

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

1954
10.10.1954
S. 1

Tarik;

Bundan sonra hep böyle, sarsılacak
güne. O kadar güzel, içten bir sesleniş ki
herkes. Yeniden duyuyorum bu büyük kurtuluşu.
Bundan haripten çıkmışlar gibi, her şey de
kiş bir hâl var üzerinde. Ama artık
ölsün de gam yemey. Yarın başında sayı var
say. Yoksa böyle böyle bir içine, uyanık
say. Yoksa kömürde, her şey de...

TARIK DURSUN K.

GÖNDERDİĞİN MEKTUBU ALDIM

BİLGİ YAYINEVİ

Fener'den birine... Bu kadar
para... Neyse. İstediğine. Bu...
göreceksin. Ya Lâziza'ya ya Cezire'ye
hatırlar "Beyazın göy örmeye" -
"Cezireye bak cesarete. Bende ki-
jörlerinden, hem o kocaman
göylerinden öpüyorum.
Herkesi selam.

BİLGİ YAYINLARI : 299
TARIK DURSUN K./BÜTÜN ESERLERİ : 21

ISBN 975 - 494 - 852 - 6
99 . 06 . Y 0105 . 1621

Birinci Basım
Kasım 1999

BİLGİ YAYINEVİ
Meşrutiyet Caddesi, No: 46/A, Yenışehir 06420 / Ankara
Tlf (0-312) 434 49 98 - 434 49 99 - 431 81 22 - 434 12 71
Faks: (0-312) 431 77 58

<http://www.bilgiyayinevi.com.tr>
e-mail: info@bilgiyayinevi.com.tr

●
BİLGİ KİTABEVİ
Sakarya Caddesi, No: 8/A, Kızılay 06420 / Ankara
Tlf (0-312) 434 41 06 - 434 41 07
Faks: (0-312) 433 19 36

●
BİLGİ DAĞITIM
Narlıbahçe Sokak, No: 17/1, Cağaloğlu 34360 / İstanbul
Tlf (0-212) 522 52 01 - 520 02 59
Faks: (0-212) 527 41 15
Çevrimiçi PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

TARIK DURSUN K.

Bütün Eserleri

21

"Gönderdiğin Mektubu Aldım"

Teşekkür Ederim

Teşekkür ederim: Turgut Çeviker olmasaydı (ya da aklı o vermeseydi) bu mektupların tümü de ya kaybolacak ya da bir yerlerde unutulup gidecekti. O istedi, bir rastlantılar sonu bulundu ve mektuplar ortaya çıktı.

Teşekkür ederim: Bu kitapta yer alan mektuplaşmaların ana nedeni olan *Seçilmiş Hikâyeler Dergisi* ve "*Evlere Şenlik*" için bir özel sayı yapmayı göze alan yayıncı *Salim Şengil...*

Teşekkür ederim: Bir zamanların kızgın delikanlısı *Kâmil Tok* ve iki ağabeyi *Osman Tok* ve *Ali Metin Tok* ve biz iki sevdalı iken yanımızdan hiç ayrılmayıp sürekli candarmalığımızı yapan küçük *Sevin* (Öztürk)...

Teşekkür ederim: Evliliğin baş destekçileri: *Cahit Öztelli*, *Tevfik Akdağ*, *Zihni Hazinedaroğlu*, *Avni Dökmeci*, *M. Sunullah Arısoy* ve *S.Aldanır* (ne yazık, bugün onların hiçbiri dünyamızda yaşamıyorlar); *Yılmaz Gruda*, *Abidin Subaşı*, *Teoman Karahun*, *Suna Tanaltay*, *Ercan Belen* ve *Kemal Özgür...*

Teşekkür ederim: Ankara Maltepe Müjde Sokağı'ndaki İlkesen Apartmanı'nın bodrum katı, İstanbul Harbiye Cebeltopu Sokağı'ndaki Kılıç Apartmanı'ndan komşularımız; *Bay Yertvan Kılıç* ve *Antuanet hemşireler*; *Muzaffer* babam, ağabeyim *A.Faruk Kakinç*, kızkardeşim *Esin Üçer*.

Teşekkür ederim: Bahçesinde titizlikle yetiştirdiği kadife gülleri, ortancalar ve margaritalarla pencere dilberleri Japon menekşeleri... sevgilisi kaysı ve sürekli düşük yapan ve onu hep kızdıran inatçı limon ağacı...

Hepiniz ve her şey onunla birlikte ne kadar çabuk anı oldu, biliyor musunuz?

Şimdi o kentte "Akkahve" diye bir kahve yok, aynı adı taşıyan bir café de yok. Arada bir düşünüyor ve bunun eski bir düş olup olmadığından kuşkuya kapılıyor.

Gözlerini yum ve önce denizin yavaş hışırtısını bekle. Ayaklarınızın dibine dek geliyor; senin ve onun. Kaşlarınızın alın hizasından kestiği tomurcuk terler ve sıcak. Güneş hep dik. Saatlerdir aynı çatının altında. Denizin yüzü düz. Birkaç martı fenerin gölgesine sığınmış, başlarını iyice göğüslerinin içlerine çekmişler.

Susuyor ve konuşmamakta direniyorlar. Üçü de. Karşı karşıyalar. Küçük, örgü saçları omuzlarından iki yanına sarkıtılmış, çok esmer bir kız çocuğu tam ortalarında oturuyor. Yarım bıraktığı limonatasını içmek için bardağı bir eline alıyor, bir masaya bırakıyor. Sezdirmeye çalışarak bir ona bakıyor, bir ona.

Belediye bandosunun Yoğurt Pazarı'ndan doğru gitgide yaklaşan sesiyle, irkiliyorlar. Üçü de birbirlerine bakıyor. Küçük kız gülüyor. O da gülüyor, o da gülüyor; sıkıntıları bir anda hafifliyor.

"Hadi, kalkalım!"

"Halkevi'nin bahçesine gidelim, bandoyu dinleyelim mi?"

Sinemanın önünde bandoya yakalanıyorlar. Ciddi yüzleriyle bandocular kıpırdayan bir Akdeniz şarkısını marşa uydurmuş, uygun adım gidiyor. Halkevi'nin bahçesi çok büyük. Çiçekli. Yanı sıra levanten evlerinin Halkevi'ne bakan duvarlarından hanımelleri, begonviller ve mordillalar sarkıyor.

Onun çiçekleri. Onun hanımelleri, onun begonvilleri ve onun mordillaları.

Japon menekşelerinin nesi var?

Yerini beğenmedi herhalde... Olabilir. Fatma çok su vermiş de olabilir. Suyu sevmez, güneşi sever onlar.

Pencerenin ötesi bahçeleriydi. Hanımelleri açan, begonvilleri ve mordillaları kūs bir bahçe.

Belki onlar da bir gün açar hanımelleri gibi.

Belki.

Bunu söylerken pek umutlu görünmüyordu.

ÜÇ TEBRİK

Sanki çocuklar için, sanki çocuklara göre yapılmış oyuncaktan zarflardı. O kadar küçük. Avuç içinde nerdeyse kaybolacak. Üç tane. Her birinin üzerinde kırmızıya kaçar bir kahverengi zemine beyaz çizgilerle oturtulmuş sert bakışlı, frak gömlekli bir adamın resmi vardı; *Türkiye Cumhuriyeti Postaları. 3 Krş.* (Her zarfın arkasına ayrıca 20'şer paralık Kızılay pulları da yapıştırılmıştı.)

Biri onun adına, öbür ikisi babasının adına yollanmışlar. İçlerinden iki değişik kartvizit çıktı. Birinde, adının hemen altında hiçbir şey yazmıyordu. Geri kalan ikisinde sol alt köşeye küçücük yazılarla kondurulmuş bir adres yer almıştı. Bir ev adresi: *Maltepe-Müjde Sk. İlkesen Apt: 12/1 Ankara.*

İlk ikisi daktiloluydu: *Bütün ailenin bayramını kutlar, ellerinizden öperim.* İmzasız. Biri el yazılıydı: *Bütün ailenin bayramını kutlar, ellerinizden öperim.*

Ankara'dan postaya verilmişler. Damgada gün, ay, yıl pek okunmuyordu. Yalnız birinde yılı gösteren tarih çok belirgindi: 1954. Peki, o 1954 yılının hangi ayındaydı? Bir bayram ayında. Ramazan ya da Kurban bayramına rastlayan bir ayda. Belki mevsim sonbahardı, belki yağmurların başındaydık daha, yaz hâlâ bizimle beraberdi. Belki Yenışehir'deki Kızılay'dan Sıhhiye'ye inen asfaltın iki yanında sıralanmış at-kestaneleri çiçeklerini henüz dökmemişlerdi.

Bütün ailenin bayramını kutlar, ellerinizden öperim.

Ona da birilerinden bir tebrik kartı gelsin, ne kadar isterdi.

Tabii, bir zamanlar... Şimdi değil.

"ÖZÜR DİLERİM..."

Gönderenin adı yerine araya noktalar koyarak yan yana üç harf getirilmişti. Altını özenle bir adres hizalıyordu: *Kasap Kazım Erbir eliyle, Kasaplar, İskenderun.*

İkiye katlanmış (fakat yine de eprimemiş) beşte bir sayfaya daktiloyla yazılmış bir mektuptu; kısa ve tedirgin. Aylık bir derginin sayfaları arasında postalanmıştı:

" çocuklar sonradan bana anlattılar; kızdırmışım sizi, hatta kırılmışsınız da üstelik. Bunun böyle olmasını istemezdim. O yazıyı yazdıktan sonra da pişmanlık duymadım değil. Ama böyle bir tepki ile karşılaşacağımı nasıl bilebilirdim?"

Düşündü; onca yıl sonraydı, gitmiş ve görmüştü: O kıyı kentinde onlara onları hatırlatacak hiçbir şey kalmamıştı. Denizli kahveden de geriye kalan bir şey yoktu: Ne o kahve, ne o, ne onları çevreleyen insanlar... Ne Fabrikalar Caddesi, ne caddenin istasyona giderken sağına düşen, aşı boyalı iki katlı ev, evin beton bahçesindeki tenekelere dikili akşamsefaları, sümbüller ve boyu çatıya erişen turunc ağacı.

topu topu bir saati doldurmayan kısa konuşmamız içinde sizi hiç öyle düşünmemiştim."

Gözlerini unutmamıştı ama; büyük ve lekesizdiler. Alt dudağı düzdü. Hırçınlaşmadan konuşuyordu. Duruyor, bekliyor ve dinliyordu.

daha uzun boylu konuşabilseydik sizinle, o şair ko-

nusunda bir anlaşmaya olsun varabileceğimizi umardım. O şairi sevemedim bir türlü. Sizin sevmenize karışamam ama..."

Sonuca kısalığı nedeniyle erken varılan bir mektuptu:

"...özür diliyorum."

Tarih, 2.XII.1953.

İmza ilk bakışta karışıkmiş izlenimi veriyordu ve sondan bir harfin orağa benzeyen şişmanlığı özenle abartılmıştı.

"SENİ SEVİYORUM"

Adıyla başlıyordu mektuba. Üç gündür Ankara'daymış. artık askerlik yok, daktilo yok (mektup mürekkepli kalemle ve elyazısıyla idi), yat-kalk borusu yok, içtima yok." (Oysa, çok zaman sonra bile, Antakyalı Hanna'nın her akşam saat dokuza bir kala vurduğu yat borusunu sık sık hatırlayacaktı. Onu, 48. Piyade Alay'ının denize nazır kışlasını, Karargâh Bölüğü'nü, deli üsteğmenini, Kurmay Başkanı Kandemir Erberk'i, sıtma ağaçlarının onlarca yıl hâlâ kurumayan bataklıktan suyu eme eme delirip orman olmuş gölgesine çekili bölük yatakhanelerini, fırtına koparan Yarıkkaya'yı, bakkal Emmi Şerif'i, çamaşırcı Kör Zühre'yi ve Hanna'yı... Sabahları 'kalk', öğleleri 'karavana' ya da 'içtima' değil, yalnızca akşamları yat borusu vuran Hanna'yı. Evet, her akşam eratı koğuşlarında kendiliğinden ve sessizce ağlatan o yat borusunu! Hayır, unutmuyorum. Kesinlikle hem de.)

meseleyi ağabeyimle konuştuk." Ağabeyi ile konuşmuşlar... O kimdi, o bilmiyordu. Nasıl biriydi? Kardeş kardeş benzer miydi? Ali ağabeyi ile öbür kardeşler, birbirlerine çok benzerlerdi. Kızlar da öyle. Nevin, İlhan, Sevin ve o, biri ötekine uzaktan yakından benzerlermiş. Öyle derlerdi.

Bu işe akli yatmamış, inanmamışmış da. "Bunu biliyordum. Bana hep 'sen evlenecek kişi değilsin,' der ve çıkarlar dışı işinden."

Ama bu kez başkaymış. Ne eskiye benzermiş, ne herhangi başka bir şeye. Ona bunu anlatana kadar çok zorlanmış.

dinledi dinledi, sonunda kocaman bir 'vay' çekti. Daha başka şeyler de söyledi.. 'Erken' dedi, 'insan otuzundan önce evlenmemeli,' dedi; dedi ve dedi. "Fakat baktı ki..."

Mektubun burasına geldiğinde (sonradan anlatacağı) çok mutlu olmuştu, içinden ağlamak gelmişti birden. Nedeni yoktu, ağlamak istemişti, o kadar. Çünkü ağabeyi (o kimdi, o bilmiyordu) böyle deyince, onun yüzüne bakmış; bakmış ki, o, her zaman olduğu gibi yine kendi bildiğini okuyacak, boyun eğmiş. Çünkü çaresizmiş.

(Ben de ona karşı çaresiz değil miyim?)

Diyordu ki; "bizim ona gelme işimiz, onun iş bulmasından da önemliymiş çok. Herkese bu konuyu açmış." Hepsisi de İlyas'ın karısı gibi (sonradan öğrenecekti bunu, Metin Eloğlu'nun bir şiirinde geçiyordu; Üsküdarlı bir komşu kızındı) akla yakın şeyler söylemişlerdi ona.

Ya siz, ya ben ya da ikimiz.. Birlikte.. (Birtakım zorluklar yok değil elbet.) Zorlukları yenmek için. Sen.. Ben... Biz.

Biz.

Beni anlıyor musun? Biz!

Seni anlıyorum. Evet, biz!

Nejat'a (arkadaşymış) söylemiş. Milli Eğitim'de tanıdıkları çokmuş, bir şeyler yapabilirmiş.

herkes söz veriyor. Biri olsun gerçekleşir mi? Bilmiyorum orasını."

O da bilmiyor ve küçük odasındaki dört duvar arasına sıkıştırılmış gecelerde yattığı yerden düşünüyor. Dışarıda hep yaz var, hep yaz ve turuncgillerin yediveren çiçeklerinden geceye taşan kokuları. Aşk, sen zorsun! Beni yokuşlara sürüyorsun. Benim taşram, benim taşram. Küçük evim, küçük odam ve küçük dünyam. Beni aldatıyorlar mı? Ben bu kenti bırakıp gidecek miyim? Nereye? Ne kadar uzaklara? Kırk gün kırk gecelik yollara mı? Ah, ben dayanamam. Hiç

dayanamam. Rüzgâr eser ve narin bir gülün dalındaki herhangi bir yaprağı titrer; ben o rüzgârdan bile üşürüm.

" bunlar hep söz vermeler. Dediklerine göre, bakanlık, evlilik olunca, nakil işini ön plana alıyormuş. Ama sizi Ankara'ya diye naklederler ve bir de bakarsınız ki... Elmadag'dasınız."

Elmadag? Ankara'nın bir ilçesi. Belki değil, belki bir nahiyesi. Köyü de Armutlu. (Öyle bir köy var mı? Bilmiyor. Şaka belki. Soruyor: 'Ne yaparız sonra?')

O bir genç kız. Bir taşra kızı. Onun taşrasında asla değişmezlikler, benzer eş günler ve eş geceler vardır. Herkes birbirini tanır. Taşrada akşam hep aynı saatte olur, güneş sabahları hep aynı saatte ve hep doğudan doğar. Evlenmedi ve fark nedir bilmiyordu.

zamanla işler düzene girecek."

o dergiye abone olmanız gereksiz. Bana geliyor. Ben size yollarım, okursunuz, ciltletirsiniz sonra da. Gün gelir, birlikte yeniden okuruz. Olmazsa, tek başınıza okuduğunuzda beni hatırlarsınız. Yazdıklarımı, sizin için yaptıklarımı değil, yapmaya çalıştıklarımı, elimden geldiğince yapacaklarımı hatırlarsınız; o anınız hoşça geçer, fena mı?"

Ona bir resmini vermişti: Yarın yola çıkıyordu. Yarın gidecekti. Akkahve'nin kapısında idiler, güneş yüzlerine vuruyordu.

Çok güzel bir resim. Bende kalabilir mi?

Kalabilir.

O resmi bir türlü bir yerlere sığtıramıyormuş. cebime koyayım diyorum, olmuyor. Küçük. Albüme koyayım diyorum, yine olmuyor. Gelin, siz o resmin biraz daha büyüğünü gönderin bana, çok hoşuma gidecek."

Niçin onca zaman sonra bile siz diyordu ona? Büyük şehirli olma inceliği mi? Henüz alışamamak mı? Yadırgamak mı, ne bu, ne?

Sondan bir gün öncesinin sözünü ediyordu mektubunun üçüncü sayfasında: ayrılmadan önce sizi görebilseydim iyi olacaktı, göremedim. Akkahve'ye geldiğimde siz dışarıda oturuyordunuz. Girmedim. deniz boyuna çıktınız mı hiç o aralar? Ben denize karşı geziniyordum, gözüm hep Akkahve'deydi, ama sizi göremedim."

Şimdi itiraf edebilir artık. Evet, Akkahve'deydi; evet, dışarıda oturuyordular ve o da onu görmüştü, evet!

buraya kadar yazdıklarımı okudum. Ne garip, aşkla ilgili tek bir söz bile yok içinde. Yadırgadım. Biz hiç aşktan söz etmeyecek miyiz kuzum?"

Aceleciymiş. Bunu saklamıyormuş zaten. Ona zaman zaman düş gibi geliyormuş; "düş gibi geliyorsunuz bana zaman zaman. Uyanmak ürkütücü."

Ve bir vurgulama: hep size benzer birini arar dururdum. Sonunda bu oldu."

Sonunda bu olmuş.

ya kaybedersem diyorum. Ya olmazsa?"

Haklıydı. Çünkü o gelme-aldırma işleri pamuk ipliğinden. (Annesi içini çekiyor ve alçak bir sesle 'şimdiki günde insanın bir gözünden öbürüne güveni yok a yavrum' diyor.)

Sonra başka şeyler de varmış.

Dikkat kesildi ve satırlara eğildi gözleriyle: benden iyisini elbet bulursunuz. Daha güvenli, daha rahat bir geleceğiniz de olabilir. İsterseniz dokuz türlü yemekli sofralarınız da olur sizin. Yalan mı?"

Acaba yalan mıydı?

Yine de umarsız değildi. Mektubunun son satırları "*seni seviyorum*"la bitiyordu ve o iki kelime iki tırnak içine alınmıştı.

KÜÇÜK ÇAKI

İnsanları anlamakta hiç güçlük çekmediğinden söz ediyordu: oluruna bırakırım, üstlerine düşmem. Bilinmez gel-gitleri vardır çünkü. Durup dururken sövmemiz, sayıklamamız, ağlamamız... çok olmuştur."

İki resmin ikisi de siyah-beyazdı ve karşılıklı olarak tuvalet aynasına sıkıştırılmıştı. İstanbul'a gelişlerinin ilk yıllarında çekilenlerden. Ankara'dan göç ettiklerinin hemen sonrasında ve Harbiye'yi az biraz geçince sağdan ilk sokaktaki (adı Cebeltopu Sokağı'ydı) dışı "müsü" Yetvarn Kılıçyan'a ait Kılıç Apartmanı'nın giriş katı dairesinde. Hasır bahçe koltuklu misafir odasında.

Perdeler çekiliydi; flaş çakmış ve birinci resimde şaşırtmacasını vererek ona gözlerini yumdurmuştu. Kapattığı gözleriyle görmediği objektife bakıp gülüyordu. En güzel resmiydi, genç, taze ve hiç boyasız. Yeni evliliklerinin tek işareti gözaltlarındaki ince torbacıklardı. (Ama onlar onu daha da güzelleştiriyordu.)

her gün okuyageldiğimiz (bir kitap gibi adeta) anemizi ne kadar anladık henüz? Evde benden büyükleri varken, bir gece tatlı uykudan uyandırıp babamın gelmediğini söylemişti. Ürkek ve tedirgindi, hatırlarım. Annem kitabının kaçınıcı sayfasındayım şimdi, bilmem bile. Yalnız onun kitaplığımdakilere hiç benzemediği, benzeyemeyeceği de bir gerçek.

Yaşlı, ağzında altın dişler, hep güleç ve hep ocak başın-

da (bir ordu kadar çok aile efradına) yemek pişiren bir kadındı annesi.

Sorar mısın kocana, bumar dolması sever mi, yapayım mı?

(İşkembeyi bol acıyla salçalayıp içini tıka basa bulgurla dolduruyorsun, ağzının yanlarından dikiyorsun, tavaya atıp kızgın yağda kızartıyorsun.)

Kapı çalınıyor ve bahçede uzandığı sedirden doğruluyor, yalın ayaklarına terliklerini arıyor. Annesi yine mutfakta, yine yemek pişiriyor ve kapıyı duyması mümkün değil. (O da az önce banyoya girmişti) Kendi başına gidiyor ve kırk yılın ev sahibiymiş gibi kapıyı açıyor. Bir kız çocuğu, elinde büyük bir kayık tabak. Üstü kenarları pul işlemeli, kırmızı bir tülbentle örtülü. Kokusunu tanıyor. İrmik helvası.

Şefika hanım teyze yok mu?

Var. Mutfakta yemek yapıyor.

Şefika teyzesine selam bırakıyor. Sanki akranlar. Gidiyor.

'Bir komşu kızıydı,' diyor. 'Helva getirmiş.

Şefika hanım bakır kalaylı bir tencerede soğan kavuruyor. Mutfakı dolduran kokusu çok hoş.

'Emin efendilerin cenazesi içindir. Helva mı göndermişler? Lokma dökeceklerini söylemişlerdi.'

zaman zaman başladığım yere yaklaşır, uzaklaşıyorum. Bu beni hiç şaşırtmaz."

Çok doğru, diye düşünüyor şimdi. Mektubun satırları arasında duruyor. O çok dirençliydi, zayıf değildi: "Biraz yorgunum, o kadar..."

Biraz yorgundu, o kadar.

zayıf değilsiniz siz. Olamazsınız da. Ellerin titremesi, terlemesi, güvendiğiniz o sol elinizin sizi yalnız bırakması... bunlar, hep zayıflıktan mıdır? Düşlerinizin olağanüstülüğüne

bakılırsa, değilsiniz. Benim tanıdığım siz, zaten o olamazsınız."

Olmadı da. Bu dediklerinin ve gönderdiği mektuplarının üzerinden yıllar geçti. Çok yıllar. Uzun yıllar. Kimi zaman göz açıp kapayıncaya kadar kısa süren yıllar. Elleri titredi; bilmezliğinden ya da acemiliğinden... ve sakladı. Avuçlarını ter bastı; korkudan ya da ürküntüsünden... ve sakladı.

Budanmış ağaçlar gibi yaşamak varken... miş.

Sonra araya bir çakı sözü giriyor. Bir çakı, evet. Elini kesmişmiş. (O çakı, onun hediyesi çakı olabilir mi? Kıyıda ağır ağır yürüyorlardı. İkisi. O ve o. Çakı durup dururken ortaya çıkıvermişti. Beyaz ve sedef saplı. 'Alın, sizin olsun.' 'Ama siz ne yapacaksınız sonra?' Sorduğundaki o hali gözlerinin önüne geliyor. Gülüyor. 'Çakı erkek işiymiş zaten.' Öyle diyor ve yine gülüyor.)

Diyor ki: kimi kez cansız varlıkların karış karış dünyayı gezer oluşlarına şaşarım. Ali ağabeyimde bir mendilim var; ayrılığımız ondandır, biliyorum. Ya Haydarpasha'dan atılmış topluğnelerim.. Avrupa yolculukları yapan yeşil tokalarım... hepsi bana göre benden talihlidirler. Küçük çakım bile."

Sizden ayrılıp eve gelince şöyle düşündüm: 'Ben mahsustan verdim, o da mahsustan aldı. Ne gerek vardı ki buna?'

Gece yattığım yerden dedim ki kendi kendime; 'gün gelir, belki bir hatıraya gerek duyar, ondan aldı, ondan verdim ben de.'

Ardından bir soru: bizim için gerekli midir?"

Bir başka soru: çok mu duygusallaşıyorum?"

Kadınlar duygusaldır ve bu onları her zaman güçlü kılar. Erkeği mutlu eden de budur, biliyor musunuz? Sizi daha bir güçlendiririz. Bu duygusallığı bir tür aptallık, akılsızlık, gerçek dışına çıkmak, düşlerde gezmek diye göremezsiniz."

Not: araya laf girdi sanıyorum; çakının elinizi kestiğini söylemişsiniz, değil mi? Dikkat edin ne olur, küçüktür, fakat bilir o işleri. Nedense benim de bıçaklarla, çakılarla başım pek hoş değildir. Sol elimin şahadet parmağında derin bir bıçak yarası izi vardır. Kalem yontarken olmuştu, savaş yıllarından birinde. Bugün de bakar bakar, hatırlarım acısını. Sizinki iz bırakmaz belki. Geçmiş olsun."

Bir not daha: mektupların arka sayfalarına yazmak iyi değil, ama zorunluyum, yazıyorum. Daktilo iyi, yerden kârlısiniz. Bir daktilo sayfası, benim elyazımla beş altı sayfa tutar, herhalde.

Kâğıt çok gidiyormuş. Benim derdim o değil, üç sayfa da olsa zarf ağırlaşıyor. Bence sanki tuhaf kaçacakmış gibi. Nerde? Postanede. Kime yazmış bu kız, ne çok yazmış bu kız... diye kızacaklar sanıyorum. Kusuruma bakmayın artık."

Mektuba düşülen tarih, 13.III.1954'dü. Günlerden bir cumartesi.

O, BUGÜNLERDE BİRAZ YORGUN

bizim Sevin'le eve dönüyorduk akşamüzeri; öyle kalabalıktı ki yollar. Güzel havalarda ev niçin sıkıntı verir insana? Ben dolaşmak istedim mi içimden, havanın iyisine de bakmam, kötüsüne de.

Saat iki ile dört arasında bir arkadaşımızın hususi'si ile dolaştık; çoluk çocuk hem de. Dörde geliyorken Sevin'le Öğretmenler Derneği'ne gittik. Cahit hoca yoktu. İlhan ablamın mektubunu atmak için bu kez de postaneye gittik ve yolda dönerken Cahit hoca ile karşılaştık

Akkahve'ye oturduk. Güneşte birer şekerli kahve içtik. 'İskenderun dağlarını görüyorum,' dedi Cahit hoca, laf do kundurdu. Sevin çok şaşırdı. Bana baktı.

'Yalan, yalan..' dedim. Akkahve'den bakınca karşıda sıra sıra dağlar gözüktüyor, doğru; ama, bakalım o dağlar, İskenderun dağları mı?

'Sonra?' dedim.

Cahit hoca gözleri kısık baktı ve güldü, ben de güldüm.

Sevin şekeri koymadan çayını epeyi bir karıştırmış. Far kedince yine güldük. Çocuk utandı. Hemen bir dikişte içtiği gibi yanımızdan kaçtı.

'Sizi düşündük: Ne yapıyordunuz?'"

Martın on üçüncü günü ve o cumartesi... Sahi, o ne yapıyordu acaba?

Ama mektubun tarihi o cumartesiden bir gün sonrının tarihiydi: Pazar gününün yani.

Ne yapıyordu sahi?

ya şimdi? Saat on bire geliyor. Pazar akşamları gelen misafirler çekilmiyor nedense. Saat dokuz sularıydı ki, iki yaşlı tanışımız geldiler. Erkek, kadın doktoru, Aslan bey. Karısı da Alman, Hilda. İnce bir kadın. Güzel piyano çalar. Kardeşinin Almanya'dan gönderdiği bir şarkı kitabını da beraberinde getirmiş gelirken. Bir köşeye çekildik, birkaçını beraberce çıkardık.

Neyse efendim, diyeceğim şu; sinemaya gidecektim, gitmedim, evde yakalandım. Şimde de uykum geldi, ne yapayım? (Mürekkep de bitti, iyi mi? Gel kurşunkalem! Mürekkep hokkası aşağıda, inemem şimdi, herkes uyanır sesime.)

Bu kalemin de ucu kör. Kalkıyorum ve aranıyorum.

Bugünlerde biraz yorgunum."

Bugünlerde o biraz yorgun.

"Yeni kalemin rengini hiç beğenmedim. Köyde öğrencilerim bu rengi çok seviyorlar, tanıyorum. Morumsu bir şey. Tam da değil. Çocukların ağızları, yüzleri, saçları morumsu lekeler içinde kalıyor. Hep bundan.

Bir kız öğrencim kabakulak olmuştu geçenlerde, kopya kalemi ile mi, yoksa böylesi bir tükenmezle mi ne, köyün muskacısı yazı yazmış. Bakıcı Sittika'mız da böyle bağlar sıtmalılarımızı. Mor kalemle muskalar yazarak.

Ne onu kovabildik köyden, ne bir sağlıkçı getirebildik köye. Okulun kütüğünden beş on çocuk eksildi gitti, kimse'nin umurunda olmadı.

Köy çok şeyler öğretiyor insana. Şehir burnunun dibinde, ama illikliklerinden geçilmiyor. Ne demelere anlatıyorum bunları size? Gece yürüdü ve ev halkı çoktan yattı; uyuyor. Kalemi zor tutuyorum ben de. Uykum var. Yarın devam etsem, olur mu? Kızarmısınız?"

Ona hiç ama hiç kızmadı. Kırk beş yılı kızmadan ve kavgaya etmeden nasıl bitirmişlerdi, peki?

Susuyor ve karşılık vermiyor.

bugün de hava güzel mi olacak ne! Dışarıda kuşlar sürüsüne bereket. Bahçedeki gül ağacında iki kumru. Yuvalarını yapıyorlar. Biri çerçöp aramaya giderken öbürü kalıyor, yuvayı bekliyor.

Bu gece bir düş gördüm ve ağladım. Olur olmaz şeylerdi, çıkar, yakındır. Üzüleceğim herhalde. Bir sebep oldu oldu, olmadı, ben kendim yaratırım ve ağlarım.

Ne güzel o sizin *Hayat Sokağını Takdim Ederim* hikâyeniz. Bütünöyle. Güldürücü filmlere benzettim onu, bölük bölük göreceğimizi görüyor, duyuyoruz içimizde. Konu, salt Hayat Sokağı. Yalın. Evler, aileler güzel seçilmiş. Mahmut beylerinki bizim Fabrikalar Caddesi'ndeki arka sokak komşumuza çok benziyor. Çok beğendim. Anlatışınız da öyle. Herkes, gerçek hayattaki gibi. Uzun laf etme kaygınız yok, ne güzel!

Vezir Düşü'nü niye öyle yanlış basmışlar sanki? Dalgın Kerem'ler!

Biraz bize dönelim mi? Düdü, Cahit hocaya sordum; 'bu mektupların sizin aracılığınızda gelip gitmesi zor oluyor,' dedim.

İkimizi de severmiş, öyle dedi. Yüksünmüyormuş.

Acaba şimdi borcumu ödemiş olabiliyor muyum sizce? 'Ne olursa olsun, yazın' diyordunuz. Öyle oldu işte. Bir hafta nasıl geçecek bilmem. Yapacak çok şey var gerçi ya, kendimde pek çalışma gücü bulamıyorum. Geçen hafta köyde yoruldum. Sözde tatildi ve ben hep çalıştım. Bugünlerde biraz yorgunum."

O bugünlerde biraz yorgundu.

"PILAV PIŞIRMEYİ ÖĞRENİN BU YAZ"

Kimi kelimelerin altları mektup boyunca ve kırmızı kalemle ayrı ayrı çizilmişti. Anlamada zorlanmıştı belki, belki kuşkuya kapılmıştı.

Neymiş, olmuyormuş. " olmuyor böylesi. Bir kere 'siz' yerine 'sen' dedim bu mektupta, bana fazla şey gibi geldi."

'şey'in ne olduğunu açıklamıyordu ama.

" bakın, hikâye şu: Bir mektup geliyor size. Zarfın üstüne adınızı yazmışlar; sizin olduğu, size geldiği belli. Açıyor-sunuz ki, evlere şenlik. (Kırmızı kalemle altı çiziliydi) Ne başlık var, ne bir şey. Size mi, bir başkasına mı, şaşıırıyorsunuz. Ben nasıl..."

Çektiği zorlukları anlatıyordu. Biraz utangaç mı ne? Üstelik... Değil mi?

Diyor ki; ona adıyla seslenmeyi beceremiyormuş pek. O kadar zor değildi belki, ama her şeyin bir ilki yok mudur?

"Nasıl sen diyebilmişim geçen mektubumda?"

Demiş miydi gerçekten? Gerçekten miydi?

O denli bir çıkış yapmalıymış o da.

Askerlik günlerinden dem vuruyordu: Mehmet'ler, birbirlerine yazacakları mektuplarda şöyle başlardı, hatırlarım: Yüksek bir Türk gencine takdim..."

Bu, zor adamdı. Sözü çok dolaştırıyordu. Ama güzeldi. Çok hoştu. Onun yanında olmak isterdim. Mektubunun tarihi neydi? 5 Nisan 1954 ve Ankara. (Düzenseven biriydi, Ali

ağabeyim gibiydi tıpkı. Eksiksiz ve sıralı yapmayı seviyordu her şeyi.)

Bir yakınma. Onu konuşturmak, bir sorunmuş. Yorucu işmiş de. "Bin dereden su getirtmek, ne bileyim, gerçeği olduğu gibi yüzünüze vurmak lazım. (Bunların tamamı sonuna dek kırmızı kalemle çizilmişti) Başka türlü yanaşmıyorsunuz hiç."

Söylesindi, evet! "Hepsinde de kayıp mektuptan duyduğunuz üzüntüyü sayıp döküyordunuz. Bu kadar mı üzüldünüz sahi?"

Zaman geçmiş üzerinden. Sisler puslar... Her şey açık değil artık. Hiçbir şey açık değil üstüne üstelik... Yılların kararlılığı ve yok oluşun kederi yaşlanan belleği gerilere çekiyordu. Hatırlayamayabilirdi pekâlâ.

Siz de hatırlayamayabilirdiniz.

Geçen mektubunuzda –o mektubunuzda– benden hiç ses soluk çıkmayınca 'neredeyse çocuklar gibi ağlayacak'mışsınız. Bu mektupta ise, 'umutsuz kaldım. Deli gibi bekledim. Ağladım,' diyorsunuz."

Ne iyi etmiş de saklamamıştı. Evet, ağlamıştı, umutsuzluğa kapılmıştı, deli bekler gibi beklemişti. Ah, evet, o çok kötü bir çocuktu; böyle yazmıştı mektubunda ve doğruydı. Çok kötü ve çok fena bir çocuktu işte.

Onu bu kadar üzmeli miydi erkek olarak? Yalanlara düşürmeli miydi? Hep kabahat ondaydı.

Soruyordu; o, neden yazmamalıymış. Ama` hemen savunuyordu kendini: O, nereden bilecekmiş onun ona mektup yazdığını? Yazmış, tamam. Zarflayıp götürmüş ve postaya atsın diye Cahit hocaya teslim etmişmiş. O da tamamı. Fakat mektup bir türlü yerine ulaşmamıştı.

Bir kocaman kırmızı kalemlı çarpı işareti ve sınırlar içine alınmış sözler: şunu kafana iyice koy ve belle Nermincik, seni istiyorum. Seni yanımda istiyorum. Evimde, düşümde, soframda; sokakta yürürken, sinemada oturup film

seyrederken, ben nerdeysem sen yanımda olasın istiyorum. Anlıyor musun beni?"

Evet, tabii, anlıyordu, hem de çok iyi anlıyordu: Onu ve kendisini.

Ama bir şey vardı ve o bunun farkındaydı. Yol yakındı ve geri dönülebilirdi. "*Vakit erken*"di. Bu, onun dediği gibi aslında. O, ona demişti ve şimdi de o, ona diyordu.

Olmayacak bu evlenme işi diyorsam, içtenlikle söylüyormuşsunuz; arkadaş olmayı kabul edermişsiniz. Üzülür, kırılır diye düşünmemeliymişim. Zararlarıma daha büyük kayıplar eklemek günah olurmuş."

Övgü müydü, yergi miydi en gizlisinden .yoksa? Ona yazmıştı defalarca, karşı karşıya iken de söylemişti defalarca; o, zeki bir kızdı, gerçekten öyleydi.

Bir roman kahramanı olmak; iyi mi, kötü mü? İyi olmasa gerek bence. Bu, ne yazarın elinde olan bir olgu, ne de o roman kahramanı olacak kişinin. Böyle şeyleri düşünmek doğru değil. Kayıplardan da roman yazılır, kaybedenlerden de. Bırakın bunu bir yana, biz ikimiziz, ikimiz. Beni anlıyor musunuz?"

Ah, tabii, elbette, tartışmasız anlıyordu onu.

Peki, o, böyle böyle dese, ne yapacaktı, boyun kırıp "razıyım" mı diyecekti? Öyleyse, o "yılda bir çift ayakkabı", "basma entari", "sizin için giyinirim", "çalışalım, edelim", "bükülmez irade" falan gibilerinden onun ona ettikleri laflar boştu demek, öyle mi? Hani "acemi âşıktı", hani "numara bilmez"di? Bunlar ve bunlar mıydı o dediğiniz şeyler... diye soruyordu.

Çok aşağıda, soruların en uzağına düşmüş satırlar arasında sertleşmişti de. Görüyor musunuz, insan nasıl birden zalimleşebiliyor, nasıl kabalaşıveriyor sevdiğine karşı?"

O, buraya kadar yazdıklarını isteyerek yazmamıştı. Bunları okurken ağlamamışsa bile, üzülmüştü elbet. Buna inanı-

yordu. Sonra ona da söz hakkı tanırken, o sözleri ederken böyle olsun diye düşünmemişti ve ister miydi, istiyor muydu ona bir mektup yazsındı: "Nermin," diyesiydi; "ben seni istemiyorum. Sen buraya gelemiyorsun, ben de oraya. İyisi mi, al elimi eline sık, dost kalalım hep, de. De ve..."

Olsun bitsinmiş!

Bunca çekilenlere asıl neden, birbirlerine inanamamaktan, birbirlerine güvenememektenmiş.

Doğru olabilir miydi?

O da hak veriyor ve kabul ediyordu. Neden oluyormuş bu, onu bilemiyormuş. Anlayamıyormuş da ayrıca. O, ona güveniyor ve inanıyormuş da asıl o, ona güvenmiyor ve inanmıyormuş. Bu böyleyse, mektuplarımda yazdıklarım-dan bu çıkıyorsa, pişmanım. "

ve kırmızı kalemle üç kez altı çizili kelime: "*Pişmanım.*"

Yine de kırmıştı ve onu kırıyordu.

Peki, elinde miydi onun? Bu da bu demiyordu ki. Gidiyordu. Olmazdı böyle şey. Üstelik "*âşık da değilim*" diyordu. İster istemez düşünüyordu o da; 'iyi, güzel de, bu kız bana âşık falan değil. Parasız olduğumu da biliyor. Olağandışı bir yönüm yok. Üstünlüğüm yok.' Ne demelere evlenmelere kalkıyordu onunla? O ısrar ediyorsa, üstünde duruyorsa nedenlerini birçok kez sayıp dökmemiş miydi?

Ne istiyordu Tanrı aşkına? Ne arıyor, ne buluyordu, bunu bir bilebilseydi...

" Tabii, bugün bolluk içindesiniz. Acınız yok, üzüntünüz yok. Elinizi sıcak sudan soğuk suya vurmuyorsunuz. Bu mu, bu rahatlık, bu sınırsızlık mı sizi savaşa, yılda bir çift ayakkabıya, basma entariye çağırır?

Zenginlik yoksulluk geçici değil. Yaşadıkça hiç geçici değil. O hikâye güzel hikâyeydi, biliyorum. Buruk bir tad bırakmış sizde. Ben burukluğunu duydum hep. Ne diyordum

orada: gözümüzü aşk bürüyünce aptallaşıyoruz. Aklımızı yitiriyoruz. Bu yitiklik içinde gerçeği görmüyoruz'..."

Diyordu ki; şimdi böyle konuşulurmuş da sonra pişmanlık duyarsa diye korkarmış. Korkuyordum diyordu, korkardı ya da korkarım değil.

Sizi üzmemek, yalvartmamak için korkularımdan söz açmamalıyım."

Evet, açmamalıydı, çünkü o öyle istiyordu.

Gidişatı fena bozulmuştu, bunu biliyor muydu. (Kırmızı kalemle çiziliydi gidişat da.) Yakmış ve yıkmıştı. (Neyi ve nasıl, bunu söylemiyordu.) Pişmanlık da duymuyordu, cayma ya da yolun yakınlığına hiç aldırmiyordu. O olmasaymış, ah olmasaymış, o yirmi üç yaşında –bu mayıs ayının yirmi altısında yirmi dördüne giriyordu ve o da bu satırın altını yine kırmızı kalemle ve dikkatle çizmişti– evlenmeyi mi kurarmış, aklından bile mi geçirirmiş?

Yok, ne bahasına ise o bahasına, caymayacakmış, dönmeyecekmiş geri, tamam mıymış! "Beni istediğiniz süre sizi isteyeceğim. Madem ki yanıbaşında yer alıyorsunuz, benimle bir, hayatla, ekmekle, aşkla..."

Gecenin ilerlemiş bir saatiydi. Küçük evdeki yatak odasının avluya bakan penceresinin tek kanadı karanlığa açıktı ve iri bir dolunay gökte ilerlemeden duruyordu.

Bu yaz, ne yapıp edip pilav pişirmeyi öğrenin de öyle gelin."

Tek bir satırdı ve altı çizilmeden bırakılmıştı.

"ADRESTE BULUNAMADIĞINDAN İADESİ CİHETİNE..."

Mersin'den bu sabah gelmiş: Mektubunun ilk cümlesi böyle başlıyordu: "Mersin'den bu sabah geldim. Benim bu yıl köyde çalışmakta olduğumu bilmiyorsunuz belki."

Doğrusu, bilmiyordu.

Önce onu hatırlatayım da, size mektup yazmamın mümkün olup olmadığını varın kıyaslayın. İstesem de tabii."

Bir gün öncesi pazarmış. "Haftanın öbür günleri köyde bulunduğumdan ailemi, şehri enikonu özlüyorum altı günde. Dün sabah köye hareket ederken kız kardeşim Nevin'e tembih ettim: 'Saliya göndereceğim mektubu postaya at ve bir cevap gelecek olursa, sen al onu, fazla da sokağa falan çıkma, idare et, sonra anlatırım,' dedim. Tatsız kimi olayların çıkmasından o kadar çekinirim ki..."

Takıldığı bir nokta vardı onun; her şeyin bir gün, bir vakte hikâye olması. "Sonuçta sadece kötü bir hikâyeye dönüşmesini hiç, hiç istemiyorum."

Onun aşk serüvenleri arasında hikâye edilmek, ayrıca çok acıydı.

Bakın bunları size söylüyorum, hem de sizi pek fazla tanımadan. Sizinle hiçbir genç kız bu kadar açık konuşmamıştır. Ben öyle sanıyorum. Bu ova köyünde ben de kimsesizim. Kendime göre bir dünyam var. Şikâyetçi değilim ama. Sizin yalnızlığınız, varlık içinde yokluk gibi bir şey; ona benzer bir duygulanma.

Küçük, belli belirsiz bir kaygı seziliyordu ardı sıra. "Bunları yazmakla canınızı sıkmış olmuyorum, değil mi? Size yazmadıysa sizi düşünmüşümdür, hem de kıza kıza.

Fakat, itiraf ederim, hiçbir şey yapamazdım. Gördünüz, ne oldu. Yüzüm de kalmadı artık. Cumartesi Mersin'e gidişimde mektubunuzu Cahit hocaya geri vereceğim. O bundan zararlı çıkmayacak. Çünkü zararlı çıkacak tek kişi benim. Burada sorumlu da, neden de sizsiniz yine."

Açıklıyordu ardından: İşe çok sert başlamıştı, hiç iyi başlamamıştı. O övgü ve yalan istemezdi, ama içten olmak... yakışanı oydu aslında.

Asıl ondan beklenendi.

Köyde düşün pek eksik olmuyor. Gençler oyun için çiraları ikindiden meydana yığıp yerleştirdiler. Düşün koku-sunu nasıl alıyorlar, bilmem. Köy bir hafta işi gücü bırakıyor. Öğrencilerden hiçbir şey beklemiyoruz artık. İster istemez köyde köye uymak var. Davul zurna, derken gelin alayı... Öğrenci o bir hafta okulun semtine uğramak istemiyor. Gelse de dersine çalışmamış oluyor. Yani, düşünün yorgunluğu yine bizlerden çıkıyor.

Saat on biri buldu. Geceye karşılık, meydanda güreşe yeni başladılar; davuldan öyle anlaşıyor. Çığlıklar, bağırışmalar da dindi şimdi.

Gece yürüdü. Davul mavul, yine de uyumak gerek. Epeyi başınızı ağrıttım ben de. Başka bir diyeceğim kalmadı. Yarın bu mektubu Nev'in'e yollayacağım. O geciktirmeden postalar size."

En sonu soğuktu. Ne bir 'hoşça kalın', ne bir 'selamlar'la bitmiyordu.

"SIZE İKİ FOTOĞRAFIMI GÖNDERİYORUM"

Artık bu hafta mektup alabilirim diye günleri zor birtirdim köyde. İşler yine sarpa sarmışmış meğer. Cahit hocayı Akkahve'de buluncaya kadar köşe bucak aradım.

Ona çektiğiniz telgrafı verdi. Mektubun kimi yerlerini okudu. Elinden aldım hepsini, kendim okudum. Bu nasıl olmuş, anlayamıyorum.

Nisanın üçüydü. Kız kardeşimin düğünü için derneği süslüyorduk. Şu son mektubunuzu o gün almıştım. Pazar günü de düğün telaşı yüzünden mektup yollayamamıştım size; ama pazarı pazartesiye bağlayan gece uzunca bir mektuba başlamıştım.

Düğün gecesi saat on ikiden sonra baloya da gittiğimizden uyku basmış, mektubu bitirememiştim. Sabahı da köye gittim tabii.

İlk gece mektubu bitirdim. Üç büyük sayfaydı, hem de arkalı önlü yazmıştım.

Peki, kimle yolladınız... diyeceksiniz. Düşündüm, en emin yol okulun başöğretmeniydi. 'Bir mektubum var, şehre gönderebilir misiniz?' demiştim. O gün başöğretmen de Ankara'ya iki mektup yazmışmış. Bendekini de yanlarına koyup salı sabahı birileri ile postaya göndermişti.

Zorda kalmasaydım, köyden yollayacağıma şehirde elimle postalardım mektubunuzu. Bir daha yapmam artık.

Ayın altısından beri bekleyiş içindeyim.

Ben de olmayacak şeyler düşündüm.

Sizi üzdüm.

En iyisi birbirimizi bağışlayalım. Kimbilir, benimle ilgili neler düşündünüz?

Bu mektuptan önce telgrafı almış olacaksınız. Cahit hoca ile birlikte gittik postaneye. Onun çok hakkı var bizde.

Yarın 23 Nisan bayramı. Köydeki öğretmen arkadaşlar bizim eve uğrayacaklar. (Aklım fikrim o yitip giden mektupta, iyi mi? Başöğretmen, öyle sanıyorum, mektubu kimle yolladıysa gider, bulur onu, boynuna biner onun.)

Nisanın altısından bugüne tam on yedi gün geçti. Ayın onunda, 'cevabı yoldadır belki' diye az üzülererek avuttum kendimi.

On yedi nisanda dernekte Cahit hoca, 'mektup yok Nermine' deyince nerdeyse oturup çocuklar gibi hüngür hüngür ağlayacaktım.

Gönderdiğim o mektubu düşündüm: Sizi kıracak bir şey yoktu içinde. O kadar da çok şey yazmıştım ki size.

Mektup buralarda bir yerde alıkonulmuşsa, nerede?

Ağırdı desem... değildi. Postane, alırken tartardı ona göre de parasını alırdı. Böyle bir şey de yoktu. Uçak postası gitsin istemiştim. Üzerine de 'uçak ile' diye özellikle yazmıştım.

Adres *Kaynak* dergisi adresiydi; acaba diyorum, derginin yazıları arasına karışmış gitmiş olamaz mı?

Canımı sıkın, bir başka kişinin eline geçmesi değil. Biz çok üzüldük. Yitip gitmese, iyiydi elbet. Bir kelimesinden bile korkmuyorum. Üstelik imzam da açık. Bizi tanıyan biri olabilir. Korkmuyorum işte.

Okuyanın hoşuna gideceğini biliyorum.

Buna da kızıyorum.

Söz, bir daha *taahhütlü* göndereceğim.

Benim için pul yollamanıza gerek yok. Bağışladım o sözünüzü. Gözümü para hırsı falan bürümüş değil benim. Siz

de zaten bile bile söylememişsinizdir onu, değil mi? Olaylar yüzünden, değil mi?

Size artık hiç kızamıyorum.

Kötü mü bu acaba?

Beni... Bir şey diyemiyorum size.

Cahit hoca, 'zarfın üstüne benim adresimi yaz,' dedi. Hiç değilse, sizi bulamazsa geri gelebilir ve ne olup bittiğini öğrenirmişiz.

Diyor ki: 'Ben ikinizi de çok severim.

İşe girmişsiniz, sevindim. Banka sıkmazsa sizi, iyi. Ben pek gelemem öyle şeylere. Geçen yıl bir bankadan 'gel, bizde çalış' dediler; maaşı da dolgundu, istemedim, yerine köye gittim.

Yirmi yedi nisana dek Mersin'deyim. Bugünlerde mutlaka bana yazın, olur mu? Hem kısa falan olmasın, istemem. Ben size çok yazdım. Üstelik cezasını da aldım. Ben bekliyorum. Haftada bir mektup çok sayılmamalı. Hele bizim için.

Ben size 'yazın, mektuplarınız hemen elime geçmez diye sık yazmayın' demiştim. Ondan da caydım. Usanıncaya dek yazın, serbestsiniz. Benden ise, haftada bir mektup, o kadar.

Düğün haftası, günü ve gecesinde çektirdiğim iki fotoğrafı gönderiyorum. Ayrı bir zarfa koydum onları.

Mektubu sabah, fotoğrafları ikindi vakti postalayacağım. Fotoğrafçı, ikinci pozu yarın akşama doğru verebileceğini söyledi, anca imiş. O nedenle fotoğraflar, mektuptan sonra elinize varacak. (Bunu ikinci kez mi söylüyorum yoksa?)

Geçen hafta gönderdiğiniz dergileri almıştım. Yeditepe'deki 'Bizim Perükâr Salonu' güzel. Konular artık değişik. Yazdıklarınızı imzanıza bakmadan da tanır oldum.

Ne diyeyim başka? Ne istiyorsunuz? Sizden öte hiç kimseye selam söylemeyecek miyim? Benden yana bekleyen

kim varsa, kim olursa selam edin, sevgilerini iletiyor... deyin. Kimse yoksa, kimseyi bulamazsanız, Ankara'nın taşına toprağına, kurduna kuşuna selamımı iletin. Ayrıca sokaklara, caddelere, atkestanesi ağaçlarına, akasyalara, Kızılay'ına, Yenişehir'ine... sizin sevdiğiniz yerlerine de tabii.

Ağabeyim Afyon'dan geldi. Bu yakınlarda Ankara'da görevine başlamış olacak. İleride tanışırsınız.

Bu yaz biraz uğrarım size o var diye.

Ek: Sizden de bir fotoğrafınızı bekliyorum. Söz vermiştiniz çünkü."

YILGIN VE ÜRKEK

O, Ankara'daydı; mart ayının on sekizinci gününden beri. Mektuplar Ankara'dan postalanıyordu. 20 Nisan 1954 günlü olanı da Ankara'dan gelmişti.

O, ona ne demiş ya da ne yazmıştı da onu korkaklıkla suçluyordu şimdi? Mektup yazmak onu korkutuyor muydu. gerçekten? Korkak olsaydı, geçmişte İskenderunlara mektup yollar durur muydu? " Hadi diyelim ki o mektuplarınız sizin inceliğinizdendi; görgü kurallarının dışına çıkmak istememiştiniz de ondandı. Ama ben Ankara'ya geldikten sonra..."

Niçin bu kadar kuşkuluydu? Aylardan nisandı daha ve o gideli bir buçuk ay bile olmamıştı.

Evlenmekten de vazgeçmiş olabilirsiniz. Bu en akla yakın olanıdır. Düşünmüş taşınmış, dipsiz ambar boş kiler olduğuna inanmışsınızdır. Ben bir şey diyemem. İlle benimle evlenesiniz diye üstünüze varmadım ki... Serinkanlılıkla geldim, elimi elinize bile değdirmeden 'benimle evlenir misiniz?' dedim. Size yoksul çingene ile gümüşlü zurna masalını anlattım.

'İyi düşünün, beni yıkmayın sonunda. Niye evet diyorsunuz bu işe?' dedim.

'Niye evet demeyeyim?' dediniz, sözümü yarım bıraktırdınız."

Sonra kalkmış, Ankara'ya gelmişti o da. Uzun günler geçmişti. Mektup beklemişti. Yazmamıştı. Elbet yazmayışının bir nedeni olacaktı, olmalı diye düşünüyordu.

"Hiç değilse bunu bana birkaç satırla bildirseydiniz. Size postalar dolusu dergi ve kitap göndermiştim, onlar için bile 'aldım, teşekkür ederim'li bir kart bile yazıp göndermediniz. Böyle böyle deyip çok değil, iki satırla 'aldım hepsini, teşekkür ederim' diye yazsaydınız...

Onu da yapmadınız bana. Peki ama istediğiniz ne, siz ne istiyorsunuz? Ne düşünüyorsunuz, ne yapacaksınız? Hep böyle soru işareti mi kalacaksınız?"

İtiraf ediyordu; aşk konusunda pek fazla cesur değildi. Yine de açık konuşmaktan yanaydı.

Mektubun ikinci sayfası (topu topu hepsi iki sayfaydı zaten ve arkaları beyaz bırakılmıştı) baştan yedinci satır sonrasında yırtılmıştı. Sonra geçtim deyin, hastaydım da ondan deyin, benim bu işe aklım ermiyor deyin, gelin sizinle arkadaş kalalım deyin, ağabeyinizi bekliyorum deyin; ama deyin bir şeyler.

Süsmak kime ne kazandırmış ki?

Tersine, kaybetmiyor muyuz?"

Adres olarak *Anafartalar Caddesi, No: 270* gösterilmişti.

"SEN, O KIZA ÂŞIKSIN"

Soruyordu; "Ne diyeyim ben size şimdi?" Çifte çifte gönderdiği fotoğrafları almıştı. Çok mutluydu artık. Hepsinde de çok güzel çıkmıştı. Seviyordu, canlısını da, fotoğraflardakini de.

Zorluklar içindeymiş. Telgrafını aldığı anda bile, inanamamışmış o sözünü ettiği hazırlıklarına. Kötü şeyler düşünmesini sürdürmüştü. Acaba... O da öyle ya da ona yakın şeyler düşünmüş müydü?

Niye böyle olmuş, bilemiyordu. Güveni sarsılmış ya bir kez, yine de" diyordu: " ister istemez o 'başöğretmen'li hikâyeye inanmam gerekiyordu ve inandım." Çünkü elinden geleni buydu, ondan.

Üzüntü... Can sıkıntısı ve içki... Her gece mi? Her gece, evet!

Sokak sokak sürtüyormuş gece yarıları. Annesi yatıp uyumaz, onu beklermiş. Huysuz bir kadınmış da üstelik. O günlere gelene dek onu hiç içkili ve sarhoş görmemiş. Şaşıırıyormuş, kimi kez evde kızılca kıyameti koparıyormuş.

"Bazı bazı kuşkulanmadı değil. Ama aşk yüzünden böyle olabileceğime aklı yatmıyordu."

Anneler, evet, doğru! Yıllar ve yıllar sonra kendi oğulları ile bir Boşnak kızı arasındaki kızgın ve hızlı olup bitenlere bu kez onun aklı yatmayacaktı.

Düşünmüştü: Niye bunu ona yapıyordu?

İşin hoşu, piyango falan da çıkmıyordu. Bir çıksa... O, ne yapacağını çok iyi biliyordu. Çıkmıyordu ki...

Mektupsuzluk onu içinden çıkılmaz durumlara itmişti. Bu arada enine boyuna düşünmüştü her şeyi. Ölçmüş ve biçmişti. Doluya koymuş, aldıramamış; boşa koymuş, dolduramamıştı.

" En çok üzerinde durduğum, '*vazgeçmiş*' olmandı. Giderek kendimi de buna alıştırmıştım: Kaçtır bu, hep yanılıyorum."

Derken konuya giriyordu: şu yüz seksen yedi lira aylıkla, sen olsan evlenir misin? De, hadi, bu kadar bir aylığı olan adama kız verirler mi?

'Ben de çalışıyorum, ben de çalışacağım' mı diyeceksin? Kabul. Sen de çalış, birlikte kazanalım, şöyle edelim, böyle edelim; edelim edelim de... Sen buraya nasıl geleceksin? Olay bu.

Salim Şengil'e dedim: 'hele şu seçimler bir bitsin, Samet'in yeri belli olsun. Söyleriz, bir şeyler yapar' diyor.

Geçen mektubun elime geçmiş olsaydı, benim bu dediklerime senin de elbet dediklerin vardı ve ben onlardan ne düşündüğünü öğrenirdim."

Hadi dediler, çalıştılar çabaladılar; ama her şeyin bir sınırı yok muydu. Onlar da o sınıra gelmişler, '*dayanmışlar*'dı şimdi. Olmuyordu, onu bir türlü aldıramıyorlardı. Ya da aldırıyorlardı da, Ankara'ya değil, Ayaş'ın bir köyüne aldırıyorlardı. Çünkü orası da Ankara demekti. Bir günlük yoldaymış, ne gam!

"Sen oraya gitmezsin, gidemezsin. Benim halim nice olur sonra?"

Nice olurdu sonra? Vazgeçecek miydi yani? Bir şey daha vardı geride; istifa etmek, Ankara'da bir başka memurluğa girmek. Olur muydu bu? Öğretmenlik belki çok iyi bir meslekti; yılın şu kadar günüyle şu kadar ayında boştu ve in-

san kendisini evine, kocasına, çocuklarına ayırabilirdi pekâlâ. Yemek yapmasını, özellikle pilav pişirmesini öğrenebilirdi.

Memurlukta bunlar yoktu tabii. Sabah gidilir, akşam dönülürdü. Yorgunluk ve tekdüzelik. Yığınlarla sıkıcılık. Katlanabilir miydi?

İlkti, zengin olmayı kuruyordu. Zengin olmadığına yanıyordu. O zaman korkmazdı, rahat ve geniş bir hayatları olurdu. Olamaz mıydı?

Şimdi öyle değil. Seni kaybetmekten korkuyorum. (Bu duyguyu sonuna dek saklayacaktı içinde) Ne yapacağız biz? Sen ne yapacaksın, ben ne yapacağım? Bana bir akıl ver, ne olursun! Ben hemen bu iş olsun bitsin demiyorum; ne var ki, günü gelecek ve bu hikâye de bitecek. İyi ya da kötü."

Bunları diyor ve soruyordu yine: Acaba onu üzüyor muydu böyle demekle? Nasıl olsa bu konulara bir gün döneceklerdi; o ve o. Şimdi yol yakındı. Daha kimsenin zarara uğradığı yoktu. Kim isterse, o dönebilirdi. Ama 'benim istediğim bu değil. Ben beni bırakmanı istemiyorum elbet. Şimdiye kadar böyle bir şey arıyor muydum, farkında değilim; önemli olan, seni bulabilmiş olmamdır. Yoksa, gerisi vız gelir.

Peki de, gerçeği ne yapacağız?

Görüyorsun, dertliyim. Bir çıkış bulamıyorum. Batak çırpındıkça derinlere çekiyor insanı.

Senin için ne zor ki?

Çevrene bak ve gör. Binlerce var benim gibiler. Daha iyileri, senin geleceğini daha bir güven altına alacakları...

O, bir başka Nermincik bulabilir miydi?

Galiba onu yıkan da buydu.

Diyecek sözüm mü kaldı benim. Başka ne demeliyim. Her gün Avni Dökmeci'ye uğruyorum, mektup soruyorum.

Gelmemesine o da benim kadar üzüldü.

Bir gün ansızın ve durup dururken 'sen bayağı âşıksın bu kıza...' dedi.

Sustum.

Akıl işi şu benim sana yazdıklarım? Oysa, oturup güzel güzel bir aşk mektubu yazmalıydım sana. Seni çok özlediğimi, her esmer kadında seni aradığımı, bulacağımı sanarak sürekli aldandığımı yazmalıydım.

Aşkın gereği bunlar. Yalan olsa bile.

Öylesi seni daha mı çok etkilerdi?

İşler bir çözümlenirse... hepsi kendiliğinden olur.

Olacaktır.

Bir hikâye gönderiyorum sana. Yeni. Onu ister aşk mektubu olarak, ister gerçek olarak, istersen yalnızca hikâye olarak kabul et. Seni kırmamalı ama, üzmemeli. Buna hem o hikâyeyi, hem de bu mektubu yazarken çok dikkat ettim."

SARI PELÜR KÂĞIDINA YAZILMIŞTIR

Sabahleyin mektubunu postaya vermeden önce bir kez daha okudum. Belki çok tepede konuşuyorum, çok da sert belki. İnan, bu böyle değil. Dün akşam en küçük olabilecekleri bile göze almamı, herhangi bir yıkılışa karşı hazırlıklı olmamı isteyen Zihni'ye de (benim bir arkadaşım; gelince ve tanışınca çok seveceksin) aynı sözleri ettim.

Milyonda bir olmayacak varsa, (sana göre) ağabeyimi hiç yormayalım diyorum dedim. Eğer böyle ise... ben, ağabeyimi hiç göndermem, dedim.

Dedi ki: Çok dikine biriymişsin. Hep kendini düşünüyorsun.

Hep kendimi mi düşünüyorum?

Yalan söylüyordu. Seni de kendim kadar düşünüyorum. Nasıl düşünmem, ikimizin yazgısı bir değil mi? Ortak ve bir.

Baştan söylüyorum; her şey sana bağlı. Unutma bunu. Bugün de, yarın da, bütün geleceğimizde de.

Ağabeyimi her şey hazırsa... buna sen de inanmaktaysan, öyle göndereceğim. Beklemeye sabrı yok. Vakti hiç.

Cevaplarını (babarla annen) ağabeyimin sizi ziyaretinin ertesi günü versinler. Zorluk çıkmasın. Çıkarmasınlar. İstiyorsan... Sen bunu yaparsın. Sana güveniyorum."

HİKÂYE YERİNE GEÇECEK AŞK MEKTUBU

"İşte böyle ciğer köşem, benim bu evlenme işine zaten aklım yatmıyordu, şimdi bütün bütüne ermez oldu. Biliyorum, evlilik güzel bir şey. Elbet seninle bir yastıkta kocayıp gitmeyi isterim. Ama bu yalnızca benim istememle olmuyor.

Ben yoksul bir kişiyim. Bunu sana kaç yüz kere söyledim. Belki birlikte bulunduğumuzda, bu '*yoksulluk*' sözü sana pek önemli gelmiyordu; bugün aradan bir aydan fazla zaman geçti. Ben nasıl rahatlıkla bu konuyu düşünmüşsem, sen de düşünmüşsündür.

Burası güzel bir şehir değil. Geçim zorluğu pek yok. Yok da benim aldığım para az. Bu çok önemli. İkimizi geçindirmez. Diyeceksin ki; senden daha az para kazanan kocalar var, onlar nasıl evlenmişler peki?

Haklısın, haksızsın demiyorum. Unutma, onların senin gibi karıları yok. İyi biliyorum bunu. Onlar küçük kadınlar. Nohut oda bakla sofa gibi evlerde oturuyorlar. Üç gün arka arkaya bir tencere zeytinyağlı fasulyeyi yiyebiliyorlar. Evlerinde kitap yok, radyo yok. Yerde bir tutamlık halıları yok. Geceleri incecik bir yer yatağı serip gürültüsüz ve pide kalınlığında bir dünyada sevişiyorlar. Çocukları oluyor, çocukları ölüyor. Erkek belki birkaç kuruş daha fazla kazanıyor, üç günlük fasulye tenceresi yine kaynıyor, geceleri sevişiyorlar. Yorgunluk çöküyor, dünyaları küçülüyor, kadın durmadan çocuk yapıyor.

Şen bunlara, böyle yaşamalara alışkın değilsin. Ben de

böyle yaşayalım, istemem. Ben küçük bir adamım. Baban ne demez bana: 'Oğlum, iyi güzel ama sen kızımı yüz elli lira aylıkla nasıl geçindirebilirsin? Senin evin yok barkın yok. Yüz elli lira ile ev kirası mı vereceksin, karına mı bakacaksın, üst baş mı düzeceksin?

O, sıkıntılara gelemmez. O baylan büyüdü. Biz onun elini sıcak sudan soğuk suya vurdurmadık. Gerçi gençsin, tuttuğunu koparırsın, taşı sıksan suyu çıkar. Gelgelelim, bu iş gençlikle olacak işlerden değil. Önce iyi, bol para getiren bir işin olmalı. Sonra evin. Evini dayayıp döşemelisin. Yatılı hizmetçi tutmalısın. Ondan sonradır ki evlenmeyi, kız istemeyi düşünmelisin. Yoksa...'

Görmedim hiç babanı, böyle dese bile onun suçu yok. Ben baba olsam, aynı şekilde düşünürdüm. Ben de kızımın rahat, genişlik içinde yaşamasını, birbirinden yaramaz, birbirinden afacan torunlar doğurmasını isterdim.

Sizin aile iyi, namuslu bir aile. Babanın hali vakti yerinde. Bir ağabeyin Ankaralarda bilmem ne müfettişi. Yaşadığınız şehirde isim yapmışsınız; bir ününüz, bir ululuğunuz var.

'Bak bak, falancaların kızı, ne idüğü belirsiz birine varmış. Yazık olmuş doğrusu. O serseriye layık mı o kız?' demezler mi?

Derler. Torba değil ki ağızlarını büzesin. Ben neyimle kalkar, kendimi savunurum onlara karşı?

'Şaşkınlık, ben yazarım; bir adım, bir ünüm var. Para vermiyorlar gerçi ya, olsun. Yine de gelecekte parmakla gösterilecek kişilerden olacağım... mı diyeyim? İnanırlar mı bana? Dudak bukerler, omuz silkerler.'

Yazarmış! Yazarlık da neymiş ki... Yaz yaz işin yoksa. Yazarlık karın mı doyurur? İnsanın kendini, evini geçindirecek bir işi olmalı önce... Evlenmek çocuk oyuncağı mı? 'karı evde tuz dedikçe bilmem neresi cız etmez mi?' derler adamın arkasından. Babana akılsız derler, seni kötülerler.

İster misin bütün bunları? İstemezsin. Ben her şeye razıyım... desen bile, ben inanmam sana. Aşk günleri çabuk geçer. Soluksuz bırakır bizi. Bir de bakarız: Evde tuz yok, ekmek yok, od yok, ocak yok. O zaman ne yaparız?

Anam iyi bir kadın değil. Hırçın ve inatçı. Sen onunla edemezsin. Ayrı eve çıkmak gerekir. Ayrı eve çıkmak demek, ne demek? Çırçıplak bir eve sana nasıl gel derim ben? O evi dayayıp döşemek (babanın dediği gibi tıpkı), içini oturur hale getirmek yıllar ister. Cigaradan, içkiden geçmek ister. Sen, o kadar zaman bekleyebilir misin?

O seni isteyen keçi suratlı müteahhide 'yaşlı' dedin, 'suratı keçiye benziyor' dedin, 'babam yaşında' dedin, atlattın. Gün gelecek atlama, atlatmak sırası eksilecek. Gün gelecek, suratı surat, yaşı genç, mühendis ya da pamuk tüccarı karşına çıkıverirse... Yanmaz mısın?

Ne kulp takacağını şaşırtıverirsin. Enine boyuna bir adam işte. İyi bir adı var. Zengin. Mühendis de. Onunla evlenirsen bir dediğin iki olmaz. Kapında sürü ile uşaklar, hizmetçiler, aşçılar... İki kolun bilezikten geçilmez. Yüz türlü yemekli sofralar kurarlar önüne. Kuştüyü yataklarda yatarsın. Sabah on birlere kadar uyursun. Tembelliğe alıştıırırsın kendini.

Tanıdıkların yüksek kişilerden olur. Belediye başkanının karısıyla valinin karısına misafirliğe gidersiniz. Yüksük gibi kadehlerden ahududu likörü içersiniz. Çatal bıçakla elma armut yersiniz. Kalkışırsınız; vali beyin makam arabasıyla önce terzinize, sonra kuaförünüze gidersiniz.

Akşam olur, sular kararır, çat kapı, damat beyimiz gelir. Falanca dernek hayrına bir balo verilmektedir. Giyinir kuşanır, baloya gidersiniz kolkola. Cümle âlem sana gıpta eder. Kıskanır, çekemezler. 'Maşallah, kırk bir buçuk, ne de güzel yakışıyorlar birbirlerine. İkisi de arslan parçası gibi' derler. Tabii, derler; 'deve bile dengi dengine.

Fena mı olur böylesi senin için? Ben mi ne olacağım? Efendim, gözümün nuru, ciğer köşem benim, beni düşünmelerin sırası mı şimdi. Benim etim ne, budum ne. Ne köy olur benden, ne kasaba. Yüz elli lira aylığım, üç yılın sonunda yüz yetmiş beş lira olur. Daha bir üç yıl; iki yüz, bir üç yıl daha bekledim mi... iki yüz yirmi beş. O zaman ben de dişime göre bir ceviz bulurum elbet.

Beni anlayacakmış o alacağım kız. Varsın anlamayıversin. İnsan gençken anlaşılmaq istiyor. İki yüz yirmi beş lira aylık alacağım günlerde böyle bir korkum kalmaz zaten. Yemeğimi yapacak, pantolonumu ütöleyecek, gömleğimi yıkayacak, geceleri yanıma yatıp sucuk gibi terleyecek birini isterim.

İş evlenme raddelerine gelince, her şey değişir.

Kadın için erkek, eve ekmek getireni, ona aşını pişirmekle yükümlü olduğı kişidir. Erkek de ona yakın şeyler düşünür. Yoksa, anlaşılmaqmış, vay ben yazarım, karım beni anlamazsa halim harapmış, kocamın ünü şanı olsunmuş, parası olmasa da bana karşı anlayışlı davransınmış... Bunlar boş sözler. Karın doyurmayan sözler.

Gençlik aklı hep.

Zaman geçtikçe insan olgunlaşıyor, duruluyor. Gülüyor geçmişte yaptıklarına. Her şeyin başı para. Aşkinki de. Gerçek de bu tabii. Ama gözümüzü aşk bürüyünce aptallaşıyoruz, aklımızı yitiriyoruz; o yitikliğin içinde asıl gerçeğı görmüyoruz.

Bu da bizim kendi kusurumuz. Ya da aşkın kusuru. Korkarım aşkın büyüklüğü, yüceliğı bu ortak kusurlardan oluşuyor.

Hem... aşk da neymiş günümüzde? Kendi de, kusurları da, tozpembeliğı de yerin dibine batsın. Eşşoğlu eşşeklik yaptığı. Namussuzluk, deyyusluk, orospuluk yaptığı onun.

Başka bir şey değil. Hiç değil."

GERİYE DÖNÜŞ I

"Bunlar aşk mektubu değil. Zaten istesem de beceremiyorum. Yapamıyorum, elimden gelmiyor..Hiç yalnız kaldınız mı siz? Yapayalnız, tek başınıza, terkedilmiş kaldınız mı? Yalnız olmanın, kimsesizliğin o dayanılmaz, o insanı ezen acısını içinde duyduunuz mu?

O zaman işte...

Niye size mektup yazıyorum, bilmiyorum bunu. Nedeni yok. Hiç düşünmedim. Sövmekten bıktım usandım artık. Eşe dosta yazdığım mektuplar, yayımlanan hikâyelerim sövgüden geçilmiyor. Ağzımı tutamıyorum. Size mektup yazarsam, size havadan ve sudan da olsa, bir şeyler anlatmaya kalkışırsam... sövgüsüz de konuşabileceğimi, yarı küçük adamlıktan çıkabileceğimi kanıtlarım diye düşünüyorum.

Size karşı değil. Çevreme karşı değil.

Kendime karşı.

Hem yalana sapmadan böyle yazmak hoşuma gidiyor.

Uzun uzun gözlerinizin kehribarlığından, boyunuzun fidanlığından, ne bileyim, saçlarınızın sırmalığından söz açmıyorum; görüyorsunuz. Ne kadar kötüdür aşk mektuplarının öyleleri. Sizin o tür mektuplarla ilgili neler düşündüğünüzü bilemem. Sanırım, siz de hoşlanırsınız o türdekilerden.

İnsan oldum olasıya övgüden, yalandan hoşlanmışmış. Yalan yere sizi övmeye, sizi yüceltmeye kalkışsam, kimbilir, daha çok seversiniz o mektuplarımı, beğenirsiniz. Ama, de-

diğim gibi, ben beceremiyorum, ben yapamıyorum. Elimden gelmiyor.

O yalanlı, övgülü mektuplardan yazmadım mı ben de? Yazdım. Çok yazdım üstelik. Ortaokul sıralarımda. Bir yandan kendime, bir yandan okul arkadaşlarıma tanesi yirmi beş kuruşa, elli kuruşa (kime ne tutturabilirsem artık) o uydurma aşk mektuplarından yazdım.

O günler nerede? Çok gerilerde kaldı. Dünlerde, eskilerde.

Yalan yazmak ve yalan konuşmak insanı niçin çok yoruyor?

Bunlar çok denenmiş şeyler. Hepsi. Siz yutar mısınız onları? Yutmazsınız. Gülersiniz. Güler, geçersiniz.

Belki bu yazdıklarım da gülüyorsunuz. Omuz silkiyorsunuz. 'Çocukluk bunlar hep' diyeceksiniz. Günü gelir, ben de yaptığım bu çocukluklara, bu uçarıcı işlere gülerim, omuz silkerim. 'Çocukluktu onlar, o yaptıklarım çocukluktan başka neydi ki?' derim.

Ama bu hemen ve şimdiden belli mi olur."

Mektubun yazılış tarihi çok gerilere gitmiyordu: 12 Ocak 1954'dü ve İskenderun'dan yollanmıştı.

GERİYE DÖNÜŞ 2

Irak'ın en büyük aşiretlerinden birinin reisi olan Nufel'e, bir gece, macerası dillere destan Mecnun'un bir gazelini okudular.

Nufel, bu yanık gazelden o kadar etkilendi ki, gözlerinden yaşlar geldi.

– Nerede bulunur bu kişi? diye sordu.

– Bir biçaredir ki, çölleri mesken tutmuştur... cevabını alınca onunla görüşmek sevdasına düştü.

Yanına birkaç süvari alarak Mecnun'u aramaya çıktı.

Çölde epeyce bir dolaştıktan sonra hurma ağaçlarıyla süslenmiş bir kuyu başında ona rastladı. Bir sürü vahşi hayvan her zamanki gibi Mecnun'un etrafını almıştı. Nufel, bir hayli diller dökerek:

– Derdin nedir, bana söyle, dedi. Görüyorum ki, bir garipliksin. Böyle çöl ortalarında, dağ başlarında hayvanlarla başbaşa verip ağlamaktan eline geçen ne?

Mecnun cevap verdi:

– Benim tek bir derdim var; Leyla! Bir tek arzum var; Leyla! Bir tek gönül şenliğim var; Leyla! Bir tek düşüncem var; Leyla! Fakat ey yolcu, git işine, sen benim derdime derman bulamazsın. Bilirim ki, kudretli bir insansın, lakin, bu neye yarar!

Sürme de gözün cilasıdır, ama görmeyen göze sürme neylesin? Ben bu dünyaya dert çekmek için gelmişim. Bu kadar bende iken kimseler yarama merhem olamaz. Beni koru-

dun diye sonra başına olmadık işler gelirse... suçu bana bulma. Çünkü ben kısmeti kapalı bir kişiyim.

Fakat Nufel onu dinlemedi.

– Ben seni uğrunda bu kadar yanıp tutuştuğun Leyla'ya kavuşturacağım. İşte Tanrı huzurunda sana söz veriyorum, dedi ve Mecnun'un karşı çıkmalarına kulak asmayarak kızını Kays'a versin diye özel bir heyeti Mehdi'ye gönderdi.

Heyetin aldığı emir şu idi:

"Kays ile Leyla birbirlerine layıktır. Kays'ın bu mecnunluk hali, Leylasına kavuşamadığı içindir. Nufel, iki genci birbirine kavuşturma kararı almıştır. Bu kararına karşı çıkanlara savaşmayı dahi göze almıştır. Siz de ona göre davranın!"

Mehdi, huzuruna çıkan heyetin Leyla'yı istemeye geldiğini öğrenince suratını astı. Aşiret adamlarıyla kısa bir görüşmeden sonra onlara dedi ki;

– Varın, deyin Nufel'e; bizde deliliğin, mecnunluğun ilacı olmadığı gibi böyle serserilerle uğraşacak vaktimiz de yoktur.

Bu red cevabı üzerine Nufel, Leyla'nın babasını zorla yola getirmekten başka yol bulamadı. Kuvvetli bir ordu hazırlayarak Mehdi'nin kabilesi üstüne yürüdü.

İki tarafın süvarileri çölde karşı karşıya gelip cenge tutuştular. Kan gövdeyi götürüyor, fakat sonuç bir türlü alınmıyordu. Nufel'in askerleri hem daha yiğit, hem daha döğüşken oldukları halde Mehdi'nin adamlarını bir türlü yenemiyorlardı.

Bunun nedenini keşfedemeyen Nufel, bir sabah askerlerinin cesaretini artırmak için saflar arasında dolaşırken Mecnun'u bir kenara çekilmiş, dua ederken buldu.

Fakat bu dua Nufel'in ordusunun zafere ulaşması için değildi. Mecnun, onun için ölümü göze alıp uğruna kan döken Nufel'in askerleri yerine, Mehdi'nin askerlerinin kazanması için Tanrı'ya yakarıyordu.

Mehdi'nin saflarında bir bozgun belirdiğinde, Mecnun, büyük bir kedere düşmekte, tam tersi bir durumda ise, yüzünde sevnîç gülleri açmaktaydı.

Nufel bu durumu görünce;

– Behey bahtsız kişi, dedi Mecnun'a. İnsan hiç düşmanı-
nın zaferine dua eder mi? Biz burada senin yoluna can feda
edelim, sen ise düşmanın bizi yenmesi için Tanrıya dualar
et. Gerçekten mecnunun biri imişsin. Senin gibi birilerine
uyduğumuz için biz de birer mecnunuz.

Mecnun garip bir tavırla gülümsedi;

– Bilmiş olasınız ki, dedi. Ben, Leyla'nın yoluna kurba-
nım. Leyla bir yana, dünya bir yana. Burada sizinle cenge
tutuşanlar, Leyla'nın kabilesi halkıdır. Onlar size düşman ol-
salar da bana dostturlar. Çünkü dost tarafından geliyor, dos-
tun kokusunu getiriyorlar. Kalbim nasıl onlarla beraber ol-
masın? Leyla askerlerinden biri, şimdi öldürmek için kılıcını
çekip üzerime saldıracak olsa... boynumu bu dost kılıca seve
seve uzatırım.

Bir kitaptan dikkatle koparılmış iki sayfaydı hepsi; yazık
ki, mektup dosyasında yıllarca durmaktan iki sayfanın ikisi
de sararmış ve incelik dağılmaya yüz tutmuştu. Sonrası oku-
namıyordu.

O mu ona göndermişti bunu, yoksa o mu ona?

GERİYE DÖNÜŞ 3

"Sayın Bay

Gönderdiğiniz mektubu aldım ve dikkatle okudum; yavaş yavaş işin içyüzünü anladım, daha doğrusu anladım sanıyorum.

Demek oluyor ki, sizin kardeşime karşı fena bir niyetle o mektupları yazmadığınız anlaşıyor.

Fakat bunda anlayamadığım bir şey var ki, o da mektupların Cahit hoca vasıtasıyla kardeşimin eline geçmesi; bunda siz de olsanız, tereddüt içinde kalırdınız.

Madem ki bir mecmuada çıkan yazısını tenkit edip onun kalbini kırmışsınız ve sonradan özür diliyorsunuz, ne diye mektubunuzu kendi adresine veyahut da babasının adresine göndermiyorsunuz da 'eliyle' diyerek hocanın adresine gönderiyorsunuz? Bir tesadüf eseri bir başka biri görür de arada dedikodu çıkar diye hiç düşünmediniz mi? Ama siz hak verin, doğru değil mi?

Efendim, geçenki mektubumu öyle bir zamanda yazmışım ki, hiç sormayın. Yatakta hasta yatıyordum, vakit geçirmek için etrafta mecmua falan aradım. Sizin *Evlere Şenlik* adlı hikâyeniz elime geçti. Açtım; içinde sizin mektuplar...

Derhal acele ile okudum ve sonra size mektup yazdım. Artık içinde ne yazılı ise... talihinize.

Sonra mektubunuzda aklınızın ermediği bir nokta var, diyorsunuz. O da şu; hem mektup yazmanızı istemiyorum diyorsunuz, hem de eğer yazarsanız, mektubu şu adrese yol-

larsınız, olmaz mı... demişim. Olabilir. Yalnız orasını ya ben anlatamamışım yahut da siz anlayamamışsınız.

Halbuki orada anlatmak istediğim şeydi;

Mektubunuzu bir daha kardeşime değil, bana yazınız. Havadan sudan bahsediniz diyorsunuz mektubunuzun birinde kardeşime, yazınız da havadan südan yazınız... diyorsunuz. Onun yerine size ben yazayım; burada havalar eskisi kadar soğuk değil. Yer yer yağışlı geçiyor, bahara az kaldı.

Neyse, başınızı ağrıttım, kusura bakmayın. Şayet kardeşim için iyi niyetli iseniz, sizden tekrar tekrar ben özür dileirim.

Saygılarımı sunarım."

Onu gerçekten ciddiye almış mıydın?

Beni çok kızdırmıştı.

Ama o, o sıralar henüz çocuktı, bıyıkları bile çıkmamıştı. Evin en küçük, şımarık ve tembel çocuğuydu. Dükkândan kaçır, geceleri sokaklarda sürter, sabahları da öğlelere kadar uyurdu. Osman ağabeyim hincından hep üzerine yürürdü.

Hakaret ediyordu birinci mektubunda.

Hakaret mi? O, onun ne olduğunu bile bilmez.

Beni koruyordu. Güdüsel olarak, erkek kardeş olarak. Onu o sırada anlamalıydın. Senin de bir kız kardeşin yok muydu?

Hatalı olabilirim. O da hatalıydı bana kalırsa.

Ne kadar çok zaman geçti üstünden değil mi?

Evet. Çok.

M. Kâmil, imzasını attığı mürekkepli kalemle mektubunun en üst sağ köşesine tarihi de belirtmişti: 11/2/954

Son satırlara doğru yarı alayla sözünü ettiği o yılın baharı gerçekten de Mersin'e gelmek üzereydi. Şubatın ikinci haftası içindeydiler ve baharın eli kulağındaydı artık.

ARPAÇLAR KÖYÜ DİYE BİR KÖY

O, bu hikâyeyi her zaman sevdi. Bir hikâyenin içindeki kahraman olmak ilginçtir de ondan mı? Hayır. Gözleri umarsızca dalar ve adı bir hoş, Arpaçlar köyünü hatırlar.

Ona sorsaydınız, Arpaçlar'a bir "ova köyü" derdi. Ol-sun, dağ köyleri de güzeldir; ama ova köyleri, en azından dağ köyleri kadar güzeldi.

O Arpaçlar köyünün çok az sözü edildi. Liseyi bitirmişti ve aslında İstanbul'a gidip üniversite eğitimi yapmak, sözleş-işi hukukçu olmak istiyordu. Ne var ki, babası buna izin ver-medi. Erkek çocuk olsaydı... neyse neydi; ama kız başına İstanbullarda yaşayıp okumasına gönlü razı gelmemişti.

Geceleri gizli gizli nasıl ağladığını unutmadı.

Babası, bir gün, eve öğle yemeğine vaktinden erken geldi ve yemek sonrası dükkânına dönmek yerine kızını alıp İnönü Parkı'na gittiler. İkisi de bir süre konuşmadan parkın çiçekli yollarında gezdiler. Bir ara yorulmuş gibi denize ba-kan bir sıraya oturdular. O günlerde yeni liman yapılmamış-tı, deniz şehrin ayakları dibine kadar sokuluyordu.

Kızına, yakın şehirdeki Öğretmen Okulu'na gitmek, o okulda okuyup öğretmen olmak isteyip istemediğini sordu babası. Lisedeki öğretmenlerinden Cahit hoca dün ona uğ-ramış ve bu akli vermişti.

Sevinçle kabul etti bunu. Babasına sımsıkı sarıldı, ada-mın ağırlık sakallı yanaklarından öptü.

Sonraları anlatacaktır; O gece gözüne uykunun damlası

girmemiş. Sabahı zor etmiş. Babasıyla bir, Garajlar'dan otobüse binmişler, yakın şehre gitmişler.

Öğretmen Okulu'na yazılmış. Yatılıymış okul. Cumartesi öğlenleri yine otobüse biner, kendi şehrine gelir, pazartesi sabahı ilk otobüsle yine geri dönermiş.

Çok çalışmış. Karnesi hep iyi notlarla doluymuş. Çabucak bitirmiş okulunu, öğretmen çıkmış. Annesi, babası, bütün kardeşleri diploma dağıtım günü hep gelmişler. Bahçedeki konuklara ayrılan yerlerin ön sıralarına oturmuşlar. Diplomasını alırken onu yürekten alkışlamışlar.

İlk öğretmenlik görevine bu Arpaçlar köyünde başlamışmış. Kente altmış kilometre uzaklıkta bir köymüş. Toroslara sırt vermiş eğimli bir ovadaymış. Kırk ev varmış topu topu. Beyaz badanalı, pencereleri camlı; sıraları, karatahtası, öğretmen kürsüsü, duvarında büyük bir Türkiye haritası olan iki derslikli bir okulu da varmış. Okula bitişik tek gözlü ev, öğretmeninmiş.

Arpaçlar köyüne baba kız gelmişler. Köyün muhtarıyla tanışmışlar. Haftanın altı gününde köyde kalacak, yedinci gününü şehirde; evlerinde, anası babası ve kardeşleriyle geçirecekmiş.

Çocuklar ilk günü ona uzak durmuşlar. Nasıl bir kişi olduğunu bilip kestiremiyorlarmış. O da aynı tedirginliği duyuyormuş. Karşılıklı birbirlerini tartmışlar. Birinci hafta dolmadan öğretmen öğrencilerini, öğrenciler de öğretmenlerini tanımış, sevmişler.

" Köy, uyanık bir köydü, biliyor musun; muhtar, bana hiç zorluk çıkartmadı.

– Öğretmen, dedi. Çocuklarımız sana emanet. Onları iyi yetiştir. Onlara her şeyi öğret. Ne dilersen, hemen yerine getiririz.

Birinci haftanın cumartesisinde, öğleye doğru ders bitti. Muhtar, huylu bir atı yederek geldi.

- Öğretmen, dedi. Baba evine gideceksin, biliyorum. Lakin köy yolları tekin değildir. Altına bir beygir getirdim, birlikte şehre gideriz, ben götürürüm seni.

At sırtında üç buçuk saatte şehre vardık. Muhtar geri döndü, ben mahalle aralarından yürüye yürüye bizim eve geldim. Annem evdeydi, küçük kız kardeşlerim de. Hepsinin de görecekları gelmişmiş.

Gecesi, köydeki ilk haftamın hikâyesini anlattım onlara, dinlediler. Babam, söz içinde gecelerimin çok serin geçtiğine mim koymuş olacak ki, pazartesi sabahı erken kiralık bir ciple yola çıkarken bana ev dokusu kalın bir savan verdi."

Köyde mutluymuş. Çocuklarla haşır neşir, ne kadar bildiği varsa, onlara aktarıyor; uygulamalı dersler yapıyor, ağaç diyor, sebze eiyor, tavuk yetiştirmeye çalışıyormuş.

" Babam yalnızlığımı unutayım diye bir gidişimde, köye dönerken bana sarı bir kanarya armağan etti. Küçükçük öğretmen evinde kuşumla hiç sıkılmadım."

Okul sonrası toprak ocaktaki odun ateşinde yemeğini pişirirken kuşuyla konuşur, karşılık alırmış.

Biliyor muymuş, bugün biraz yorulmuşmuş. Ali dersine çalışmamışmış yine. Ona iki sayfa 'ben tembel bir çocuğum, dersime çalışmadım' yazma cezası vermişmiş ve acaba iyi etmişmiymiş ona bu cezayı vermekle?

Kuş kafesinde oradan oraya yarım kanat çırpışlarıyla uçuşur, cik ciklerle sözde karşılık verirmiş.

Gün batımı, evet! Arpaçlar köyü. İkinci vakti. Günün, ayın, saatin ve mevsimin ne önemi var? Güneş ikindiyle birlikte çok uzaklarda ve nereden bakılırsa bakılsın gözlere asla yakın gözükmeyen şehrin üzerinden uzaklaşır, Toroslara gelir, bir türlü batmak bilmez; kıpkırmızı bir top gibi gökte uzun bir süre asılı kalırmış.

Çevre çamlar, akmeşelerle palamutlar güneşte yeşilden kırmızıya dönüşürlerdi. Güneş dağların gerisine çekildi-

ğinde, ortalık hâlâ kızarık bir karanlıkta olurdu. Derken serinlik basar, doruklardan doğru bir esinti çıkar, insanın tüylelerini kaldırırdı. O ana dek susmuş kanaryam ötmeye başlayarak beni içeri çağırırdı."

Gaz lambasında yemek hazırlar, oturup tek başına yer, sofrayı kaldırıp bulaşıkları yıkar; ertesi günün derslerini hazırladıktan sonra yatağına girerek eline bir kitap alır, uykusu gelmeden bırakmazmış.

Sabahları kuşum uyandırırdu beni. Pencereden günışığı odama dolardı. Kalkar, elimi yüzümü yıkar, saçlarımı tatar, öğretmen giysilerimi giyer; çocuklardan önce okula giderdim."

Kendi başına süte maya çalıp yoğurt yapmayı, yufka açmayı, çekiçle yeşil zeytin kırıp küpe basmayı, mantı pişirmeyi hep o köyde öğrenmişmiş. Köyün kadınları yabancılık çekmeksizin bildiklerini ona öğretirlerken, bilmedikleri şehirli âdetlerini ondan öğrenmişler.

Mutsuz musun?

Neden?

Köyden ayrılmak seni üzmüş sanki.

Bir yerden bir yere gitmek beni hep üzmüştür.

Evet, ayrılıkların da cabası ile.

O PAZAR GÜNÜ

Niye kalkıp geldiniz o pazar günü? Niye gitmediniz gideceğiniz yere? Hava inadına güzeldi de, değil mi? Yağmursuzdu da.

Gitmediniz. Umuda düştüm, olmayacak şeyleri kurdum; sonra bütün önceki düşlerim yıkıldı, şaşırdım.

Bugün bile o şaşkınlığım sürüyor. Ellerim titriyor ve avuç içlerim terliyor. Bu durumlarıma bakıp kızdım, sövdüm saydım; herkese, her şeye, dünyaya ve kendime.

Bunlar, bu olanlar güçsüzlük belirtileri mi?

Aklıma geldikçe gülüyorum şimdi. Sözün kısası, üçümüz de çok iyi bir oyun çıkardık o gün. Her birimiz maskeliydik, kendimizi gülüyor ya da ağlıyor gösteriyorduk.

Bana gönderdiğiniz mektubunuzda içtenlikten söz etmişsiniz. 'İçten olmanız yeterdi' diyorsunuz. Ben içtendim ya, anlatamamış olmalıyım. Peki, siz o pazar günü içten miydiniz? Öyle idiyerseniz, sözümü geri alırım. Şuracıkta ve hemen.

Çok rahattınız. Her şeyi kabullenmiş bir havadaydınız. Hareketlerinize baktım, yüzünüze baktım. Kapalıydınız. Anlaşılmayan, içi bilinmeyen bir kitap gibiydiniz sanki.

Kendimi iyiden iyiye tarttım. Benim olağanüstü bir yanı yoktu. Yorgun, umarsız, geleceği olmayan biri idim.

Aşk mektuplarında kullanılması zorunlu ne kadar övgülü, yalanlı sözler varsa hepsini bir araya topladım. Sonra bozdum, dağıttım, vazgeçtim. Gücüm yetmezdi zaten. İçlerinde yeni olan hiçbir şey yoktu.

Çok daha iyilerini Esat Mahmut'lar, Kerime Nadir'ler, falanlar filanlar yazmışlardı yazacakları kadarını. Bir zamanlar Tagore'u çok severdim. Şimdi onun ettiği her söze gülüyorum.

Unutmadan söyleyeyim; küçük çakınız bende. Daha önce aramızda bunun sözü edilmiş miydi?"

Edilmişti. Geçmiş zamandı ve unutmuşlar, çakının biri tarafından diğerine verildiğini sanmışlardı. Oysa yanlış, yanlış hatırlanmaktaydı.

Demek ben yanılmışım. O yanılgıyla yazmışım mektubumda dediklerimi.

Bana hoca vermişti, ondan almıştım. Çakıyı bana vereceğini biliyordun herhalde.

Siz gittikten sonra biz epeyi bir dolaştık. Durdu ve 'Niçin çakıyı istemiyorsun benden?' dedi apansızın. Ses etmeden aldım. İstemeyerek mi vermiştin onu?

Hayır, bile bile. Hocanın sana vereceğini biliyordum, buluşmadan bir gün önce bunu onunla konuşmuştuk.

Söyledimdi değil mi; kalem açarken elimi kesmiştim. Ağzı cilet gibi keskindi.

Bunu mektubunda anlatıyordun. Okudum ve üzüldüm.

Dün gece düşümde seni gördüm; Foça'daki yeni evimiz-deydik ve sevişiyorduk.

UNUTULMUŞ BİR GERİYE DÖNÜŞ

"Cahit hocanın ellerinden öperim. Aynı düşüncede misiniz benimle? Yaman adam. Sizi 'Dernek'te deniz tarafına almış, oturtmuş bir masaya. Ilık bir güneş altında (Aralık güneşi yalnız sizin Mersin'de ılıktır sanıyorum) konuşmuşsunuz.

Doğrudan doğruya ve benimle ilgili 'iş'i açmış size. Ne dedi? 'O, seni seviyor, seninle evlenmek istiyor... mu' dedi birden?

Öyle demiş olacak. Değilse bile, ona yakın şeyler işte.

Açık konuşmak iyi. Sonu iyi çıkmasa bile, yine iyi. Siz de açık açık konuşmuşsunuz, sevdim. Benimle para düşüncesiyle evlenmek istiyor... demişsiniz bir yerinde.

Doğrusu böyle sözleri sizden beklemek zordu. Hem, efendim, o kim oluyormuş? Neci oluyormuş hem? Ne hakla benimle evlenmelere kalkıyor, deli midir nedir? Bu ne cesaret, bu ne terbiyesizlik, bu ne... diyebilirdiniz, size sahiden yakışanı oydu. Yoksa, 'para düşüncesi ile evlenmek' sizi yüceltmemiş.

Ayrıca, hocaya; 'o, şimdilere dek kimbilir ne kadarlarıyla düşüp kalkmıştır: Zaten yazdıkları hep onlarla dolu...' da demişsiniz. Haklısınız ve bir şey söylemiyor, susuyorum.

Sizin bütün bu dediklerinize karşı, hoca yine de iyimser. 'İşler ters gitti. Şimdilik istediğin gibi değil. Ama düzelir, düzelebilir...' diyor.

Düzelir mi düzelmez mi? Orası ayrı bir konu. Konuşulur, tartışılır.

Her şeyi bir yana bırakalım, dostça ve arkadaşça mektup yazamaz mısınız? Bana ve benim için. Yalnızlık kötü. Anlatması değil, yaşaması kötü.

Ne yazayım bilmem ki... demeyin. Havadan sudan, bir sürü ıvır kıvırdan, ipe sapa gelmez nice şeylerden söz açın, yeter bana o kadarı da.

Ne dersiniz?"

"BENİM DE BİRÇOK TALİBİM VARDI"

Ben nasıl başlasam" diyordu, ikircikliydi biraz; tarih 29 Nisan 1954 ve günlerden bir perşembeydi. Yer olarak Arpaçlar köyü gösterilmişti.

" sen diye yazamayacağım diyeceklerimi. Bu benim için zor. Bırakın, size biraz daha alışayım. Bakarsınız, kendiliğinden olur sen'ler, ben'ler. Sonra da biz deyiverir, dünyanın çanına ot tıkarız belki."

Zaman yürüyordu, ama aradaki örülü duvar henüz aşılammıştı ve o ona sen derken o ona hâlâ siz diyordu.

" Şu mektup işinde daha titiz olmalıyız gibime geliyor. Kimileri mektup yazmaya başlarken gelenektenmiş gibi 'falanca tarihli mektubunu aldım,' der. Ah, ne güzel! Biz de son olarak hangi tarihli mektupları alıp hangisine ne zaman karşılık yazdığımızı bir notla düşelim; söz arasında bile. (Şimdi okumakta olduğunuz mektup, sizin 25 Nisan 1954 tarihli mektubunuzun karşılığıdır efendim.)

Ben az mı üzuldüm sanıyorsunuz, az mı ölmekler geçti içimden? Size nasıl inandırayım, bilemiyorum. Uzaktasınız. Ne bahasına olursa olsun sizi inandırmak için her şeyi yapardım elbet.

Bekledim, başka bir şey düşünemiyordum. Deli gibi bekledim. Üç hafta. Hasta gibi döndüm köye. Umutsuzdum. Ağladım. Elimden gelse bir kaşık suda boğabilirdim kendimi.

'Baktın, karşılık gelmedi mektubuna, yüzünü eğ, sen yeniden yaz ona. Olmadı mı, yine, yine yaz' diyordum kendi

kendime. Fakat... ne bileyim ben! Bu işlerden hiç anladığımı yok galiba. Aşkın acemiliği midir, nedir?

Siz bana neden yazmadınız? Niçin o hafta mektup almadığınızı bildirmediniz hocaya? Ayıp mı olur dediniz? İşte görüyorsunuz, bütün bu çektiklerimiz birbirimize inanamıyor olmaktan. Güvenememekten de. Ben inanmadan hiçbir şeye bağlanamam. Nasıl, niçin olduğunu bilmeksizin size inanıyorum. Ama siz bana karşı benim gibi değilsiniz. Haklısınız mı demem gerekiyor hep?

Ben çocuk değilim. Kocaman bir kızım ben.

Başıma mı vurdunuz olacak bu iş diye? Öldürürüm seni mi dediniz? Hayır! Mecbur değilim. Ben istedim. İstiyorum da. Size, işte buracıkta yalvarıyorum, bana bir daha korktuğunuz şeyleri yazmayın, emi!

Aşkın gözü körmüş. Ben âşık değilim. Açıkça söylüyorum. Her şeyi arı duru görebilirim. Aklımla kalbim beraber çalışıyor. Zenginlikmiş, yoksullukmuş... Bunlar geçici şeyler, masal hepsi."

Sahiden bunları demiş miyim?

Evet.

Şimdi de aynı kanıda olup olmadığı mı sorguluyorsun?

Sustu ve gözlerini sulara çevirdi.

Bir deniz kenarındaydılar. Mevsimlerden yazdı; başlangıcında ya da sonlarından herhangi bir günün herhangi bir saatindeydiler.

Yanılmış olabilir miyim?

O mektubu yazdığın günlerde mi, daha sonraki günlerde mi?

Daha sonraki yıllarda diyelim.

Yanılmış mıydın, kabul etmiş miydin?

Gözlerini kaldırdı: Bilmiyorum; aradan o kadar çok zaman geçti ki.

Bakıştılar.

Değil mi?

'Yol yakınken'miş. Ankara ili emrine verirler, ama Elmadağ kazasının Armutlu köyüne verirlerse ya... diyorsunuz. Ne demeliyim ben şimdi? Siz neler de düşünüyorsunuz kuzum? Her yeni gün, bizim için kara bir gün mü olacak? Dayanırız, bekleriz, çalışırız, ayrılık çekeriz, bir gün istediklerimiz kendiliğinden oluverir.

Birbirimize güvenmiyor muyuz yoksa? (Bu kaçınıcı kez soruşum size?)

İstersem, dönebilirmişim. Niçin? Bir genç kız olarak yirmi yıldır kurduklarımı, düşlediklerimi bir bir ince elekten geçiriyorum, dönmem için hiçbir neden göremiyorum.

Zengin bir koca istemiş olsaydım ya da para canlısı biri; size niçin evet derdim. Güler ve geçerdim. Hem de daha başlarda, ilklerde.

Her genç kız gibi çeşit çeşit taliplerim oldu benim de. Sanki satılıkmışım gibi. Hiçbirine kafamı yormadım. Az buçuk hoşlandığım insanlar da vardı. Olmamış olamazdı. Gelgelelim, beni sarmadılar, onlara ısınmadım. Zaten okumaktan, derslerden, bir türlü başımızı alamadık da.

İkisini, üçünü, beşini idare edenlerimiz de yok değildi; fakat ben elime yüzüme bulaştırmaktan korkardım.

Kimilerine hayır'ları bastım; arada çocukluklarım, gülünesi durumlarım oldu. Şimdi aklım başımda artık. Serinkanlılıkla düşünebiliyorum. Asıl aşkı duyabilecek günlerin eşiğindedim. Ama bunun ötesine geçebileceğim diye beş on yılımı gözden çıkaramam doğrusu. Gözlerim kamaşmadan, bakarken ürkmeden, hiçbir kaygı duymadan ileriye görebiliyorum. Acele de etmiyorum. Giderek her şey yoluna girecek, göreceksiniz. Kendinizi üzmeyin, değmez!

Evet, işte böyle efendim. Elinize geçmeyen o mektupta daha neler bulacaktınız, neler. Yeni baştan aynı şeyleri ele almak yoruyor insanı. Siz de dönmek istemezsiniz herhalde.

Bana söz hakkı verdiniz, ben de size vereyim: Eğer bu evlenme işi hiçbir şekilde mümkün olmayacaksa... kırılmam: Üzülür, incinir diye de düşünmeyin. Ben öyle çıtkırıldımlardan değilim, kuşkonmazlardan hele, hiç.

Bunları yazmakla ben sizi kırmış olmayayım?

Oysa, çok söyleyeceklerim vardı. Siz her mektupta Ankara'ya alınmamdan, yoksulluklarınızdan, daha bir yığın olumsuzluklardan kapı açtıkça kendi kendime 'acaba ben hiç mi düşünmüyorum onun o düşündüklerini?' diyorum.

Hikâyeniz -ben onu gerçekte mektup kabul ediyorum- hoşuma gitti. Buruk bir tat yine. Resminize bakıyorum, yeniden okuyorum onu; yeniden ölçüp biçiyorum.

Yalnız yüz seksen beş lirayı işlemişsiniz; bu paranın bizi geçindiremeyeceğinden söz etmişsiniz. Ben ise, 'derdim başka..' diyorum. Ankara'ya alınmamı düşünüyorum. Hepsi para kapısına çıksa da, uzun bir ayrılık vermez bize. Yani dayanabilirsek, sonunda bir gün Ankara'dayım.

Şimdilik öğretmenliği bırakmak niyetinde değilim. Bakım, çıkış yolu yok, sarpa sarıyoruz; elbet başka şeyler yaparız. Çalışmak için yer mi bulunmaz?

Ben olmasam, siz ya yalnız ya da bir başkası ile o sıkıntıları yine çekeceksiniz. Ben emin gelecekleli bir kapının satın alınmış hanımı' olabilirim. İleride pişman da olsam, istemem hazır alınmışını. Birlikte kazanılan mutluluğu istiyorum. Önce sıkıntı çekmek istiyorum anlayacağınız. Birbirimize sonuna dek yaslanalım, benim istediğim bu. Şu kocalarına her fırsatta kazandıklarını haykıran arsız kadınlar gibi değil tabii. Rujunda, naylon çorabında da değilim. Şimdi her şeyin bolluğundayım; yılda bir çift ayakkabıyla da idare edebilirim pekâlâ. Siz yanımda varken, basma entariyi de coşkuyla giyerim.

Kadınlara hiç inanmayın. Durmadan çevreleri için süslenirler. Hınzırlıklarından. O zaman benim de hınzırlığım kalmaz. Sizin için elimden geldiğince güzel giyerim.

Bütün bunlar az özveri midir?

Ama şimdiden yoksulluğun tasasına düşölür mü? Her genç insan bizim gibi düşünse, bunalım kalmaz değil mi?

'Orası hiç belli olmaz kızım' mı diyorsunuz? Ne diyebilirim ki!

Yazgıyı kabul ederim, ama yaşamak isteğim yazgımdan daha güçlüdür. Kimi zaman gözüpekliğim karşısında ben bile şaşırıyorum.

Arka sayfaya geçmeyeyim; yarın ikindi köyden şehre iniyorum. Cumartesi 1 Mayıs olduğundan tatiliz. Mektubu postaya atarım ya da hocaya veririm, o atıverir. Her gün postaya uğrar da o. Hem böylece postanedekilerde herhangi bir kuşku da uyanmamış olur.

Not: Üç aydır piyango bileti alıyorum. Bu ay ilk kez amorti vurdu. Yakında büyük ikramiyeyi kazanacak mıyız ne?

31 Mart'tan sonra ev adresine yolladığınız bütün dergi ve kitapları almıştım, çok teşekkür ederim.

Elinize ulaşmayan mektubuma yanıyorum. Ne oldu, nerede kaldı? Mutlaka Avni Dökmeci'nin dergi yazıları arasında yok oldu. Bulunursa, çok sevineceğim.

Yine diyorum; kendinize iyi bakın, sakın üzölmeyin. Anenizi de kırmayın, darılıırım."

BÖLÜK PÖRÇÜKLÜKLERLE

Ben alkol kokusunu severim diyorsun. Ne kadar güçsüz yanlarım varsa, bakıyorum, oralarda kapılar tutuyor, yıkılmaz kaleler kuruyorsun, çok güzel!

Başım şu an fena. Geç yattım. Düşlü düşsüz bir uyku uyudum. İşe giderken postaneye uğramalı, bu mektubunu hemen bugün atmalı. Mektup yazmak için pazarı falan bekleme sen de. Haftada bir mi ne diyorsun, ona da peki diyorum.

Şey, ben niye bu kadar erken kalktım. Sana ilaveli sabah baskısını yazmak için. Ne idi bu, şimdi unuttum. Galiba... Yine o istetme olayı. Evet, o.

Ne biçim oluyor ya da olacak ya da olabiliyor bu seni babandan istetmeler?

Ağabeyin, anlayışlı çocukmuş, o bu şehirde neci, ne iş yapıyor?

Bugünlerde bir bilmem ki tutturdun.

Akşam yazdıklarımda aynı şeyleri sıralamışsam...

Hangi fotoğrafın bu? Sanki sen değilsin, sen yoksun.

Bu yakınlarda bir fotoğraf çektireceksen, vesikalık değil, boy olsun, unutma ama.

Hatırlıyorum, senin bacakların güzeldi.

Saçlarını inşallah uzatmıyorsundur.

Bana bir daha 'sen daha iyi bilirsin' diye yazma.

Kız kardeşimle annem uyuyorlar.

Ben uyudum, uyudum da büyüdüm, evlenme yaşıma bile geldim.

Evlenmek gözünde bir dağmış demek. Dağ olacak elbette.

Korkuyor musun yoksa?

Durup o dağın kendiliğinden yürümesini mi bekleyelim?

Ferhat'ın Şirin uğruna dağları delmesi yalan.

İlk olarak sözü nasıl ve nerede keseceğimi bilemiyorum. Beceriksizliğimden. Sana kızıyorum, kırılıyorum, deli oluyorum, sinirleniyorum."

"KORKMA, İKİ GÖZÜM, KORKMA!"

Nereden aklınıza esti yine 'siz'li konuşmalara dönmek? Ben öyle yazıyorum diye mi? Hani birlikte karar vermiştik, hani artık birbirimize *sen* diyecektik?

Bundan önceki mektup beni çok sarsmıştı. 'Nermin,' di-yordunuz, 'seninle ilgili ne varsa, hepsinden korkuyorum. Gelmemenden... Seni kaybetmekten... daha yığınla...'

Ben de kendimi alıştırmaya almıştım *sen* diye; dilimi, kalemimi deniyordum. Niyetim ilk mektubumda öyle yazmaktı. Bir de baktım ki... Oldu mu yani?

İlle de benim yazdığım, yaptığım gibi yapın edin, diye sizi zorlamalı mıyım? Ben mi sevmeye alıştıracacağım sizi?

Derler ki; erkek, bunları en iyi yapandır, kadınına bunları vermesini bilendir; onu kimi şeylere zorlayandır. Ben bundan sonra *sen* diyorum *sana*.

Birbirimize uymaktan başka elimizden ne gelir?

Çocukluğumu seviyorum. Onu hiç bırakmadım.

İlk mektup başlıksızdı. 'Öyle ister herhalde,' dedim. Hadi, ilkinde adımı kullanamadınız, ya sonrakiler? Niçin sürdü gitti bu siz'ler, size'ler?

Hep mektuplardaki sözlere karşılık vermeye zorluyorsun beni. Böyle olunca da aynı türkölü masalda gidiyoruz.

Bir yerinde benimle alay ediyorsunuz, niçin?

Sen bilir miymişsin; ben mektup yazmışım da o postada kaybolmuş, alamamışsın sen de. Ben bilir miyim o mektup postada kaybolmuş ve senin eline geçmemiş?

Mektubu geciken ben değil, sensin. Telaşlara düşecek olan da sen. Ben oturup bekledim, sen oturmuş beklemişsin.

Kim bu kadar benzer birbirine?

Sen benden daha çocuksun, biliyor musun?

Ben ne dediğimi biliyorum, ne istediğimi bildiğim gibi tıpkı. Bende aşktan daha güzel şeyler var; benim sana bağlanmam yalnızca o nedenden değil.

İşte ben. Beni tanı.

Birbirimizi istemezsek...; Bunu düşünmek bile kötü. Sonra yarım kalırız.

Demek ben 'hayır, seninle evlenmeyi kurmuyorum' dersem; sen de 'peki' diyeceksin, öyle mi?

Ben istediğim sürece sen de isteyecekmışsin. Laf!

Kaçırdığım zenginliklere yanıyor, pişmanlıklar duyuyorsam. Çok yanılıyorsun. Bana o yazdıklarını sakın bir kafayla mı yazdın acaba?

Bana ne istediğini söyle.

Nedensiz mi? Hiçbir neden olmaksızın mı?

Benim acelem yok. Seviyorsam, beklemesini bilirim.

Bana göre kolay olan ne? Her ikimiz için aşılması güç engeller var. Gün gelir, hepsinin üstesinden geliriz.

Bütün gelir toplamın yüz seksen yedi lira aylıkmış. Bu aylıkla ben evlenir miymişim? Bu sözler o bana gönderdiğin hikâyede geçiyor, ama senin sözlerin hepsi. Senin bana söylediğin sözler. Hocaya da böyle böyle demişsin.

Yalan konuşmuyorsun, bu çok güzel.

Demek mayıs ayının yirmi altıncı günü doğdun? Bu mayısta da yirmi dördüne basıyorsun?

Ben kasım ayının on dördünde doğmuşum. İki yaş fark, kötü sayılmaz. Nasıl olsa ben on yıl sonrasında otuz beş ya da kırkında görünürüm. Pek belli de olmaz ya, neyse!

Soruyorsun; yaşamıma sen mi girdin bir başına? Evet, ben, evet, bir başıma. Ben memnunum.

Gelelim bizim evlenme işinin yedi iklim dört bucakta duyulmasına. Duyulsun, benim korkum yok. Zerre kadar bile. Ayrıca, eve açma derdi de böylelikle ortadan kalkmış oldu.

Ben köyde iken eve birilerinden kısacık bir mektup gelmiş, büyük ağabeyim almış postacıdan. Açmış, okumuş. Ben köyden gelince bana da okuttu.

Seninle evlenme sorunu evin ortak sorunu oldu. Bu bakımdan da seviniyorum. Her kafadan bir laf çıkıyor artık. Dayan kızım, dayan, savun kendini ve onu kızım!

Senin hikâyenin ve mektubunu okudu Osman ağabeyim; anlayışlıdır, hiç sesini çıkarmadı.

Annem şaşıtı kaldı. Fotoğrafını gösterdim. Babama açıldı. Kızışmış biraz. Ama yüzüme vurmadı.

Mayısın on beşinden sonra Mersin'deyim artık. Stajyerliğim onaylandı. Sınavlarım başarılı geçti. Bakanlığa gönderdiğim sağlık raporum geldi. Önümüzdeki yıl köyde değil, şehirdeyim.

Geriye kala kala kala bizim problemimizi çözmek kaldı.

Yarın pazar, hoca, çocuklarla kıra gidecek, çünkü mayısın başındayız. Onunla oturup konuşamayacağız. Gelecek haftadan sonra serbestim.

Evcek iş bana bırakılmış gibi. Acele oldu, hayırlısı artık. Belki bir söz filan verilir. İsterlerse vermesinler. Ben şaşar mıyım sanıyorsun?

O imzasız mektubu yazan her kimse, bunu, bu hızlanmayı ona borçluyuz.

Anneni niye öyle karalıyorsun? Çok mu huysuz gerçek-ten?

Mektubum burada son buluyor. Ankara'ya gelmem biraz kuşkulu. Bizim için daha güzel şeyler olabilir.

Bu ay biletime hiçbir şey çıkmadı. 9 Mayıs için yine aldım. Bekleyeceğim.

"İŞ BU MEKTUP VEKÂLETNAME YERİNE..."

"Sevgili Hoca,

İşler galiba sarpa sarmış. Birileri kızın evine mektup yazmış, olanı biteni hikâye etmiş; üstelik dallandırıp budaklandırarak. Ev de her şeyi, bu arada damat adayını da öğrenmiş.

Nermin'le oturup konuşur, siz bir zaman saptar mısınız? Nasıl olsa tatildesiniz. Bir gün kalkın gidin ve Allahın emri ile deyip kızı bana isteyin; olsun bitsin.

Ne zaman gidilecekse bana da bildirirsiniz. Yüzükleri ben mi alacağım, o mu alacak, para mı göndereceğim, yoksa parmak ölçüsü mü... anlayayım.

Bizim taraflardan hepsi hepsi bu. Hayırlısı olsun mu diyelim, bilmem.

Çalışıp duruyorum.

Unutmadan ekleyeyim; 'iş bu mektup vekâletname yerine kaimdir.' Böyle bilinsin. Selam, saygı, sevgi tabiidir."

"ŞU YÜZÜKLERİ KİM ALIR, BİLİYOR MUSUN?"

"Epeyi can sıkan olaylar oldu bugün; öğle üzeri yemeğe çıktığımda *Kaynak*'tan mektubunu aldım. Yemektir, şuydu buydu okumak fırsatını bulamadım.

Şirkette (açıklayayım da bil; bankada değilim artık. İş Bankası'na girmiştim, çok az bir para veriyorlardı, stajyer olmak beni sıktı, ayrıldım ve Koç'a girdim; şirket, o şirket) muhasebecilik talim ediyorum. Maaşım yüz seksen değil, iki yüz lira artık.

İşler sıkışık. Başımı kaldıramıyorum, izin vermiyorlar. Yeniyim ve sesim çıkmıyor.

Bir uzun hikâyeye çalışıyordum, takıldım kaldım.

Nasıl bir laf o 'Ankara'ya gelmem biraz kuşkulu' lafı? Sana da kızdım. Anlayacağın kötü bir günümdü.

Evin haberi oldu diyorsun. İyi olmuş. Sana kalsa, benim halim de, senin halin de evlere şenlik. Aileni hazırlayacaksın da, zemini zamana, zamanı zemine uyduracaksın da...

Bu durumda biz ne yapacağız, peki?

Ben seni isteteceğime sen beni istetsene. Al anneni, bize görücü gelin. Size elimle kahve pişireyim, pilav yapayım yemeğe de kalırsanız. Çamaşır yıkayayım. (Parantez açarak söylüyorum; pilav pişirmesini öğrenmeden gelme, frenkgömlüğü nasıl ütülenir, onu da yakıştır kendine.)

Bana ne düşünüyor şimdi? Aramızda dünya kadar bir uzaklık var. Ne yapmalıyım?

Hoca, gider görüşür mü sizin evle? Zaten gelenektir,

önce evet denmezmiş, 'düşünelim efendim, bir sorup soruşturalım, kızımızın da fikrini alalım efendim' yollu sözler edilecekmiş, edilsin! Bir terslik çıkarsa... Bir direnmede benim ne kadar karışmam olur? Hiç! Bunu bilmiş ol emi. O zaman yapacağını kendin tasarlar, iyice bir düşünür taşınırsın artık. Seçeceğini seçersin.

Sonra gelmekten niye cayıyormuşsun ki? Ben seni kaç kez gördüm? Diyelim on kez, anca o kadar. Bu karşılaşmalar içinde ne dedik birbirimize, neler konuştuk Tanrı aşkına? Hep havadan sudandı. Ben önüme baktım, sustum: Sen beni konuşmaya zorladın, beceremedin bir türlü.

Biz o nakil işini beklersek... Yıllar geçecektir. Tanıdığım ne kadar büyük varsa hepsine de başvuruyorum. Ama Mersin'de iken söylemiştim sana; Şengil de 'sen ver hele onun ağzından bir dilekçeyi bakanlığa, kocamın işi Ankara'dadır, bundan ötürü de...'

'Ne kocası' diyerek sözünü kestim. 'Ben kocası mocası değilim.'

'Ya,' dedi, şaştı.

Ona anlattım, anlamadı beni. Bu işi sen de birazcık o taraflardan kurcalar mısın? Alacağın sonuç acaba farklı olur mu dersin? Ben sanmıyorum.

Acele etmemeliymişim. Niçin acele etmeyeyim, söyler misin?

O yazdıkların ne öyle; gün doğmadan neler doğar'lar, her doğan yeni gün felaket getirmez'ler... Yeri yok bunların. Anladım. Kafama sokabildin sonunda: 'arabanın ön tekerleği de, arka tekerleği de, bütün tekerleri de kırılrsa... bana geliyorsun. Benimle evleneceksin, ekmeğimi paylaşacaksın, pilavımı pişirecek, frenkömleklerimi yıkayıp ütüleyeceksin, karım olacaksın. Mutluluk bu işte. Herkesin kaybettiğini bir de bakıyorsun, biz bulmuşuz.'

Ama aradan zaman geçmeliymiş. Geçti bir yıl, geçti iki

yıl... Yılların geçmesi ile ne olur? Daha bir yaşlanırsınız, belki daha da geç kalmış oluruz.

Var sen bana aşkla bağlanma. Âşıkmiş havalarını istemiyorum.

Ben kaç kez yazayım mektuplarımda 'seni seviyorum' diye bana yaz; o kadar tekrar edeyim: Seni seviyorum, seni seviyorum, seni seviyorum, seni seviyorum, seni seviyorum.

Sana âşık olduğumdan beri zayıflıyorum.

Şu yüzükleri kim alır, biliyor musun? Kız kardeşin sırasını savdığını göre, ondan ötürü mutlaka bileceksin.

Geçenlerde '*Genç Nişanlılara Tavsiyeler*' adında bir kitap elime geçti. İçinde dişe dokunur bir şey bulamadım. Sen bana bu konuda nasıl davranacağım üzerine bilgi verirsen.. iyi olur.

Köyden bir an öncesi dön ve mektuplarını hocadan kurtar. Hem ev biliyorsa, çekinilecek bir şey kalıyor mu geride?

Nerde ise seni gelip aileden isteyeceğiz, şu mektuplara bak; zarf zarf içinde. İlk zarf hoca adına ve onun adresine yazılı. İçinden çıkan ikinci zarf ise... senin.

Gülüyor musun?

Sonra haftada bir mektup az gelmeye mi başladı nedir?

Her gün yazsam mı diye düşünüyorum.

Bankadan rakamlar var diye kaçmıştım; burada ise, rakamların tam ortalık yerine düştüm.

Kısa mı oldu bu mektup yoksa? Aldırma. Acısını gelecek sefere çıkarırsın.

Saat gecenin biri. Yarın sabah dokuzda işbaşı. Defterler, rakamlar, rakamlar, defterler... Senden başka kim bana bunları unutturabilir?

Şu istetme olayını ne olur bir düzene sokuver. Ne yapacağımızı bilelim.

Ankara'ya gel bir ara. Gel! Gel! Gel!

Şeklini cemalini unutturma!"

"BEN BU MEKTUBU GECE YAZDIM"

Mektubun başlığında onun adı vardı ve T'nin üstten kuyruğu dikkatle yarım çengelleştirilmişti. Çok güzel T idi.

dedik, peki, sonrası nasıl gelecek?"

Aklında öyle şeyler vardı ki... Hepsi de yazıya dökülmek yerine, oturup karşılıklı konuşulması gereken problemlerdi.

"Kuzum, bak, açık diyeyim sana; sen evlenmeyi kolay sanıyorsun, benim gözümde ise zorun zoru. Ama korkmuyorum. Elbet aşılır diyorum."

Diyordu ki; yüzük için acele edilmemeliydi, her şey çözülmüştü de kala kala bir ona mı kalınmıştı?

Yeni işine sevinmişti o da. İsterse, bir yenisine de girebilirdi. Gidişe bakılırsa, o rakamlar onu tez zamanda sıkboğaz edecekti, bunu seziyordu.

Öyle her vara yoğa kızıp günleri zehir etmenin ne âlemi vardı. 'Kendine iyi bak' diyordu ya, içine bu da girmekteydi, unutmamalıydı. O, sabahları hep şarkı söylerdi. Uyanırdı, aynaya bakardı, kendine çekidüzen verirdi, elini yüzünü boyardı; ondan sonra aynadaki kendine bakar ve kendini beğenirdi.

Almancadan çevrilme bir 'Sabah Şarkısı' dilimden hiç düşmez. Çok severim."

İlk fırsatta ona da öğretecekti, birlikte söyleyeceklerdi her sabah. Çok kolaydı, çarçabuk öğrenirdi.

Hazır yeni sayfaya geçmişken deyivereyim; bu kâ-

ğitlar kalın, zarflaması dert, ağır da oluyor tabii. Sen bir keresinde sarı ve ipince kâğıtlara yazmıştın, hatırladın mı? Yine onlara yaz. Gözleri kalıp yutkunmasın posta memurları. Yarın çarşıya çıkıp ben de onlardan alacağım. Uçurtma kâğıtlarına benziyordu, bulurum."

Yeri gelmişken, içkisine takılsın mıymış biraz, ha? Mektubunda ona 'epeyi içerim' demişmiş. Büyük ablasının kocası ile çok iyi anlaşırldı artık. Enişte bey, İstanbul'da onlardan uzakta özgür ve rahat, efendi efendi içmekteymiş şimdi.

Ama onun yaşı da, başı da daha neydi? Gerçi, söylemişti; alkolün kokusuna bayılırdı, hoşlanırdı ya, "şimdilik birazcık az içse..." acaba olabilir miydi? Sözgelisi, kokusu duyulacak kadar. O kadar işte.

Aklıma yine gelmişken hatırlatayım; bana sakın bir kez daha 'ulan' deme, olur mu?

Mersin'de, her karşımda oturduğunda susar, hiç konuşmazdın benimle ya da o kadar az konuşurdun ki... İçten bir gülüşünü bile göremedim.

Yoksa hep böyle doğru, böyle yapmacıksız mı konuşursun?

Bu güzel işte.

O 'birileri'nin eve yolladığı mektup iyiye doğru mu götürdü bizi, sanıyorsun?

Belki Ankara'ya gelememem, o yüzden. Sen varken, nişan olup yüzük takmadan beni dünyada Ankara'ya bırakmazlar. Bilmiyorum, hakkımızda iyi oldu belki de."

Hafta içinde problemi hoca ile oturup konuşacaklardı. "Bir soru; hoca, seni ne kadar iyi tanıyor? Adam, tek başına babama gelir mi? Yakışksız olur. Ailem beni düşünür.

Babam 'Ona hiç konduramıyorum, bizden saklı bir iş yapmasın' demişmiş.

Biz birbirimizin aklımız başımızda olmak istiyoruz. Boh-

ayı kapıp kaçma yoluna gitmeyeceğimize göre, kural ne ise, o yapılacak demektir.

nce ben alıştırayım seni. Böylece seni çok iyi tanıdığım zannederler.

Annen Ankara'da mı?

Ağabeyin nerede alışıyor? Senin evlenme işinle ne derece ilgileniyor? Ya da ilgilenecek?

Bunlar, buna benzer sorular sordurt bana; aileme de diyeyim ki; 'bu ocuk yapayalnız değil dünyada. Onun da bir ailesi var.'

Onlar senin beni almana ne kadar razılar?

Niçin annenle oturmazmışım ben? Annen, ağabeyinden ayrı, yalnız mı oturuyor Ankara'da? Ben sordum bunları, sen sustun, sormamışım gibi yaptın. Hem sizin eviniz, eşyanız hep Ankara'da mı?

Sen kendi ev adresini bana vermeden ben nasıl mektupları evime gndertirmişim?

Aklımda bir yığın soru. Sıraya bile koyamıyorum, iyi mi? Evleneceksek... bunların karşılıkları olmalı. Babamın önüne ona göre çıkmalıyız.

Ne yapacaksak, gelecek pazara sana yazarım. Hoca da yazacaktır. Bakar, düşünür, ona göre davranırız.

Her gün mektup yazmayı ben de isterim. şimdilik olur mu bu, bilemem. Doğru da değil gibi. Sen haftada bir yaz, çok yaz. Ben o bir tek mektubunu ne zorluklarla alıyorum hocadan, bilmezsin.

Çünkü insanlar kıskanç. Çünkü insanlar kötü.

Gel, kabul et, karşılıklı haftada bir yazalım, ben razıyım.

Nakil olayının uzayacağını ben biliyordum. Devlet memurluğunu bıraktıktan sonra bu daha da uzar. Kolaydır demiyorum. Sen hangi işin daha kolay, hangisinin daha zor olduğunu benden iyi bilirsin.

Bu konuda dilekçe verme zamanı geçmek üzere. İstese-
ler, domuzuna her vakit bunu yaparlar. Geçen yıl bunu anla-
dım. Atamalar başlamadan İçel emrine vermişlerdi beni. Di-
lerim, birini buluruz bize arka çıkacak.

Acele etme, geleceğim. Ben de istiyorum çünkü. Gelip
yemeğini pişireceğim, çamaşırını, ütünü yapacağım. Sen ba-
na neyi öğreteceksin, bil bakalım?

Aşk! değil mi?

Ben bu mektubu gece yazdım, sen gündüz okuyacak-
sın."

"17 MAYIS 1954, MERSİN, PAZARTESİ"

Neden bilmem, sana yazacak önemli bir şeyim olmadığı halde yine de yazmak isteğim doğdu.

Az önceydi, çarşıdan geldim. Bugünler havalar sıcak gidiyor; elimde paketler, nerdeyse ölmüşüm. Ne biçim bir şehir burası? (Beğenmez de oldum hani!) Biz baharı bekliyorduk, baktık, yaz gelmiş çatmış.

Çevre bozkır sarısı. Bizim köy buradan güzeldi. Hele okulu çevreleyen o badem ağaçları. Hoca, o kadar söylemişti 'köye biz de gelelim hoca'nım' diye. Ben de saygısızca ayak diremiştim.

Senin olsun köyümü görmeni isterdim.

Ne diye köyde kalmıştım ben? Bir izin koparabilirdim. Ama sizin Mersin'de olduğunuzu nereden bilebilirdim? (Hoş, karşılaştığımız zamanlar neyi çözümledik ki, değil mi?)

Boyumu, kilomu, ayakkabı numaramı sordun (bel ölçümü de tabii) ve güldün. Gerçekten içten gülüyordun, sorduklarını saçma buluyor olmalıydın. Ben onları sıkıntıdan sordugunu, arada konuşma olsun diye bunlarla söze girdiğini biliyordum. Başka türlü de konuşturabilirdim ya seni (ya da sen beni) ikimiz de nedense buna yanaşmamıştık. Öğretmenler Derneği bu, insanı bir dakika yalnız bırakmazlar ki...

Akşamdan birçok şeyler kurmuştum, sabahına tek tek soracaktım hepsini. Nerde... elin içinde yalnızca boyumu, kilomu öğrenebildin. Ben de en çok pilavı sevdiğini.

Bugün geçen yıl çalıştığım okulda dersteydim. Bu, bir hafta böyle sürecekti. Sonra hep evdeyim. Ramazan bayramının ardından yayla hazırlıklarımız başlar artık. Şöyle böyle haziranın yirmi beşini falan bulur. Temmuzda Akşehir'e, Nev'in yanına gideceğim. Bu kesin. Ankara'daki ağabeyimden yeni bir ses çıkmadı.

Bizimkiler bana kızıp duruyorlar. Ayrıca, üzgünler de. Osman ağabeyim bugün hastaneye yattı. İki aydır evdeydi. Posta işleri elindeydi bu ara.

Ev şimdi tatsız.

Teşhisler saçma sapan ve birbirini tutmuyor.

Yaylaya çıkılmamasını çok istiyorum. Hastalık bahane olsa da gidilme diyor.

Nişan işi bu ay çözülmezse, kovalamaca oynamaya başlarız. Hem de bütün yaz, sana söyleyeyim. Nasıl alırım mektuplarını, ben nasıl yazarım sana?

Kolay mı?

Ben kendi başıma olmak istiyorum, serbest de. Sıkılıyorum. Evde sanki suçlu gibiyim. Aşkta ayıp yokmuş, biri böyle demişmiş. Samson, Dalila'ya mı, yoksa Dalila, Samson'a mı söylüyordu bunu? Yok, hayır, hatırladım; Samson bu sözleri babasına söylüyordu o filmde.

Hepsi tutturmuş, 'tanımıyorsun sen bu çocuğu' diye. Yalan desem, birçok yalanı birbiri arkasına dizsem... İnansalar ve sonra dediklerim bir bir yalan çıkarsa.

Seni bana daha çok unutturmaya çalışırlar, bunu bil.

Akrabalara ne dermişiz biz? Amcama, halama, yengele-rime ve diğerlerine?

- Hangimiz tanıyoruz o çocuğu, nasıl tanıyoruz? diyor annem.

Dediklerine kızırıysam da haksız sayılmazlar.

Ben seni onlara nasıl tanıtmalıyım? İstiyorlar işte. Akra-

balanın, ailen, sen... Sanki birer kapalı kutusunuz. Hayır, bana değil, onlara!

'Sizler de bana yabancı değil misiniz?' diyeceksin, haklısın. Akrabamı, akrabanı hiç düşünmüyorum. Kalpleri kırılmış. Yapacakları yüz, iki yüz liralık bilezikler, alsınlar, başlarına çalsınlar. İlhan ablama, Nevin'e yaptılar da ne oldu? Hiç!

Cahit hocayı yarın belki görürüm. Olmadı, on dokuz mayıs günü kesin. Bu problemleri onunla konuşacağım. Pazara yazacağım mektupta nasıl davranman gerektiğini de ayrıca bildiririm.

Ali ağabeyime senden hiç açmadım. Ankara'da bir tanışsanız bence iyi olur. Fena insan değildir, seni anlayabilir. Faydası da dokunabilir. Osman ağabeyimi de etkiler belki.

Maliye Bakanlığı'nda çalışıyor.

İstiyorsan... yaz, ben de onu hazırlayayım. Seni beklesin.

İstersen... o, sana gelsin.

O eve söylerse, olur.

Başka türlü olur mu?

Sen yetim bir kız mı alıyorsun?

Töreye bağlı işler böyle dalga dalga genişletilerek sonuca erdirilir.

Günlerdir '*Kâtibim*' şarkısının plağını arıyorum. Bulsam... Evde dakika başı pikaba koyup çalacağım: '*Kâtip benim, ben kâtibin, el ne karışır.*'

Olmuyor, el karışınca sular bulanıyor.

Anlatabiliyorum, değil mi?

Kızma bana ne olursun!

Sabrediyorum ve bekliyorum.

Bir haftadır bende bir başağrısı, sanki beni bitirecek.

Bütün söylediklerimi ciddi olarak söylüyorum.

Biz de ana-baba olsak... Öyle düşünmez miydik?

Hoca, tek başına bir şey yapamaz.

Nasıl olacak, peki?

Bana kızıp duruyorsundur, biliyorum. Kimseleri kırmayalım bence. Sen erkeksin, benim ailemi tanımadan da bunlar olur. Ama ben?

Biz, birbirimizi yaşarken tanıyacağız."

**"BİZDEN YANA HANE TARAFINI
SORACAK OLURSAN..."**

"Mektubunu geç aldım. Nasıl geç ama; her zaman cumartesi oturur yazardın, gününü şaşırmış, bu kez pazar yazmışsın. Ben de salı alacağıma, perşembe öğle suları aldım. Niçin gününde yazmaya alıştırmadın kendini? Oysa, ben pekâlâ alışmıştım.

İçmemeliymişim. Niçin? Nasıl?

Ne zaman mı?

Çok yakında. Sen evimize geldiğinde.

Karım olduğunda.

Ben nefesler tüketiyor, kimi şeyleri sana anlatmaya çalışıyor, kimi şeyleri soruyor; neyi, nasıl yapabileceğimizi öğrenmeye bakıyorum. Sen başka şeylerden konuşuyorsun.

Sanki aşk başına vurmuş.

Mevsim kötü. Ben de tedirginim. Arada saçma sapan işler yapıyorum.

Neden uzatıyoruz, neden uzatılıyor? Sordum, üstünü çizdim; 'beklemekle kim ne kazanacak, biz ne kazanacağız?' dedim. Demedim mi?

Susuyorsun ve sözü çeviriyorsun.

Ankara'da, Maltepe semtinde, Müjde Sokak'taki İlkesen Apartmanı'nın en alt katında annem, ben, bir de yedi yaşındaki kız kardeşimle oturuyoruz. Üç oda, bir sofa, mutfak ve banyodan oluşan bir dairedemiz. Aylık kira, yetmiş beş lira.

Ben ödüyorum. Ev sahibimiz Avni Dökmeci. Aynı apartmanın üçüncü katında oturuyor o da.

Asıl babam ben yedi sekiz yaşlarında iken –çok iyi hatırlarım– annemden ayrıldı. Epeyi içerdi. Şimdi İzmir'de olan ikinci babamın sanatı hakkâklıktır. İyi para kazanır. Fakat yılın üç mevsiminde o kazandıklarını yer, yeniden bir mevsim çalışır. Bugünlerde yine İzmir'de, mevsimlik işinde.

Annem benimle birlikte oturuyor. Ya da ben onunla birlikte oturuyorum.

Gelirsin, görürsün.

Çünkü ben her şeyi baştan konuşuyorum; sonra bir terslik olduğunda... Kimsenin kalbi kırılсын istemem. Sen karımsan, o da annem. O bugün var, yarın yok, ama sen her zaman ve hep varsın.

Bir yastıkta ömür çürütmek demek, bu demek mi acaba?

Evdeki eşyalarım gelince... Benim olan aşağı yukarı üç yüz kadar kitabım var. İki ceket, üç pantolon, üç çift ayakkabıyla altı adet frenkgömleği dışında bir sürü kravattan başka şeyim yok.

Salonda iki büyük taban halısı serili. Misafir odasında ise, hasır koltuk takımları. Ayrıca, PYE marka, sekiz lambalı mı ne, büyük bir radyo; iki somya –birinde geceleri ben yatıyorum, öbürü gündüz divan olarak kullanılıyor– masa, sandalye falan filan.

Annemin yatak odasında iki kişilik fiyakalı bir karyolası var; onun ama.

Kilimleri, kap kacağı da saymalı mıyım?

Ne var ki, bunların hiçbiri benim değil.

Muzaffer babamın Ankara'ya gelip gelmeyeceğini bilmiyorum. Annem de İzmir'e gidicilerden değil. İstemiyor, benimle kalıyor. Faydalı oluyor zaman zaman. Ama gömleğim vaktinde yıkanmıyor, vaktinde ütülenmiyor, bunları ben yapıyorum.

Ağabeyim de bizim yakınımızda oturuyor. Maltepe'de. Bir durak ötemizde. Karısı da, o da Ankara Elektrik ve Havagazı Şirketi'nde çalışıyorlar. Memurlar. Yengem iyi kadındır. Seni -görmemiş olmasına karşılık- seviyor, beğeniyor. Bir çocukları var, erkek; babamın adını verdiler: Halit.

Annemle oturamazsın diyorsam, bu benim görüşüm. Sen aklını kullanır da onu idare ederen, dırıltı çıkmazsa, problem yok.

Bu olmadı mı... ayrı eve çıkmak gerekir, biliyor musun? O zaman felaketimiz olur işte. Çünkü elde yok avuçta yokken...

Tamam, işte bunları öğrendi sizinkiler diyelim. Sonra ne olacak? Bizimkilerin o taraf ne derece razı oldu diye bir kaygıları yok. Ben alacağımı hep kendim seçtim. Buna öteden beri alışkındırlar.

Annem razı. Seviniyor bile.

Ağabeyim de razı, razı da... seni istemek için pek Mersin'e gidicilerden görünmüyor.

Geçen akşam, senin bu mektubun gelmeden bir gün önce onlara gittim. Yengemle konuştuk. Ağabeyimin işleri sıkışmış. Vakti yokmuş. Eh yani!

Yengem destek verdi. Ağabeyim de 'Bayramda izin alıp gidelim yengenle...' dedi sonunda.

Cayarsa... ben o zaman ne yaparım? Belli değil.

Seni babandan istetecek kimileri buluruz sonra?

Dünya durur.

Geçen pazar, anneme,

'Madem kız temmuzda gelecekmiş, o zaman buradaki ağabeyine gider, isteriz...' demiş, iyi mi? (Hain, bu temmuzda gelme işini sen yazmıştın bir mektubunda, hatırladın mı?)

Bir bakıma onu haksız saymıyorum. Ev bark, çoluk çocuk sahibi; masraf diyor, öyle düşünüyor belki de. Tabii. Ce-

binde paran olacak... Bir yüz lira gösterip 'hadi, her şey benden, gidelim!' diyeceksin.

Çok yorulmuşum bugün. Rakamlar benim düşmanım.

Mektup nedir? Koca bir hafta bekliyorum, geliyor ve topu topu üç dakika sürüyor okuması, okuyorum ve bitiyor.

O üç dakikanın içinde küçük sevinçler, yürek kalkınmaları, acınmalar, hüznün... neler var, neler. Oysa, sen burada ve yanımda olsan... günde yarım saatliğine seni görebilsem. Otururduk, konuşurduk, tartışırdık.

Delirdiğimi sandım. Parayı seviyormuşum ben. Parayı istiyormuşum ben. Amacım ne: Seni pişmanlık duymayacağın bir hayata çağırmak. Yoksa askerde iken çok başka şeyler kuruyordum; tanıdığım yaşlıca bir kadın vardı; bana beş bin lira verecekti ve ben o parayla İtalya'ya, *Cinecitta*'ya gidecek, sinemacılık öğrenimi görecektim. Ama bu para karşılığında da... Bilmem, anlayabiliyor musun?

Benden yirmi üç yaş büyük bir kadının nikâhlı kocası olacaktım.

Sen tam sırasında hayatıma karıştın.

Bana askerdeyken çok bakmıştı. Ayda elli lira gönderiyordu.

Ona borçlandıkça borçlandım.

Sonradan onu yan çizdim. Hayır, niçin pişman olacaktım?

O serseri aklıma uysaydım, atlardım trene, cebimde pasaport, doğru İstanbul... Sirkeci'den yine bir trene, üç gün üç geceden sonrası Roma.

Ben bunları kaybettim... mi?

Yanmıyorum.

Hiç!"

O "EKŞİLİ ŞEKERLER" HİKÂYESİ

Yine sevmediğim şeyler oluyor. Gönderdiğin mektubunu alabilmek için bugün Cahit hocanın evine gittim. Sabah liseye uğradığımda 'mektubun evde kaldı, unuttum' demişti. Şu başımın tatlı belası problemimizi daha etraflıca, daha bir serbestçe konuşabilmemiz için 'ev' zorunluymuş.

Neyse, gittim, konuştuk, anlaştık.

Mektubunda benimle ilgili çok güzel şeyler söylüyorsun, teşekkür ederim. Başım döndü. Hocayla beraber okuduk hepsini. Onu bir tür 'alet' etmemden ötürü karşısında kendimi küçülmüş saydım. Hem de çok.

Sen istedin, ben de onun yardımına muhtaç oldum. Çünkü bu yolda yalnızım.

Şu son mektubunu nasıl, hangi akılla yazdın sen Allah aşkına?

Hikâye mi yine? Ben hikâye mi okuyorum yine?

Seni aldatacaktım, öyle mi? Niçin? Hâlâ birbirimize inanmıyor muyuz? Hani, nerde birbirimize olan güvenimiz bizim? Ben bir genç kızın yapabileceği her şeyi yapmaya çalışıyorum. Az mı görüyorsun bunca yaptıklarımı?

Bir yığın da suçlamalar...

N. sana demiş ki... Ondan böyle bir şey beklememiştim, beklemezdim de. Hem onu ne kadarlık görmüşlüğümler olabilir ki... Ben ona hep 'ekşili şeker' verir mişim, öyle mi? (Sana da vermiştim, hatırladın mı?) Benim sanatçılara karşı bir zayıflığım varmış, öyle mi demiş size de?

Mektubunda o yazdıkların zehir zemberek. Çok şaşırdım. Aklımda olsun, bundan sonra sanatçı kim; ondan bucak bucak kaçacağım, semtime uğratmayacağım hiçbirini.

Yazık, yazık!

Yine de sana hak veriyorum. N. beni nasıl tanımış, anlattı mı onu da?

Ben de anlatmadım.

Edebiyat öğretmenimiz Cemal hocanın düşününde tanıştığımı yazmıştım galiba. İlk elimi sıkmişti. Sonra karşıma geçip oturdu, bir iyice süzdü. Tepemden tırnağıma.

Caz güzel çalıyordu. Fırladı yerinden, bir reverans yaptı önümde. Herkesin içinde bozdum. 'Onunla bir kelime bir söz etmeden bu ne cesaret' diye düşünmüştüm.

Bir hafta sonraki pazar günü, Mersin'de derneğe gelişimde, benden özür diledi. Güldüm, 'sağlık olsun' dedim.

Sonra birkaç pazar öğretmen arkadaşlarımla yanında oturduk, konuştuk bir şeyler; limonlu şeker yedik.

O, beni ne kadar tanımış, ben ona nasıl 'iltifat'lar etmişim, limonlu şekerle mi?

Bir soru daha; o düşünde beni öyle görünce, onu etkilediğimi nereden bilebilirdim, değil mi?

Benim aklım başımda, ben öyle boş kişilere gönül mönül indirmem.

Şu erkekler (yani sizler) kaçınılması gerekli varlıklardır ama... bilmiyoruz işte. Hepiniz böylesiniz. Sevdiğiniz şeyler hep sınırlı. Kadınlar gibi hiç değilsiniz. Yazık bize. Yazık bana!

N'yi bir ayık bulduğunda sor bakalım ne kadar iltifat etmişim ona, neler demişim? Ben de anlamak istiyorum.

Sen de şunu aklında iyi tut: Ben, erkek milletine iltifat etmem. Gerek de görmem. Bırakalım onu başka kızlar, kadınlar yapsın. Sana olan duygularımı iltifattan sayıyorsan, bırak beni. Birbirimizi boş yere oyalamayalım.

Artık ne diyeyim?

Arkadaşların da senin gibi. Ya da sen onlar gibisin.

İçiniz gibi dışınız bir. Sır kutusu olun demiyorum, fitne fücür da olun demiyorum. Bunları demek istemiyorum; ama, insan biraz daha dikkatli konuşmaz mı?

Sen, A'yı benden çok seviyormuşsun anlaşılan. Mektubumdaki o satırları niçin A.'ya da okumuşsun, anlamıyorum.

Bir hırsızlığa çıksak, yakalandığında beni suç ortağın diye anında itiraf mı edeceksin?

Senin düzeyine ulaşabileceğimi sanmıyorum. Benim genç kızlık dünyam küçüktür, ailemden sınırsız bir serbestlik görmüş değilim.

Eve yazdığında ne olacak sanki? Şunun şurasında ne kaldı.

Sen, benim bildiğim sensen... o kadar içmezsin; ne evde, ne *Missouri*'de. Sana her akşam her akşam çok gelmiyor mu?

Geldiğimde göreceğim ne derece içtiğini. Şu aralar biraz bırak da... işlerimizi düşün, olmaz mı?

Karın olduğumda... iki kere ikinin kaç ettiğini bugünkü gibi söyleyebilecek misin bakalım!

Mevsim kötü aşk başımıza mı vuruyor yoksa?

Beklemeyip ne yapalım, peki? Yakışık alır mı bohçamı aldığım gibi kaçıp gitmem? Annem babam böyle diyor diyerek sana soruyorsam...

Hata mı ediyorum yoksa?

Seni oyalamıyorum. Seni oyalayıp ne kazanacağım ki...

Kimler gelecekse senin taraftan, gelsinler; karşılamak bizden. Ama ne zaman gelecekler, haberimiz olsun. Nişan işi hemen olabilecekse... O zaman seni bir görmeli...

Evi, akrabayı, ortamı hazırlayıp duruyoruz. Ağabeyin kabul ettiği için sevindim. Yengene ayrıca karşılıklı sevgileri mi ilet.

Telgrafında sanki sen de gelecekmişsin havası var. Nişanlı beyimizi de görmüş olurlar artık.

Seni çok arıyorum.

Masraf kapısı açtık, tamam, ödeşiriz sonra. Olmaması daha mı iyi? Ağabeyliğini ne zaman yapacaktı ki?

O *Cinecitta* kaçırılır fırsatlardan değilmiş bence de.

Seni gözümde büyüttüğümü nereden çıkarıyorsun? Düşlediğim çok bir şeyin yok. Umduğumdan çoğunu bulacakmışım gibi geliyor üstelik.

'Yarın Ali ağabeyime yazacağım, seni uzun uzun ona anlatmak istiyorum. Kendimi de tabii. Bakalım, o neler çıkaracak başıma benim?

Onun yanındayken içkiden uzak durmuş ol emi!

Karın oluncaya dek onlara böyle, benim dediğim gibi görün, ne olursun. Maske falan tak demiyorum elbet, nasıl davranman gerektiğini ben mi söylemeliyim sana?

İlle de mi?

Şu on gün içinde dilerim, her şey değişir, ben de bir oh derim.

Yüreğim uçarı, yüreğim sıcak."

"KAP VALİZİNİ, ÇIK GEL BANA"

Gecenin bir dokuz buçuğu. Günlerden perşembe. Bizim Maltepe'deki pastanelerden birinde oturuyorum. İkinci cigara paketim de bitti. Çok canım sıkılıyor.

Ailede karışmalar, kırmalar ve kırılmalar başladı, ne demek bu biliyor musun?

Şirketten altı buçukta çıktım. İkinci mektubun öğle üzeri gelmişti; Avni'den aldım, okudum. Diğer mektuplarına bakarak, bu, sağduyulu bir mektup olmuş. Hatta en sağduyulusu.

Ağabeyime, eve telefon ettim. (Onlar benden önce işlerinden çıkıyorlar; beşlerde.) 'Bekle beni, oturalım, biraz konuşalım' dedim.

Yemekte, yemek sonrasında da çok konuştuk; konu, evlenme ve seni isteme idi. Sana neler konuştuk, o ne dedi, ben ne dedim'li yığınla hikâye anlatmak istemiyorum. Düşündükçe canım sıkılıyor çünkü.

Sözün kısası şu: Seni istemeye Mersin'e gitmiyor, anladın mı? Vaktim yok, diyor; acele etme, diyor... Duygularınla hareket ediyorsun, diyor.

Korkuyor mu? Hayır! Vakti mi yok sahiden? İstese... Yaratır, bilirim.

Seni mi istemiyor? Yine hayır! Benim alacağım, alıp kendime eş yapacağım kişi üzerinde böyle bir hakkı yoktur.

'Bak, benimle açık konuş, dosdoğru hem de. Eğer para

diye düşünüyorsan... Aybaşımda maaşımı aldığım gibi sana vereyim, al ve git Mersin'e, benim istediğimi yap!'

Ne yapacak o? Bir tür babalık. Benim babam yok. Üzerimde en çok hak sahibi odur. Benden para almak, hele askerlik dönüşü ilk maaşımı ona vermelere kalkmam zoruna gidiyor herhalde.

Ona da yanaşmadı, evet demedi.

– Peki ama, ben ne yapayım, o kız, orada ne yapsın? dedim.

– Biz, ne ben, ne annen evlenmene, o kızı almana karşı değiliz, böyle bir şey yok. Kız, madem temmuzda Ankara'ya gelecek –ah, yine o masal, ne demelere bana o ay geleceğini yazdın ki?– o zaman annesinden, ağabeyinden gider, isteriz, dedi sonunda.

Ona dilimin döndüğü kadar anlattım. Serinkanlılığı elden bırakmadım. Gitmem demiyor, diyemiyor da... Gidemem, diyor. Dinledim dinledim;

– Bak dedim. Ben senin yedi yaş küçüğünüm. Bu noktada üzerime ne düşüyorsa sana karşı, yaptım: Geldim, ben evleniyorum, falanca ile evleniyorum, dedim.

Demeyebilirdim. Sana şimdi düşen, büyüklüğünü göstermendi; yapmadın, yapmıyorsun.

Kalktım, yürüdüm.

Ah, biliyorum, deliler gibi içmem ve ağlamam gerek.

Bir pastaneye girdim, zarf kâğıt aldırıldım, sana mektup yazmaya koyuldum.

Ne yapalım, ne yapmamı istersin?

Ağabeyimin yerine Sunullah'ı ya da Zihni'yi gönderebilirim. Gelseler, halasının, teyzesinin oğluyum deseler...

Kabullenirler mi?

Kabullenirlerse... Öyle yapalım mı?

Bayramda birinden biri Mersin'e gelsin...

Olmaz mı diyorsun?

Kabul. Ya Cahit hoca?

O da olmaz mı?

Galiba geriye bir ben kaldım, değil mi?

Gel, de. Olur, de. Atlayayım bayramın birinci günü, geleyim; ikinci günü sabahı kapınızı çalayım *'elimde turfanda çilek, sofrada bekleyen sümbül hoşafı'*, Tanrının adıyla başlayarak hoca ile babandan seni isteyeyim.

Başka çaremiz yok gibime geliyor.

Seni seviyorum, biliyorsun. *'Bütün kapılar tutulmuş, neylersin'*, sen ayak direyebilir misin, 'ille de ben onu istiyorum,' diye tutturabilir misin? 'Hocaya evet diyecek ve onun getirdiği yüzüğü takacaksınız bana...' diyebilir misin?

Büyük yük senin omuzlarına binecek o zaman. Yapabilir misin? Yapamazsın.

Bunun için insan ya çok akıllı ya çok aptal ya da aşktan gözü kör olmalı bence. Ya da... bana çok inanmış olman gerekir.

Bunların üçü de var mı?

Evdekilere ne diyeceksin bu durumda? Niye birazcık anlayışlı olamıyorlar? Onları bırak, sen niye gerçekçi olamıyorsun bakalım? Seni kırıp üzmemek için o konulara hiç dokunmadım.

Ne olacak biz evleneceğiz de? Parasız pulsuz, kilimsiz çulsuz biriyim ben. Sen, sanâ gönderdiğim o hikâyeyi gözlelerin kapalı mı okudun? Oradaki gerçekleri niçin görmezle geldin?

Bir olur, çalışırmışız. Sen delisin. Nasıl olacakmış bu? Sen bana varamıyorsun ki, sen bana gelemiyorsun ki.

Dünyada ne kadar dert varsa, gelmiş, ikimizin arasında taht kurmuş, iyi mi! Akrabalar, dayılar, amcalar, halalar... ve daha bilmem kimlermiş. Evet, yetim bir kız almıyorum,

ama hiç olmazsa şu nişan konusunda dediğin dedik olabilir diye düşünmüştüm. Yanılmayı sevmem, beni yanıltmamı isterim.

Biri gelip seni *resmen* istese bile... bir yığın *şart* koşacaklar, değil mi? Belki şunu isteriz, bunu isteriz de diyecekler. Biz feşmekân yerde nişan töreni isteriz diyecekler. Bizim bu şehirde adımız ve şanımız var... diyecekler.

Ben kendimi satsam, o dediklerinin en azını bile yerine getiremem.

On yıl yemeden içmeden para biriktirsem... Belki mi yine de?

Anladım; her kuşun eti yenmezmiş. Benimkisi olsa olsa aptallık, öldürücü bir gözüpeklik. Gerçi şimdiye dek hep böyle yaptım ve hep kazandım. Ama kaybettiklerim, kazandıklarımın yanında bir kocaman hiç!

Bir çözüm bulamazsak... Korkarım, bu hikâye burada sona erecek. Yazık! Biz *mutlu son*'lu olsun istemiştik. Düş üstüne düş kurmuştuk.

O, hani sabahları uyanınca söylediğin şarkı vardı ya, eksik olsun o da. Zaten benim sesim yoktu ve hiçbir zaman birlikte söyleyemeyecektik.

Acaba, her şeye karşılık, o şarkıyı öğrenebilir miydim, o yetenek bende var mıdır?

Bana güvendin. Ne kötü.

Baban dilediği kadar tutunsun, bizden biri yok, bizden biri seni istemeye gelmiyor.

Keşke 'bu çocuk kimi kimsesiz bu dünyada; o kadar ki, ben gelecekte onun hem karısı, hem annesi, hem kardeşi, hem arkadaşı, hem öğretmeniyim...' deseydin.

Şimdi sırada seni kaybetmek mi var?

Sana yalnızlığımdan çok söz ettim, değil mi?

Sen beni kurtaracaktın, çekip çevirecektin, şöyle ede-

cektin böyle edecektin; peki bu engeller, bu töreler, bu gelenekler ne?

Günlerim gölgeden geçti ve karardı.

Hikâye bu. Ben ne yaparım, ne yapamam sana anlattım. Seni sevmem, seni gerçekten istemem bile bir işe yaramıyor, niçin?

Kap valizini, çık gel bana ve birlikte dünyanın anasını satalım.

Sen ve ben.

Ben ve sen."

GELECEK ZAMAN İÇİNDE İKİLİ KONUŞMALAR

Hava kararmıştı ve erken gecenin içindeydi. Işığı yakmamıştı, karanlıkta oturuyordu. Pancurlar açıktı. Karşı komşunun bahçesinde ağaçlardan seçilemeyen akşam misafirleri toplanmışlardı, anlaşılmaz bir uğultuda konuşuyorlardı; sesleri ona kadar geliyordu.

O, pastanede yazdığın mektup beni çok üzmüştü. Okudum ve ağladım.

Seni üzmem için yazmamıştım.

Ama üzmüştün.

Aklımdan bir türlü çıkmak bilmedi, bugün bile olanca açıklığıyla olanı biteni hatırlıyorum.

Ağabeyim ben gitmem deyince, Zihni'yi buldum, anlattım; yüzüme baktı, 'ben giderim, masrafı da düşünme sen' dedi. Onun ağabeyi benim dermiş, olurmuş. 'Onu gördüler mi hiç?' diye sordu. Hayır deyince, 'o zaman olur,' dedi.

Ama o gelmedi.

Çünkü ağabeyimin inadı kırılmıştı sonunda. Zihni'yi öğrenmişti.

Aklında ve gözlerinin önündeydi: Küçücük bir şehirdi, otobüsle gelmişlerdi. Çarşı içinde, hal'e yakın, odaları kireç badanalı, tuvaletleri dışarıda bir otele inmişlerdi.

Hocaya telefon edince geciktirmeden bizi tarif ettiği yerde buldu. Dernekteydik ve ben adresi biliyordum.

Ağabeyini o da beğenmiş, sonradan söylemişti.

Annen yadırgamış; 'biri esmer, biri beyaz... Nasıl kardeşlermiş?' demiş şaşırarak, öyle mi?

Aynı şaşkınlık bende de vardı. Doğrusu, yan yana, size bakınca zor inanıyordu insan. Ama ben çok sonra fark etmiştim.

Niçin çok sonra?

Çünkü sen gelmiştin ve ben...

Çok güzel günlermiş.

Evet!

DOKUNAKLI BİR NİŞAN TÖRENİ

Bundan sonra sana artık hep adınla sesleneceğim, çünkü bu çok tatlı ve çok güzel bir şey.

Savaşlardan çıkmış gibi kırık dökük bir hal var üzerimde, neden? Ama ölsem bile gam yemem. Yanıbaşımda sen varsın. Yanıbaşımda ve içimde. Kanımda bile. Nasıl kabul edersen et, istersen, gül bu benim dediklerime.

Nişan gecesi seni üzmüş müyüm? Bağışla beni. İçimdekileri senden başka kime söyleyebilirdim ama? Beni kim dinlemek istiyor ki? Bir candan arkadaşım yok, benimle birlikte üzülecek kimsem yok hiç; 'Ne var, anlamıyorum, niçin ağlıyorsun?' dedin.

Çevrenin hırçınlıkları geçti. Hepsi daha bir sağduyulular. Bana karşı hoşgörülü oldular da. Sen de onları hoşgör, olur mu? Hiçbir ana baba böyle kesin bir karar vermez, veremez de. 'Sen onlara baskı yaptın, onları kıra kıra bu işe hazırladın, ondan' diyorsun.. Ben şimdilik yalnızca söz verilir, diye düşünüyordum. Söz kesme gecesi nişanı da kesinleştiren kendileri oldu. Nişan diye onlara hiç zor koşmadım.

Şimdi öylesine mutluyum ki...

Artık dönemezler. Bize yardım etmek zorundalar. Edecekler görürsün.

Gece yan yana otururken çok garip sorular sordun bana. Benim ne kârım olmuşmuş!

Beni yıkma, ne olursun.

Ben seni istemiştım, hepsi o kadar.

Ben senin için bir kâr sayılabilir miyim acaba?

'Hikâye Yerine Gececek Aşk Mektubu'nu gözlerim kapalı okumadım elbette. Ne durumda olursan ol, benim için değişmezsin.

Biz, birbirimizi kırmadan birbirimize her istediğimizi verebiliriz.

Mutluluğun anahtarı budur.

Vurdumduyamaz mı olacaksın yoksa?

O mektuptan daha güzel bir aşk mektubu olamaz bence. Süssüz, yapmacıksız, olanca gerçekliğiyle ortada bir aşkın destanı o. Benim için daha fazlasına gerek yok, anlıyor musun? Yüzüme tokat gibi vurmaya da hiç gerek yok ayrıca.

Ağabeyinle sen epeyi yoruldunuz. Üzüntülerimiz de cabası. Sonuca varmak için bunlar kaçınılmazdı. Yorulacaktınız, üzülecektim. Yolun yarısını geçtik, sonrası bizimdir.

Ne olur, nasıl davranmalıyım, bana onu söyle, nasıl istiyorsan öyle yaparım. Ama sen de benim dediklerimi aklında tut.

Ali ağabeyime yarın sabah mektup yazacağım, efendice şöyle; o da efendice davransın. Mutluluğumuzu bozmaya hakkı yok. İsterseniz, bu kez siz gidin ona; Faruk ağabeyinle sen. Mersin'deki olanı biteni aktarırsınız. Bu ona bir darbe gibi gelecek.

Ankara'da küsler gibi dolaşamazsınız.

Sen hemen kırılıveriyorsun. Bu huyunu bırakır mısın benim için?

Beni düşün. Nelere göğüs gerdim, geriyorum, gereceğim.

Ali ağabeyim seni istemiyordu.

Benim mektubumu aldığı zaman artık yumuşayacaktır. Sen de bana yardım et.

Faruk ağabeyine de bu gece mektup yazıp ondan seni Ali ağabeyime götürmesini isteyeceğim. Sen sakın 'gitmem'

deme. Parmağında taşıdığın o içinde adım yazılı yüzüğe bak ve karşı çıkma.

Ben Ali ağabeyim bize yardım eder demiştim, yanılmışım. Bizimkilere seninle ilgili iyi şeyler yazmalı ki... Ağabeyimse... bunu benim hatırım için yapar.

Yüzük dedim de yukarıda, birbirimize yüzüklerimize kazılı adlarımızdan başka bir şey vermedik. Üstelik sizi (seni) yolcu da edemedim. Üstelik seninle iki kelimecik olsun konuşamadım.

Bir saniyeliğine elimi sıktın, o an içimde duydum seni, o tek saniyede senden çok şeyler aldım. Ne var ki, misafirlerin gözleri projektör gibi hep üzerimizdeydi. Hem de bütün bir gece boyunca.

Oysa biz yalnız olmayı o kadar özlüyorduk ki.

Bir gün daha kalmalıydın. Kalabilir miydiniz?

Sen bir haydutsun! Haydutsun işte ne olacak!

Saat gecenin ileri bir vakti. Misafirler vardı, gittiler. Doktor Aslan Yakup ayağımla (hani o berkme burkma olayı) yakından ilgilendi. Tırnakta da bir haller olmuş; morarmış. Yarisına kadarını çekti çıkardı. Pazartesiydi. Bugün acısı da, morluğu da dindi.

Sana söylemesem, olur mu; acısından bir yarım saat kadar ağladım.

Bugünlerde sinirlerim yine bozuk.

Bugün Osman ağabeyim hastaneden çıktı. Evde ona da bakıyorum. O varken topal kuşluğuma pek aldırmadım yok. Bayramda evde olması iyi. Yoksa evcek hastaneye taşınacaktık, bayram da burnumuzdan gelecekti.

Cahit hocayı nişan gecesinden bu yana göremedim.

Fotoğraflarımızı yarın akşama doğru verecekler. Nişan gecesi çok fotoğraf çektirmiştik. Fotoğrafa girenlerin hepsi-ne birer tane vermek âdettendir. Anısı kalır.

Annen nasıl? Bütün bunlara o ne diyor? Sakın kırma

onu. Hak vermeye çalış. Anneler hep çocuklarının iyiliğini isterler. Yavaş yavaş her iki aile de bize, ikimize alışacaklar. Zamanla tabii. Bize ne kadar kızsalar, yeridir. Çünkü onların dediklerini değil, kendi dediğimizi yaptık.

Kardeşin ne yapıyor, Esin'di değil mi adı?

Yengeni görmüşsündür. Sonuçtan herhalde memnundur. Faruk ağabeyden onu birkaç günlüğüne ayırdık, kusura bakmamıştır inşallah.

Bu gece, bayram gecesi ve radyonun çenesi düşmüş habire alaturka şarkılar geçip duruyor. Odama uğrayan Kâmil sana selam yazmamı istedi.

Bu mektubun ardından fotoğrafları da göndereceğim; *uçak taahhütlü* olarak. Bakalım, kendimizi gerçekten çok merak ediyorum; gülmesini bir türlü ne öğrendik, ne becerebildik şu fotoğraflarda.

Pek dokunaklı bir nişan oldu bence ve biz de ancak bu kadar neşeli olabilirdik zaten. Sen yalnız hissediyordun kendini; çünkü annen, kız kardeşin, eşin dostun hep Ankara'da kalmışlardı. Sen, Mersin'de, Fabrikalar Caddesi'ndeki bir evin beton bahçesinde aylı bir gecede, bir avuç insan arasında benimle nişanlanıyordun.

Bu yüzden mi hiç konuşmadın, hep sustun?

Boynun hep büküktü ve gözlerin hep yere bakıyordu.

'Ya elli sayfa ya da birkaç mektup birden yaz bana' di-yordun ya, işte sana tam yirmi sayfalık bir mektup. Hepsini de mavi pelür kâğıtlara Geri kalan otuz sayfayı borcuma say ve yarın bu borcumu ödemeye başlarım.

İnanıyorsun, değil mi?"

Elbet, her zaman, daima. Çünkü o onu hiç yanıltmamıştı.

GEÇİKMİŞ BİR GERİYE DÖNÜŞ

Tarih 23 Mayıs 1954 ve günlerden pazardı. Öyle kayıt düşülmüştü. Büyük tabaka ve tek çizgili bir kâğıda yine mürekkepli kalemle yazılmıştı; kimi yerlerinde satır altları kırmızıyla çizilmişti.

Bir mektup gecikmesi söz konusuydu. O yüzden dün atılan mektupların yerine bugün ikinci (ona sorarsanız üçüncü) bir mektup daha yazılıp postaya verilmesi kaçınılmaz olmuştu.

Ağabeyimin gelmesi kesinleşti. Sabahleyin telgrafını aldım. Yarın falan da mektubun çıkagelir diye düşünüyorum. (Kırmızı kalemle altı çizilmiş ve üstüne "*niçin geç gitti, oysa ne kadar çok yazdım*" diye bir satır eklenmişti.) Biz henüz ne yapacağımızı bilmeden senin mektubunu bekliyoruz. Ağabeyim, benim de kendisiyle gelmekliğim konusunda diretiyor. Galiba öyle de olacak gibi. Mersin'e birlikte geleceğiz. Benim canım gelmeyi istemiyor. Sana karşı henüz cesur değilim. Ağabeyimin yanında küçüleceğimi varsayıyorum.

Herhalde biz oraya gelince sizinkiler birtakım terslikler çıkarmazlar. Bundan önceki mektubumu çok dikkatle okudun, değil mi?

Neler olur, neler biter... hepsini yazmıştım sana. Kurşunu sürdük, nerdeyse tetiği çekeceğiz artık. Bu işin gerçekleşiyor olması, sevinilecek bir olay. Ben seni istiyorum, sen de beni.

Yine tekrar ediyorum; bu *getirtme* olayı için bu yaz –artık korkun kalmadan geleceksin– (bu satırların üzerinde kırmızı

zıyla yazılı bir soru vardı: *Nereye, kimin evine?*) Ankara'da oturur, etraflica konuşuruz. Bir iki milletvekiline gideriz, seni Salim Şengil'e de götürürüm. Bizim için bir şeyler yaparlar.

Ama olmayacak dua ise... amin diyebilir miyiz?

O zaman ekimde evleniriz. Buraya gelirsın. Sen de memur olursun. Daha geniş bir daire tutarız. Annem ev işleri yapar, biz birlikte çalışır, yaşar gideriz. (Altıları çizili satırlar ekimde ile *sen de memur olursun*'du.)

Bir de küçük bir gözdağı veriliyordu. Bunlar bunlar olacaktı; fakat sonradan 'benim mesleğim iyiydi, sen beni mesleğimden ettin, beni yıktın' türünden sızlanmalara, acı yakınmalara yer olamayacağını baştan haberliyordu.

Şimdi aşkı maşkı bir yana koymanın zamanıydı. Onun bu dediklerini bir güzel düşünmeliydi. Biz burada işe girmeni son çare kabul ederiz de, bakarsın, ilki de, sonuncusu da o oluverir, o olur. Ben başlayıp bitirmesini severim. Başından bu şıkları düşünelim. Yoksa önce nişan yapıp ortasına geliyorken ayrılmak anlamsızlık.'

Bu dediklerimden kırılıyorsun, alınmıyorsun değil mi?

Bizim tarafın yanında benim için ne sen, ne hoca 'o şöyle hikâyeci, o şöyle romancı' yollu sözler etmeyin sakın.

Hareket günümüzü sana telgrafla bildireceğim. Galiba bu perşembe falan. O günün akşamı orada oluruz.

Ertesi günü ağabeyimi alır, hocalara götürür, tanıştırrım. Size o ikisi gidecekler zaten. Ben o sırada nerelere kaçayım bilmiyorum.

Size gitmeden önce, o günün sabahı saat dokuzlarda falan seni dernekte buluruz. Ya da sen bir ara hocalara gelirsın. Hep birlikte her şeyi konuşuruz.

Ben hiç gelmesem, daha iyi olacak ya, neyse!

Kalbim pek götürmeyecek, bana öyle geliyor.

Evi hazırla.

Hoca da, ağabeyim de sıkıntısızca bitirsinler olayı."

VE SONRA EVLİ EVİNE, KÖYLÜ KÖYÜNE DÖNER..."

Biz kazasız belasız Ankara'ya geldik. Akşam oldu, sular karardı ve oturup sana bu mektubu yazmaya koyuldum.

Yorgunum, ama aldırdığım yok. Bundan sonra dünyanın bütün yorgunlukları bana vız gelir.

Ayağın nasıl oldu?

Ali ağabeyine çok içerledim. Seni ne hakla üzebiliyor; annesinin babasının ne suçları varmış? Karşı tarafı da niçin aynı açıdan görmüyor, bizimkilerin suçu ne, peki?

Aptalca bir düşünce, çok aptalca.

Bu denli şeyleri ciddiye alıp dert edinme emi!

Üzülmelerin hiç gereği yok şimdi. Hepsine, bütün üzüntülere paydos de. Kötümserliklere de.

Üzülme ve ağlama ne olur!

Biz ikimiz isteyeceğiz, biz ikimiz yapacağız artık. Bak, kavga başladı bile. İkimiziz ve birlikteyiz. Ne ağlamak olacak, ne üzölmek.

Ben oldum bittim sulugöz kadınları sevmem. Kadınlar da erkekler gibi olsunlar, demiyorum; ağladıklarında korkunç güzelleşen kadınlar da vardır, bir ikisine rastlamıştım. Sen onlardan mısın, bilmiyorum. Ama, hiç değilse şimdilik, ağlamaktan vazgeç.

Kendime iyi bakayım mı? Yalnız benim kendime iyi bakmam yeter mi? Asıl sen kendine iyi bak. Günü gelince, birbimize herkesten çok lazım olacağız. Biz. İkimiz.

Yüzüğün parmağımda. Kolay alışamıyorum.

Her dakika seni hatırlatıyor.

Yüzük takıldıktan sonraki halini unutamadım. Kocaman gözlerinde öyle bir mutluluk, öyle bir çarpıcı ışık vardı ki...

Buna o an çok sevindim. Seni mutlu edebilmişim. (Yoksa, doğru değil mi bu?) Ben de mutluydum, hem de çok.

Yanımda olsan da... seni hep o akşamki gibi mutlu edebilsem.

Ağabeyim senden çok iyimser duygularla ayrıldı. 'Çok iyi kalpli, çok güzel bir karın olacak...' diyor ve ekliyor: '...artık bütün o delifişekliklerini bir yana koyar, adam olma-ya bakarsın.'

Ben ne yapıyorum? Bütün o delifişekliklerimi bir yana koymaya bakıyorum. İçki yok, tamam. Cigara yok. Biraz var, sözgelişi günde bir paket yerine on tane. Serseri takımından arkadaşlara elveda. Elveda!

Senin kırılmaman, üzülmemen için... bütün kötü yanlarıma da tamam, evet!

Bu dediklerimi bir bir yapıyorum ve kendime şaşıyorum, inan.

O dört gün süresince hocadan da, ağabeyimden de sıkıldım; yangın var diye bağırarak dağlara kaçasım geldi. Biz bir an bile yalnız komadılar.

Belki... böylesi daha iyidir.

Sen ne dersin?

Yine aceleciliğe mi başladım? Olabilir. Ama unutma, bu huyum nedeniyle seni daha çabuk kaptım. İş sürüncemede bıraktırmadık, gördün.

Ağustosta geleceğim dediğine göre, istersen... o ay içinde Ankara'da nikâhı da kıydıralım, bütün ağızlara kilit vurmuş oluruz. Ondan sonra istediğimiz kadar bekleyebiliriz.

Hayır, üzülme, üzülme, üzülme, üzülme!

Sana 'ben zayıfım' dedim, değil mi? Nerede zayıf olduğumu anlattım mı, peki? Hep nakil işi olmazsa mutlaka başka bir şey uydurmanın gerekli olduğunda direktip duruyordum. 'Ben hastalık geçirdim, sen bilmiyorsun' dedin. Evet, diğer işler seni yoracaktır, haklısın. O nedenle sen yine öğretmenlikte kal. Merkeze alınana dek kaç yıl geçerse geçsin, ben o kadar beklerim. Tatillerde evimize gelirsin. Üç ay, beş ay kalırsın, sonra geri dönersin. Olmaz mı bu?

Ne üzülsün, ne harap ol, sakın!

Sana karşı zayıfım.

İş, olacağına varmayacak, biz onu ellerimizle öldüracağız.

Bana öyle dediğin zaman (Dernekte) içimde yakıcı bir pişmanlığın dönüp dolaştığını duydum. Benim sana verebileceğim yaşamın en az bin katına değersin.

'Sen yeni açmış dağ çiçekleri gibisin/ Bözölürsün dokunsam/Tutsam kırılırsın.'

İlk günler hiç kuşku yok, kimi güçlülere uğrayacağız; bunu benim kadar sen de biliyorsun. Ağabeyimler evlendiklerinde aynı şeylerle karşılaşmışlardı, hatırlıyorum. Ama karşılıklı iyi niyet, anlayış gösterdiler birbirlerine, bugün o güçlüklerin hepsini yenmiş durumdalar. Evleri iyi. Buzdolapları, telefonları şunları bunları var. Onlar bizim kadar da anlaşılmış değillerdi. Yengemin bütün üstünlüğü ağabeyimi gerçekten anlamış olmasında. Bir de olağanüstü sevmesinden.

Elbet bizim de iyi günlerimiz olacak. Nişan akşamına nasıl kötü bir gündü diyebiliriz?

Bütün düşüncem sensin.

İçkiyi evimizde ve seninle birlikte, karşı karşıya oturup içmek kimbilir ne güzel?

Bu ayın on beşinde istediklerini alıp göndereyim. Neler alacağım ben unuttum, sen bana bir liste çıkar. Şundan şu

kadar, bundan bu... de. Ben yengemi de yanıma alır, alışverişini yaparız.

Sizinkiler beni düşkün bir damat sanmasınlar, değil mi? İleride sıkıntıya düşecek bile olsak, onlara duyurmamalıyız bence.

Sence?

O neler alacaksam onların neler olduğunu iyice belirt, aynı şeyleri almayalım sonra. Ya yaz ya da geldiğinde konuşuruz bunları.

Bu yazdıklarımı mektuptan sayma. Gelecek defa daha uzun yazacağım tabii... Doktora gitmeyi unutur musun?

Bu mektubunu eve yaz. Sonrakileri şirkete yazarsın. Vazgeçtim. Mektuplarını yine Ayni'nin oraya gönder. Annemin kalbini kırmak istemiyorum."

1 Haziran 954, Ankara

3/4 HAZİRAN 954, ANKARA

Bugün Ali ağabeyinle beraberdik. Dün buluşacaktık, olmadı. Arife günü telefonla aradım, ama nasıl arama? Canım burnumdan geldi, rehberle boğuştum.

Bayramın birinci günü, saat dokuzda ve Akba'nın önünde buluşalım buyurdu. Karşı duramadım. Fakat aksiliğe bak ki, ben buluşma yerine on dakika geç geldim, beklememiş o da, gitmiş.

Canım sıkıldı. Yenişehir'lerden Ulus Meydanı'na inmek yığınla merasime bağlı. Bunları göz önünde bulundurması gerekirdi. Öyle yapmamış.

Bugün ayıp olmasın diye sabahtan yollara düştüm, kaldığı evi aradım Gönülsüzdüm de ondan mı, bilmiyorum, bulamadım.

Akşamüstü evden çıktım, Kızılay'a vardım. Tam piyasa saatleriydi. Güzel kadınlar, güzel kızlar (hiçbiri senin kadar değillerdi) kaldırımlarda salınır durur.

Büyük Sinema'nın pasajında Ali ağabeyinle adeta çarpıştık. Bu kez benim yanımdakiler ağır kişilerdi; Sunullah Arısoy, karısı, üç üniversiteli arkadaş daha. Onlardan ayrıldım. Ali ağabeyinden dün için özür diledim. Kötümser şeyler düşündüğü bir gerçektir.

Yürüdük konuştuk, konuştuk yürüdük.

Hikâyeyi olduğu gibi dinlemek istedi, olduğu gibi anlattım. İncelikle, alttan alarak pazar günü seni ağlatan mektu-

bundan da söz açtım ona. Tartıştık. Sen beni ona karşı yalnız bırakmıştın, ben öyle yapmadım; seni savundum.

Sonunda bir tatsızlık olursa bunun sorumlusunun sen olacağını ihtar edesiymiş.

Beni gözü tutuyor mu, tutmuyor mu? Bunu henüz çıkarıyordum. Pek açık konusurlardan değil bence.

Demiş ki sana: O, şöyle içiyor, o böyle...

'Bu yok artık,' dedim. 'Yok ve bitti. Sizi inandırmak boyunca borcum değil, ama ben adam olmaya doğru gidiyorum. Ne içki, ne şu, ne bu...'

Sonra aldım onu, bir yerlere yemeğe götürdüm. Yine konuştu. O, bu işin bu kadar çabuk, adeta yıldırım hızıyla olup bitivermesine çok şaşırılmışmış. Bizim nişan olayında o daha çok senin üzerinde oluşmuş kimi psikolojik etkiler arıyor. Diyelim, küçük kardeşin Nevin'in evlenmesi gibi. Sen evde kalmışmışsın da... İlk isteyenine böyle koşturasyımsın. Ona öyle gelmişmiş.

Bir başka korkusu daha var; sonunda bir pişmanlık duyarsan, bundan tek sorumlu kimse değil, senmişsin.

Daha açık konuştum: 'Sıkıntı çekilmeyecek değil,' dedim. 'İlk zamanlar elbet sıkıntı çekeceğiz, yokluk çekeceğiz. Ne var ki, bütün hayatımız sıkıntı ve yokluk içinde geçecek demek değildir. Elbet bizim de iyi günlerimiz olacak. Hayatı tozpembe görme yaşıımız geçti, biz o dönemleri gerilerde bıraktık.

Kız kardeşiniz çocuk değil. Yaşını başını almış, iyiyi kötüyü bir başına ayırdedebiliyor. Ben bu iş bu kadar ciddi olmadan önceleri de gerçekleri olanca çıplaklığıyla mektuplarımda ona yazmıştım. Birçok kez hem de.

'Her şeye rağmen' dedi. Ben ondan önce her şeye rağmen demiştim zaten. Böylece evlenmeye doğru bir gidiş yaptık.

Arada filmlere ya da ucuz piyasa romanlarına konu ola-

cak öyle korkunç bir aşk yok. Anlaşma var, beraberlik var. Biz en çok bunu önemsiyoruz. Yoksa biz birimiz dişi birimiz erkek olup gizli hayvanlıklarından gelme bir körlük, bir göz kamaşması içinde değiliz.

Aklımızı ortaya koyduk. Bir savaşa girdik, kazanacağız.

Bir ev açacağız. Bir yıl, iki yıl zeytinyağlı sebze yemekleri yiyeceğiz, ama bunun da sonunu alacağız.

Ben kardeşinizi iyi ve rahat bir hayata çağırmıyorum. O da bunu biliyor. Bir gün uzun yorgunluklardan sonra bizim de iyi ve rahat bir hayatımız olacak.

Benim şimdiye dek sürüp götürdüğüm düzensizliğimi o düzene sokacak. O, beni adam edecek.

Onu kafama uygun buldum. Tam tamına anlaşabiliriz onunla demiyorum; kesinlikle anlaşıyoruz diyorum. Bu bize yeter.'

Ona bu ve buna benzer, onun da aklının yatabileceği şeyler söyledim. Bir kardeş olarak senin güvenli bir geleceğin olsun istiyor ki, haklı. Hem kim istemez ayrıca?

Gelgelelim, Ali ağabeyinin bütün kız kardeşleri, pamuk tacirleriyle ya da mühendislerle, doktorlarla evlenirlerse... ben ve benim gibiler ne yapar, peki?

Senden merakla mektup bekliyor. Yazar mısın, sana kalmış bir şey o. O, seni seviyor. Senin iyi bir kocaya varmanı istiyor.

Ben dedim sana, ben iyi bir insan değilim, ama kötü bir insan da değilim. Benden iyi bir koca yapmak senin elinde. Sana kendimi; nasılsam öyle, ellerine bırakıyorum. Nasıl olmam gerekiyorsa, nasıl olmamı istiyorsan... beni öyle yap.

Sana karşı zayıfım. Seni seviyorum çünkü.

Ona dedim ki; 'o, beni ben nasılsam öyle kabul ediyor. Bu bir cesaret işiydi ve o bunu yaptı. Sonuçta pişman olmayacak. Bunun için gereken neyse onu yerine getireceğim. Siz, para pul, zenginlik diyorsanız, o bende yok. Yok ya, siz

ailede ağız tadının, mutlu olmanın, karşılıklı anlaşmanın yalnızca parayla olduğuna mı inanırsınız?"

Kem küm etti.

'Öyle görünüyorsunuz,' dedim. 'Ben de az buçuk buna inanırım. İnanmayan tek kişi, kardeşiniz. Beni de yavaş yavaş buna inanmaktan vazgeçiriyor. Yakın bir gelecekte bunun doğruluğunu size de kanıtlarız.'

Kanıtlarız da değil mi?

Hâlâ eski kafadalar. Tanrım, biz de çocuklarımız konusunda böyle mi düşüneceğiz acaba?

Ali ağabeyinin tek kusuru seni sevmesi. Bırak, o öyle düşünsün bakalım. Bize düşeni, bunun yanlış olduğunu ortaya koymak.

Şu neler alacaktım, onlarla ilgili geniş bilgi ver bana, beklediğimi yazmıştım. Yedi pozluk fotoğraflarımız ne oldu acaba, ha?

Ağustos ayını iple çekiyorum. Sensiz değil Ankara, dünya dar.

Sen yoksun ve her şey kötü.

Bir soru: Aşkım sana yetiyor mu?"

"TATLI BEYAZ ŞARAPLAR İÇTİK VE SENDEN KONUŞTUK"

Bir de yeşil-siyah bantlı pabuç aldım. Ayağım çabuk iyileşir diye umuyorum.

Sen nasılsın?

Dün öğle yemeğinde bizim doktor Aslan Yakup'lardaydım, alıkoydular. Babama telefon ettim.

Hep senden konuştuk. Ben de hep senden konuşulsun istiyorum zaten. Yemekte tatlı beyaz şarap vardı.

Kendini ihmal etme sakın. Şaka etmiyorum, bu kez seni biraz zayıf gördüm. Neden ben miyim, bilemem.

Eğer öyle ise...

Aldırma, sen kendine bak.

Ben seni nasıl dinliyorsam, sen de beni dinler misin birazcık?

Kendimi mutlu hissediyorum.

Yalnızım. Ağustos daha çok var, değil mi?

Öğle vaktiydi, fotoğraflar geldi. Bilmem, ben hiçbirini sevmedim. Ama, birinde çok sevdim seni, onun üstünü imzaladım, ona dikkat et. Olacak şey mi, ben o fotoğrafta da koça gözlü devler gibiyim.

Suç sende biliyor musun bunu; çünkü fotoğrafçının atölyesine gitmek istemedin, utandın, kaçtın. Şipşakçılar da bu kadar çeker işte. Çift gönderdiklerimden Faruk ağabeylere verirsin. Bakalım beni nasıl bulacaklar? Yengen malum. Oysa, ben o fotoğraflardakiler kadar çirkin miyim?

Annen için Tanrıya yalvarıyorum, beni biraz sevmeye çalışsın. Kâmil'le Ankara'ya geldiğimizde onu da ziyaret edeceğiz elbet.

Bizi tersleyecek mi dersin?

Ah, bu ne kadar acı, ne yaparız biz o zaman?

Ali ağabeyimle konuşmuşsunuz. Osman ağabeyime mektup yazmış, orada sözünü ediyormuş.

Şu sıralar ne garip bir çocuk oldu. Haftaya ondan da mektup gelir diye düşünüyorum. İyi sözler bekliyorum bu kez. Olmazsa, küseceğim.

Evcek iyiyiz. Osman ağabeyim seni gerçekten seviyor. Birçok mektubunu okudu, seni değerlendirebiliyor. O, beni şu kadarcık bir kötü sözle bile incitmedi. Parasal durumumuzu o destekleyecek; tabii, babam ve benim aylıklarım da.

Mektuplarımız haftada bir olsun, fakat çok sayfalı olsun. Ben böyle istiyorum. Zaten sen yazınca, benim karşılığım eline geçinceye kadar bir hafta geçiyor.

Bana bir akıl ver. Başka diyeceğim yok, seni bekliyorum."

Garipti ve gözünden kaçmamıştı. İmzasında, özellikle soyadında yavaş bir değişme başlamıştı. Tok'un T'si giderek K'laşıyor muydu ne?

"KALBİM YİNE ÇİRPİNDİ"

Görüyorsun ya, bu üçüncü mektubum. Biraz daha dişimi sıkabilsem, seni korkutmayacağımı da bilsem; her gün yazacağım.

Ayrılığın acısı şimdi şimdi koyuyor bana. Hele senden mektup gelene dek sinirli, huysuz ve çekilmez bir adam oluyorum. Herkesle kavga ediyorum, kırıyorum. Çevremdekilere olmayacak şeyleri yapıyorum.

Beni mektupsuz bırakma. Sen olmayınca hiçbir şey olmuyor. Sözde bugünler, aşk günlerimiz olacaktı. Sana içimi rahatça açıp dökemedim. Yalnız kalamadık. Bırakmadılar, sen buraya gelsen de bırakmayacaklar. Her şey bir yana, hiç olmazsa seni kolumun biriyle olsun sarabilseydim...

O akşamki korkunu hiç unutamıyorum. Resimler çekilecekti. Fotoğrafçı 'yanaşın birbirinize' dedikçe nasıl kaçıyordun? Elimi omuzuna koyayım dedim. Dokunduğum o yer tir tir titremeye başladı, ürktüm.

Benden bu kadar mı korkuyorsun?

'Sen nerelerdesin?' dediğinde, korkarım, hiçbir yerde değildim ben.

Eve kapanıp kalmamı da beğenmiyorum.

Mektubunu okurken kimi yerlerde küçüldüğümü, ufaldığımı anladım. Hiç yapmadığım şeydi; ağlasam mı diye aklımdan geçirdim. Kalbim çırpındı.

Yarın gece Ali ağabeyini alıp bizim eve yemeğe götüreceğim. Telefon ettim.

Onun beni isteyip istememesine aldırmiyorum. Önemi de yok. Benim için sen varsın. Beni olduğum gibi kabul ediyorsun, istiyorsun, bu bana yetiyor.

Ama ilk fırsatta bu konuyu onunla karşılıklı tartışacağım.

İlle de düşündüklerinde diretiyorsa... Ona durmadan mektup yazma. Beni ayağa düşürme. Zorla birine birini kabul ettirmek niye?

Onun yakasını bırak sen de. Dilediği gibi düşünsün. Saygı duyuyorum. Onun takıldığı noktayı biliyorum; bizim sözünü ede ede bitiremediğimiz 'yoksulluk' onu düşündürüyor. En çok durduğu konu bu.

O, benim bunu kendisinin düşündüğünün en az bin katı daha fazla düşündüğümün farkında değil. Ne onu biliyor, ne üzüldüğümü.

'İki gönül bir olunca... o günler çoktan geçti. Ama iki gönül bir olunca bir kap zeytinyağlı yemeğin hiç değilse etli yemekler kadar olsun yararlı olabileceğine aklı kesmiyor.

Boş ver ve kendini sakın üzme. Sonuna kadar ona kendimi kabul ettirmek için uğraşacağım. Günü geldi mi, herkesin kafasına vura vura sana sahip çıkacağım. Seni alıp kendi evimize getireceğim.

Bunu bütün dünya görecek.

Osman ağabeyini çok seviyorum. O, beni anlıyor. İlk tanıştığımızda tokalaşırken bana baktı ve beni gözleriyle tarttı. O zaman beni hemen sevdiğini, yakınlık duyduğunu anladım.

Aklımdayken soruyorum; annemin seni istemediğini, hele de sevmediğini nereden çıkarıyorsun? Öyle bir şey yok. Sezdirmiyor, ama seni merak ettiği, hele seninle zaman zaman övündüğü her halinden belli. Ailenin en bilgili gelini sen olacaksın. Üstelik büyük gelininden de çok güzelsin, zekisin. Bunlar onun tav olması için yeterli nedenler.

Kimi kez analığı tutuyor.

Ben gidince seni konu komşuya bir ballandırıyor, bir göklere çıkarıyormuş ki... Avni'nin karısı Avni'ye, o da bana sığağı sığağına yetiştiriyor.

El öpmeye geldiğinde, göreceksin, boynuna sarılacak ve ağlayacak.

O da bütün yaşamında çok çekti. İlk kocasından özellikle. Oğullarının ve onların karılarının çekmesini istemiyor. İyi yemek pişirir. Temiz, umur görmüş kadındır. Yüreği karanlık değildir. Ben en çok gömleklerimi ütülemiyor, şunu yap, bunu yapma... diye bana çok sık karıştığı için ona kızıyorum.

Sen gelince ben ikinizi de kırmam. İnan.

Seninle hiç kavga etmedik. Evlenelim ve kavga edelim.

Şimdi yalnızlığım acı oluyor. Senin yumuşaklığına, sevecenliğine, sıcaklığına ihtiyacım var.

Rakamlara, sıkıntılara alıştım.

Haftada bir ve cumartesileri seninle içer, evimizde sarhoş oluruz. Votka, nar şurubu, soda ve limon suyunu karıştırarak bir içki yapıyorum, bayılırsın.

Seni sevdiğimi, kötü aşk filmlerindeki gibi ihtiyarlayınca kadar seni bekleyeceğimi bil?"

BİR ELBİSELİK, İÇ ÇAMAŞIRI, RUJ KALEMİ,
YAĞLI PONS, ÇORAP, MENDİL, KOLONYA VB.
GİBİ ŞEYLER İŞTE..."

Mektubunu yarım saat önce aldım. Gerçekten bir *sevgili* olduğuma inanmaya başladım, çok seviniyorum.

Deyişlerinde de ilerleme var; bana '*sevgili Nermin*' diyebiliyorsun.

Mektubundan anlaşılıyor, sen benim yazıp sana gönderdiklerimi yeni almışsın.

Şu mektup işini ne yapsak da doğru dürüst bir çözüme bağlasak, bilmem ki. Ansızın, bir de bakıyorum, bir mektubun çıkagelmiş, deliye dönüyorum. Bu kadar heyecan bana çok. Seni düşündüğüm her an zaten taşkınım. Gel, yine haftanın belli günlerinde birbirimize mektup yazalım, birbirimizden mektup alalım.

Kimi günlerim olur, vahşileşirim; kimi günlerim olur, insanlardan kaçmak, saklanmak isterim. Bakışlarımdan anlaşılırım korkusunu çekerim.

Gel sen yine eski günlerimi ver bana!

İskenderun'dan yazıp gönderdiğin mektuplarını hep düşünüp beklediğim günlerde alırdım. Acıtan, üzen mektuplar da olsa, çocuk gibi sevinirdim. Sürekli kızdırırdın beni.

Şimdi çok mutluyum.

Ali ağabeyime karşı tutumun çok iyi. Onun karşısında hep iyi ol. Gerçekte kötü çocuk değildir o da. Beni hep an-

ladığını söyler, yakından izlerdi. Hiç şımarmazdım. Bu olayı niçin zorlanarak kabul ediyor, anlamak zor. Hani, beni anlı-yordu?

Mektuplarını durmadan onunla doldurma.

Ne iyi kararlar alıyorsun. Çok güzel, hem senin için, hem benim için.

Hava sıcak ve ben boyuna terliyorum.

Nereye baksam orada sen varsın, niçin?

Yeditepe'de ve *Varlık*'ta Sait Faik'in anıları var. Biri çıksa da Burgaz Adası'ndakileri toplasa diyorum. Galiba asıl Sait Faik onlarda var, o Burgazlı anılarda.

Türk Dili'nde de Ataç senin daha önce sözünü ettiğin kitap bolluğunu konu alıyor. (Bakıyorum, onunla aranız çok iyi, öyle mi?)

Yunus Nadi Armağanı ne oldu, sonuçlar ne zaman açıklanacak? İster misin sen kazanasın büyük armağanı? İnan, elimi daha da çabuk tutarım o zaman; hemen kalkar ve Ankara'ya gelirim.

Ben temmuzda geleceğim, ağustosta değil. Yanlış biliyorsun. Yoksa mahsustan mı? O günleri zincirlerle çeki-yorum.

Durdum... düşünüyorum: Daha ne yazayım? Hepsi de yazıya indirgemek yerine oturup karşılıklı konuşulacak şey-ler.

Ankara'ya yalnız gönderilmeyeceğim kesin. Ama kimin-le... orasını bilmiyorum. Herhalde babamla değil. Buna sevi-nyorum. (Cahit hoca ile de hiç yakışık almayacak.) Duydum; temmuzun yirmisinden sonra Cahit hoca da Ankara'ya gele-cekmiş.

Evde ya Kâmil niyetli ya da Sevin. (Kâmil iyi, bizi yalnız bırakmaz sanmam, o bir melektir) Sevin ise... onu çanta gibi oradan oraya taşımamız gerekecek. Onu koca Ankara'da bir başına bırakamayız ki...

Sizin taraf nasıl, ne yapıyorlar... Faruk ağabey, yengen, Halit, annen, küçük Esin?

Postacı her gün senden, Nevin'den, Suna'dan, İlhan ablamdan mektup taşıyor. Daha önce Nevin'e mektup taşırdı, şimdi sıra benim. Öyle demiyor, ama ben bakışlarından bunu seziyorum.

Ne dedi, ne dedi bakayım, Ali ağabeyim sana; ben evde kalacaklardanmışım, öyle mi? Ya da... öyle düşünerek davranmışım demek? Hey Tanrım! Bu evde kalmak, evde kalmamak olayı değil. Beni daha küçük yaşlarımdan beri istediklerini o da iyi bilir.

Nasıl böyle bir soru kafasına takılmış, şaşıyorum.

Ben birilerini arıyordum, buldum. O sensin.

Seviniyorum.

O romanlar ve filmlerde okuyup gördüğümüz Madam Bovary'ler, Duel in the Sun'daki Jenny'ler, Wuthering Heights'daki Cathy'ler, Aşkın Gözyaşları'ndaki bilmem kimler gibi miyim ben?

Hiçbirine benzemek, hiçbirinin etkisinde kalmak istemem. İstemedim de zaten. Ne dün, ne bugün.

Sen de bana insan yanını ver.

Seninle çok uyuduğumuz noktalarımız var. Bir bir ortaya çıktıkça... öyle seviniyorum ki, ağlamak bile istiyorum zaman zaman.

Bana ne mi alacakmışsın? Ne istersen, gönlün neyi çekiyorsa... onu."

İki satır sonrasında herhangi bir parantez açılmadan neler istendiği, nelerin alınması gerektiği arka arkaya sıralanıyordu:

"Sevdiğim ya da senin sevdiğin renklerden bir elbise... iç çamaşırı... ruj ve kalemi... yağlı pons... çorap, mendil... kolonya vb."

Seçme onun değil, asıl onundu, ona bırakılıyordu.

Peki, ya o ona neler almış ya da neler almayı kuruyordu kafasında?

Ah, onun için çok güzel bir tıraş takımı almıştı. Biraz lükstü ama, değerdı ona. Hem aldırmamalıydı; evdekiler yapacaklardı, yapsınlardı. Öyle şık bir deri muhafazası vardı ki, gören hayran kalacaktı.

Bir şeyi bilmiyordu: Acaba kaç numara terlik giyiyordu, ona ilk mektubunda yazabilir miydi, fakat unutmamalıydı, söz müydü?

Eviden sormuşlardı ve o da 'bilmiyorum' demişti. Sahi, kaç numaraydı terliklerinin numarası?

Onun ayakkabı numarası ise biliniyordu; otuz yedi. Şayet onlar da karşılıklı terlik almaya kalkışacaklarsa (bu gele-nekti ve şaşmazdı; kızın terliğini oğlan tarafı, onun terliğini de kız tarafı alırdı) bu numara o numaraya uymalıydı.

Ayakkabı istemem. Gardrobumda altı çift ayakkabım var. Ya çok az giyilmiş ya da hiç giyilmemiş. Ankara'da yeni bir tane daha alırım, olur biter. Sana aşırı masraf ettirip elindekini avucundakini harcatmak istemiyorum.

Gömlek yaka numaranı bilmiyorum, ne kötü. Hem bu gömlek yakaları hep numara ile midir? Bunu bana yaz.

Elbiselik kumaşını henüz seçemedim. Bir yerde en iyisini bulacağım elbet.

Gömlek hazır mı olsun, yoksa kumaşını alıp göndereyim, sen orada mı diktirirsin. Galiba ısmarlama gömlek giyiyorşun sen.

Bana yaz.

Ben bütün bunlara gülüyorum, komiğime gidiyor. Senin?

Bıraksalar, ben kendimi sana yollarım.

Bunları ve bunların hepsini ben anama-babama yaptırtırım. Sen kabul etmezsin ama, değil mi?

Benim için fazla masraflara girme, son sözüm bu.

Mersin yanıyor. Çok sıcak. Sevin'le derneğe gittik. Cahit hoca, hanımı ve çocukları da geldiler. Likörlü çikolata, ekşili şeker yedik denize bakarak.

Ankara nasıl, ben orada neler giyebilirim? Tayyör falan gider mi... yaz bana bunları da. Yoksa bol etekler, ince bluzlar mı? Dünya kadar bol eteğim ve bluzum var çünkü.

Son yaptıklarımı bayılıyorum. Beyaz, kırmızı, leylak rengi üç bluz. Onlara uygun etekler.

Görüyorsun, renkler bile değişti artık. Ama mavi, yeşil, siyah benim seçkin renklerimdir.

Ben Ankara'yı falan bilmem. Gerçi yalnız senin için geliyorum ya, ötesi şu bu falan filan. Kimseye kendimi beğendirmeye çalışmam, sevmem de üstelik. Sen varsın ve bana yetiyorsun.

Garip, hiç annenin sözünü etmiyorsun mektuplarında, neden?

Bana yine kızıyor mu?

Beni bir türlü sevemiyor mu?

Sana, günü gelecek ve birileri; bir sevgili, bir eş buluncaktı. Paylaşmak o kadar zor mu, bizim de çocuklarımız olunca ve bir gün onlar da başkalarıyla evlenmeye kalktıklarında... aynı tepkiyi biz de mi göstereceğiz acaba?

Annen niçin seni benimle paylaşmak istemiyor?

Dün gece bir düş gördüm: Bahçeli bir yerdeydik; sen ve ben. Oturman için sana sandalye verdim. Gözlüklerin yoktu. Daha hatırlayamadığım bir yığın şey. Biraz yorabildim. Annem 'iyi, hayra çıksın inşallah' dedi.

Fotoğraflarımız çekilirken gözlüklerini niçin çıkarmadın? Çok parlamışlar.

Nişanlılar yazdıkları mektuplarına nasıl son verirler, biliyor musun?"

GELECEK ZAMAN İÇİNDE İKİLİ KONUŞMALAR

Kaçıncı gelişi olursa olsun, her defasında yolu şaşırtıyordu. Şaşırtıyor muydu, şaşırtır gibi mi yapıyordu yoksa?

Kerteriz aldığı noktalar belliydi; şadırvana benzeyen o kafesli kameriyeden sola kıvrılıp yüksek gerilim taşıyan büyük demir ayaklı direği geçecek ve sağdaki ilk hayrata sırtını vererek ince bayıra doğru yürüyecekti. O, oradaydı ve onu bekliyordu.

"Bugün de yolu şaşırdın mı?"

"Bana yardıma geleceğini biliyordum."

"Nasil gelmem, bunalmıştın; güneş altında durmuş, öyle bakınıyordun. İçinden hep beni çağırıyordun."

"Seni çok özledim."

"Sustun."

"Sustum, çünkü ne demem gerektiğini bilmiyorum."

"Kapıda mıydın, beni bekliyor muydun?"

"Evet!"

"Çok bekletmedim değil mi?"

"Böyle bir alışkanlığın hiç olmamıştı ki."

"Annemi soruyordun mektuplarında, yazmadım ve söylemedim. Sana kızmıyordu, bana kızılıyordu en çok. Onun dediğine varmamıştım, ağabeyim de onun dediğine varmamıştı. Benim adıma az kaldı söz bile kesiyordu."

"Beni bilmeden, tanımadan mı?"

"Onun bulduğu, çok zengin, Cebeci'de apartman sahibi

bir kızdı. Ben, ille sen diye diretince, annem, bir gün Müjde Sokağı'ndaki dairenin kapısına bir kamyon dayamış, evde ne var ne yok doldurduğu gibi çekmiş, Denizciler Caddesi'nde yeni tuttuğu kendi yerine taşımış. İkinci vakti boş eve geldim ve tek bir somya ile eski bir Sümerbank battaniyesini beni bekler buldum."

"Bunları bilmiyordum. Bana anlatmamıştın.

"Anlatsam... zlrdn.

"BEN BÜTÜN RESİMLERİMDE HÜZÜNLÜ ÇIKARIM"

"...Zarfın arkasına '*hemen cevap yaz*' demişsin. Deme-miş bile olsan..."

Mektuplarımızı bir düzene koymayalım, hayır! Bırak, düzensiz olsunlar. Aklıma estikçe oturup sana mektup yazabilirmeliyim, nerde olursam olayım hem de. Şaşırt, şaşırt. Bunun güzelliğine var biraz.

Ama, sen bunu bir üzüntü kaynağı yapıyorsan o başka elbet. Kendimden önce seni düşünmeliyim, bunu biliyorum. Üstelik çalçeneler gibi durmadan üzülme üzülme diyorum sana, niye?

Ne demek o '*gerçekten bir sevgili olduğuma inanmaya başladım*?' Oysa, benim buna inanışım bir yıldan çok oluyor.

Fotoğrafları önceki gün aldım. Bizim aile seni çok beğendi. Ben de tabii. Ne güzel, gözlerinden mutluluk okunuyor. Ben tam bir felaketim aranızda. Yılgın ve eğri boyunlu biri işte. Kim görürse, düşkırıklığına uğrayabilir. Sence de uğramaz mı?

Uzun yazmıyor muyum sana? Ama ben durmadan bir şeyler yazıyorum. Kâğıt bitiyor, kesiyorum; sözüm bitiyor (aslında hiç bitmiyor) kesiyorum. Elli sayfadan geçip bundan sonra sana yüz elli sayfa yazacağım.

Huysuzum. Sıcaklardan mı acaba? Acaba içki içmemekten mi?

Sensizlikten mi yoksa?

Ne yapacağız bu durumu, peki?

Ali ağabeyin bugün beni şirketten aradı. Yemek yiyelim mi dedi. Kırmadım. Ona bana yazdıklarını da sorayım diye düşündüm.

Doğrudan girdim söze.

'Ben,' dedi. 'Seni tanı mıyordum ki... Şimdi tanıdım, memnunum da üstelik. Hatta bugünlerde...' sana bir telgraf çekecekmiş de... kutlayacakmış, şöyle diyecekmiş, böyle diyecekmiş.

Yazık, beni ne yordu, ne uğraştırdı, iyi mi?

Son engeli de yıktık, ikimiz.

Sen de düşman kesilmişsin ona. Sakın! Sendeki aşk bu düşmanlığın kadar şeyse... seninle ben nasıl başa çıkarım?

Hasta olma. Üzülürüm.

Üstüne titriyorum, görüyor musun?

Sana alacaklarıma gelince... pek aklım ermiyor. Çok ciddi bir işmiş gibime geliyor; o nedenle yengeme başvurdum. Bu ay aylığımı alınca birlikte gidip her şeyi alacağız. Alır almaz da postaya ve doğru sana.

Elbet bir gün gelecek ve babanın evinden getirdiklerin eskiyecek, benim sana o zaman aldıklarım pek öyle ahım şahım olmayacaklar, ama yine de benim aldıklarım olacaklar. '*Basma entariyi neşeyle giyerim senin yanındayken*' diyor-dun, hatırlıyor musun?

Şey... Gel, biz sana iç çamaşırı almayalım; alırken de, yollarken de ben çok sıkılacağım.

Tıraş takımına ne demeliyim? Aferin, çok çok iyi.

Sana büyük masraf kapıları açmasın bu aldıkların? Beni düşünme, nasıl olsa giyeceksin, nasıl olsa onlar senin. Ben bir kere borca girmiş bulundum. Üç eksik üç fazla nedir ki? Hele sana olunca fark etmez. Aşk kuru kuruya kâğıt üstüne laf döktürmekle olsaydı...

'Her şeyin başı para. Unutma bunu. Aşkinki de...'

Ay başında mı geliyorsunuz Ankara'ya? Parasız zamanıma çatmayın, ne olursunuz!"

"12 HAZİRAN 1954, CUMARTESİ"

...Sana eskisi gibi yine cumartesileri yazacağım. Var kâğıdı kalemi elinden düşürme sen. Kilometrelerce ötesini böyle yazışarak aşabiliyor muyuz ki?

Koyver beni; olduğum gibi, nasıl bıraktıysan öyle kalayım Mersin'de, seni düşüneyim, seni anayım, cumartesileri sana mektuplar yazayım. Sen alışkanlıklarının dışına çıkmadan mektuplarını al, karşılık yaz, ben de hafta sonuna doğru alayım onu.

Madem melodramlık âşıklar değilmişiz, değil mi?

Yazılarını yaz, hikâyeni bitir. Bana yazdıkların bende kalıyor. Ben kocalarının yazı ile uğraşmalarına kızan, aklını ona takan kadınlardan değilim.

Unutma, bütün güzel şeyler içki içilerek yaratılmaz. Eğer, sence değilse... gir şişenin içine, seyret dünyayı oradan ve verdiğin sözlerin önünden çekil.

Bana bu ay dergi de göndermedin, biliyor musun?

Aramıza bunca şeyler; insanlar, karlı dağlar, bitmez tükenmez yollar girmişken ne şaşırtmacasıymış o.

Yaylaya çıktığımızda mektupların elden ele geze geze bana gelecek. Birbirimizin arkasından adeta kovalamaca oynayacağız. Düşün biraz ve buna alış. Bir mektubum ya da bir mektubun kaybolursa... dengem bozulur, rahatım kaçır.

Ben her konuştuğum, her yazdığım sözümü bilirim. Küçük dertleri kendime dert edinmem. Kırma beni.

Ben o '*gerçek sevgili olduğuma inanmaya başladım*'

dedimse, kuşku duyan ben değil, sendin. Askerlik dönüşü Iskenderun'dan gelerek Mersin'de karşıma geçip benden kesin söz isteyen yine sendin. Sana senin kadar sevgiliydim o zaman da; biliyor, anlıyor muydun bunu?

Mektuplarımızda 'dedim, dedin'leri bırakalım. Senin dediklerine de dokunulmadan geçilebiliyor mu sanıyorsun? İnsanı bile bile aptal yerine koymak ne demek oluyor?

Nerden aklına geldi fotoğraf göndermek? Eski de olsa, başkası için yazılmış da olsa, benim için yeni bu, teşekkür ederim. Oradaki halinle de gözümde iyisin. Resimlerde hep süngün düşük çıkarmışsın, olsun, güzel.

Bana alacağın nişan hediyelerini benim olmadığı için istemiyorum. İnsanın nişanlısına içi çamaşırı alıp göndermesi bu kadar ayıp mı, mesele mi? Bana kalsa, altı yedi liralık bir mavi jarse gömleği en pahalı hediyelere değiştirdim.

Siz neyi uygun bulursanız, onu alın.

Sen sormuştun, ben de yazmıştım.

Şimdi bizim alacaklarımız konusunda da bir şaşkınlığa düştüm. Ne bileyim, belki hoş karşılamazsınız diye...

Gözlerim doldu. Akıl diyor; bırak kâğıdı kalemi, doyasıya ağla, gir yatağına. Başka ne yapabilirim ki ben?

Biz her şeyi yıktık, niçin. Birbirimiz için. Çünkü biz birbirimizi istedik, istiyoruz.

Ankara'ya gelme işine gelince... Seni düşünerekten ay başına denk getirmenin peşindeyim. Bu yüzden ağustosun ilk haftası olacak galiba. Oysa, temmuzun yirmisinden sonra gelmeyi kurmuştum.

Ay sonu ele güne karşı şey olmak, fena.

Ama sen kime şey olacakmışsın ki? Bana mı? Ben Madam Bovary miyim?

Hoca, temmuz on beşlerde Ankara'da olacakmış. Ben gidinceye kadar o da döner zaten. Bizi idare işi kime düşer o zaman dersin?

Nikâh olayını düşünme, kafandan at, ekimde olur ancak. Hem de Mersin'de, tamam mı? Hem iki bayram arası nikâh kıyılmaz.

Ali ağabeyimi sen o haliyle de sevmeye bak. Seni kabul etmeyip de ne yapacaktı?

'Aşkımın dehşeti', öyle mi? Kaygılanma, kanı sevmem, karıncayı bile öldüremem. Ara sıra insanca bir vahşiliğim tutar, o kadar. Rastlarsan... seveceksin o yanımı, inanıyorum.

30 Mayıs'tan 30 Mayıs'a, tam bir yıl, yani 12 ay eder.

Gelecek yıl bugünler beraberiz."

"ÇÜNKÜ SEN BANA GELECEKSİN..."

Yine ben geldim. Karşı duramadım, programı bozdum, bu mektubu yazdım. Bu, benim mektupluk kâğıtlarımdan değil; bir türlü bitmek bilmeyen o uzun hikâyemin yazıldığı sarı defterin sayfalarından. Sözde bu akşam oturup çalışacaktım, sürdürecektim.

Öturdum masamın başına, düşündüm, düşündüm, düşündüm. Olacak gibilerden değildi. Sen öyle uzaklarda kaldıkça, hiç olmamasından korkuyorum. Aklım fikrim, yüreğim seninle dolu. İçime dışıma yer etmişsin; kendimi kurtaramıyorum.

Çok memnunum.

Hikâyeye devam edemeyince (bu hafta gönderdiklerim kaçınıcı oldu?) sana mektup yazmalara kalktım. Başka çarem yoktu ki.

Havalar kötü gidiyor. Tayyör getir.

Geleceğini Ali ağabeyine de yazmış mıydın?

Ne giyebilirim, gelirken neler getirmeliyim diye soruyorsun. Öğrendim. Dediler ki, ince şeyler... emprimeler, bir de pileli mi ne, o dediklerinden getirecekmişsin gelirken. Tamam mı? Bir de düz ayakkabılar.

Gelirsen... Her şey çok güzel olacak.

Arkamıza takılacak o kuyruğu nasıl atlatacağız dersin?

Benim istediğim, senin yanında olmak. Bir saatliğine, beş saatliğine, nasıl ve ne kadarlığına olursa olsun.

Sonra Ankara'da kaç gün kalacaksın? Temmuzun kaçın-

da yola çıkıp kaçında buraya geliyorsunuz? Bunlar kararlaştırıldı mı?

Erken gelecek olmana sevindim, seni çok özlemiştim çünkü.

Biz bu 'şu kadar yılı' nasıl geçireceğiz, hiç düşündün mü? O gün dernekte konuşurken ben de nişan olayı olup bitsin, hele aradan bir çıksın diye pek ciddiye almıyordum. İkimizin de ciddiye almışlığı yoktu galiba. Fakat görüyorsun, kazın ayağı öyle değilmiş.

Ayrılık sana da bana da dokunuyor. Acı geliyor üstelik. Buna çözüm de yok. O nedenle gelmen, hele erken gelmen ne kadar iyi.

Biz ikimizin sorunlarını biz ikimiz konuşalım, olur mu?

Geleceği karanlık görüyorsak... aydınlığı için ne yapmamız gerekiyorsa, onu düşünelim, onu yapalım ikimiz.

Mektuplarından sezildiği kadarıyla galiba annem seni korkutuyor. Gelince görürsün, onunla oturup uzun boylu konuşmanı da istiyorum. O arada onu iyice tartmalısın. Anlaşıp anlaşılamayacağın konusunda kendin karar ver.

Ne garip, seni annemden çok seviyorum. Seni kimse ne kırmalı, ne incitmeli.

O iyi kadındır. Sana kaynanalık yapmaz. Nasıl olsa günün yirmi dört saatinde evde değilsin, olmayacaksın.

Belki ben yanılıyorum. Yanılmış olabilirim, ne de olsa annem o. 'Ben istemiyorum, annenle yapamıyorum' dersin... biz ayrı çıkarız, bir at, bir deve değil.

Nikâhı nerede yapalım, Mersin'de mi, Ankara'da mı, nerede? Sizinkiler Mersin diye tutturmasınlar artık. Ankara olsun. Böyle olsun da... sen eylül ayında yine buralara mı taşınacaksın?

Eşya (yani ev eşyası) olarak benim hiçbir şey aldığım yok. Ne zaman ne alacağımı da Tanrı bilir.

Önce ne alacağımı bilmiyorum. Bunlar mektupla olacak

işler mi? Sen gelince bir liste yaparız; neler alacaksak aramızda bunları bölüşürüz, sonra sırayla bir elden almaya başlarız.

Kimi kez düşünüyorum da, aklım duracak gibi oluyor. Ali ağabeyin haklı galiba. Çok cesurmuşuz. Sen de, ben de. Bizi bu nedenle de kutlamalıymış.

Doğru, çırılçıplak ortaya fırladık; ne elimizde var, ne avucumuzda. Evimiz yok. Bir topluluğümüz bile yok.

Düşünüyorum ve korkuyorum.

Bunları okudukça sıkılma, üzülme. Aşkın böylesi çok daha iyi.

Nasıl altından kalkacağız.

Benim istediğim yalnızca sendin.

Radyoda 'Büyük Caruso'dan bir şarkı. 'Because come to me'. Eski bir Mario Lanza sesi, ama etkileyici. Hem de çok. 'Çünkü sen bana geleceksin' diyor. Tabii, ne olursa olsun, geleceksin.

Bana."

"BENİ ANLAYARAK SEVEBİLİR MİSİN?"

Sana ne oluyor. Ne oluyor sana kuzum? Neler düşünüyor, neler kuruyor, neler yazıyorsun öyle?

Yine benim mektubumu almadan yazdın. Sıra da kalmadı, hiza da. Beni düşünüyormuşsun. Ama hep beni düşünürsen, sonra iş yapamaz olursun. Benim de eteklerimi yangına verme. Zaten ateş bacayı sarmış. Zaten tepeden tırnağa batmışız.

Gönderdiğin bütün dergileri aldım. Ne kadar çoklar.

'Mavi'deki nişan haberine güldüm, bu da mı haber olurmuş? Bilmiyordum.

Ali ağabeyimden gelen mektubu Osman ağabeyim babama da okudu. Herkesin keyfi yerine geldi.

Son işler yine ikimizin omuzunda, bana öyle gibi geliyor. Zorunluyuz. Birinci sahnede çok başarılıydık. Bundan sonraki perdelerde de iyi oyun çıkarmalıyız. İkimiz birden. İkimiz birden.

Geleceğimi Ali ağabeyime yazmadım. Cumartesiye ona da yazar, bildiririm. Ağustosun ilk haftası, Sevin'le üç günlüğüne, otelde kalmak üzere Ankara'ya geliyoruz efendim. Memurların paralı günlerine denk getirerek. Öncelikle.

Senin yazdıklarını iyi ki ciddiye almıyorum. Fazla ciddiye almıyorum demek istedim. Ne iyi, başkası yerine bana kattın. Yazgı. Benimki ya da seninki.

Temmuz diyorsun, ama gelemem, gelmem doğrucası.

İlk maaşını hep bana mı yedireceksin, niyetin o mu yani? Hediyelerin parası da onun içinde çıkmayacak mı?

Gelirken ben de maaşımı almış olacağım. Ayrıca, babam da bizi destekler herhalde. Sana fazla masraf ettirmeyiz. İstersen Alman usulü de yapabiliriz. Sırayla, bir sen, bir ben, bir sen, bir ben...

Annene alıştım artık. Seninle herkesin geçinebileceğine inanmıyorum. Annen seni ne kadar sevse, yine de sen onun oğlusun. Bende kıskançlık yoktur. Zamanla göreceksin. Annenin sana olan sevgisini doğal bulacağım. Öyle analar kocalarına duydukları sevgiyi analık sınırlarını aşmamak koşuluyla oğullarına aktarırlar.

Hiçbir kaynana kötü değildir.

Mektuplarında bana yazamadığın gerçekler mi var? Dili-nin altında öyle bir şeyler gezer gibi. Yanılıyor muyum?

Yine yazıyorum; iki bayram arası nikâh olmaz, olmuyor. Ne Mersin'de, ne Ankara'da, anlıyor musun beni. Hem ekimde ve Mersin'de olacak. Düğün de ya senin doğum günün olan 26 Mayıs'ta ya da... nişan gecemiz olan 30 Mayıs'ta. Yıl, 1957 değil, 1955. Bunu böyle bil, olur mu.

O gecenin sabahı seninle Ankara yollarına düşeceğiz. Düğün için tören Ankara'da olsun istersen.

Nikâh Mersin'de olacak.

Ekimde nikâhımız kıyılınca ben de yılbaşı tatilinde sana gelirim. Beni bırakmazlık etme sakın emi!

Ev eşyasını falan bir kenara bırak şimdi. Ankara'da bütün işlerimiz yoluna girer. El ele ve birbirimizi incitmeden hepsini yaparız. Bak şu bir yıl nasıl göz açıp kapayıncaya dek gelip geçiverecek, göreceksin. Eğitimde bir uğraş kuramı vardır, bilir misin. İnsan bir şeylerle uğraşırsa... kendini daha hızla eğitirmiş.

Zaman korkusu bende de var.

O bir yıl öylesine güzel geçecek ki...

Ali ağabeyime aldırma.

Hepsi de görecekler biz bu işin nasıl üstesinden geliyor-muşuz!

Çok güldüm; diyorsun ki... Bir banka mı soymalıymış-sın. En kolay para kazanma yolu buymuş. Parayı artık tanı-mışsın ve gücünü anlamışsın. Senin için fena olmuşmuş. Bu kadar para canlısı olmamalıymışsın.

1955 yılı Ekim ayında okulların açılma gününe kadar annenle evimizde otururuz. Seni, anneni, Ankara'yı, evimizi tanırım. Bizim için güzel günler olur.

Öğretmen olarak atanma işim çok zor, biliyorum. Ayaş'ın bilmem ne köyü onların olsun. Özel okulları ararız. Öğretmenlik bulamazsak... uygun gördüğümüz bir başka işe girerim. Hepsi hepsi bir istifaya bakar. Ne yapalım başka?

Böyle işte. Yaparım bunu da, kimden korkacağım?

Bana mektup yazacaksın diye kendi yazılarını bırakma. Sakın ha! Böyle yaptın mı, kızarım. Beni aklından çıkart, karşına al ve oturt, yazılarına bak.

Sana çok gelirsem, ikimiz de yonarız.

Yavaştan, usuldan bir yıl geçecek, göreceksin.

Şunu ya da bunu düşündün mü... diye bana sorma. Ben her şeyi sırayla aklımın bir kenarına yazdım, biliyorum. Bi-raz da olurluna bırakabilir misin işleri?

Çırpınmaları bırakalım.

Senden ne zaman mektup gelecek, ben bunu bilmek is-tiyorum, sen bu hakkımı elimden alıyorsun. Yapma!

Ne yazarsan, hafta içi bana postala onları. Mektuplarını cumartesileri almak istiyorum, o kadar.

Yazın nasıl yapacağız?

Ben yaylada olacağım ve bizimkiler bakacaklar ki, kızı-mıza her gün her gün mektup.

Bizi anlayacaklarını sanma. Onlar eski insanlar.

Haftada bir mektup gönder bana.

Dinle beni, yoksa kendimi kör kuyulara atarım.

Vesikalık fotoğraf babamda. Öbürlerinin hiçbirisi öyle değil, bana ondan bir tane daha gönder.

Not: Pazardan önce geçen mektubumun karşılığını alırım herhalde. Bu mektubumunkini de beklerim. Yani, sen bana iki mektup yazacaksın, ben sana onları aldıktan sonra yazacağım.

O zamana ayın yirmi beşini buluruz.

Öyle işte... Hangisine karşılık yazdım, hangisine karşılık yazacağım, şaşırdım, şaşıyorum. Böyle karışık şeyler hoş mu sence?

Hiç bile değil."

MEKTUP YERİNE PUSULA

Ali ağabeyin önce Ankara'ya değil, Akşehir'e, kız kardeşin Nevin'lere gideceğini söyledi. Gideceğini, duyuyor musun? Sevin'den ise hiç söz açmadı. Belki sen yazmadın.

Telefonda ayın yirmisine doğru hareket etmeni söylemiştim; artık ay başını, parayı falan düşünmüyorum.

Yalnız... hem ben, hem ağabeyim senin otele kalmanı istemiyoruz. Ağabeyimin bir bacanağı var, doktor. Onlarda misafir kalıyor. Ayın on beşinde o gidecek. Sen gelirsen, onlarda kalırsın. Öyle düşünüyoruz.

Sahiden Akşehir'e, Nevin'e geçeceksen... Sevin'i yanına al. Onu orada Nevin'e bırak. Beraberinde getirirsen, durumun zorlaşmaz mı?

Korkma, burada Ali ağabeyin var, kılına dokunan olmaz. Hayır diyorsan... Öbür şıkkı kabul ederiz. Sevin'le gelirsin.

Akşehir hesapta var mı, yok mu onu bilmeliyim ben de.

Evet, var diyorsan... sana gönderdiğim paketi alır, sonra da Akşehir yollarına düşersin.

Akşehir'den bana yazarsın, sana 'gel' derim, sen de kal-kar gelirsin."

"DÜN AKŞAM YAĞMUR YAĞDI"

Ayın on beşinden beri bana mektup yazmıyorsun, farkında mısın acaba? Sen öyle istedin de ondan diyor-san, haksızlık etmiş olursun.

Birbirimize acıyarak yazmayalım, ne olur!

Bu durumda gel de gözyaşı dökme bakalım.

Korkarım, bu mektubum senin eline geçinceye kadar sen hâlâ bana iki satır olsun yazmış olmayacaksın. Peki, ben nasıl dayanırmışım? 'Haftada bir yaz' dediysem suç mu bu? Ben seni düşünmüştüm en çok.

Çarşamba günkü telefon konuşmamızda sesini iyi duymadığım için kısa kesmiştim. Zaten sen de bir şey sormadın, söylemedin ki...

Bugün mektup alacağımı kuvvetle umuyordum, ama boş çıktı.

Bütün günüm odamda geçti. Akşam yemeğini avluda yerken bir yağmur bastırdı... Yaz yağmurları daha bir başka oluyor. Çevreye güzel bir toprak kokusu, hoş bir yağmur serinliği doluyor. Şimdi de yağıyor, kesilmedi. Sabaha kadar yağabilir belki. Sevindim, üzüntüm dağıldı gibi.

Pazartesi senden mektup alsam, çok sevineceğim. Bu mektup sana gitmeden senden bana mektubun gelmiş olmalı.

Bu oyunu mahsus oynuyor olabilir misin?

Benim sana karşı kullanabileceğim hiçbir silahım yok. Ne öç alabilirim, ne acısını çıkarabilirim, ne de... Ne de başka bir şey...

Bekliyorum ve ağlıyorum.

Hani mektubunda bana neden ayın yirmisinden sonra gelmem gerektiğini açıklayacaktın? Biz 15 Temmuz'da Ankara'ya hareket etmek istiyoruz.

Sevin'le ben hazırlıklarımızı bitirdik. Motorlu tren bileti bulamazsak, otobüsle geleceğiz.

Ali ağabeyimden de, Faruk ağabeyinden de mektup almadım. Hepiniz bana karşı birlik mi oldunuz nedir?

Faruk ağabey, son mektubunda 'önceden haber vererek, geleceğiniz günü bildirin' diyordu. Günümüz kesinleşti, sen söyler misin ona bir zahmet?

Sen ne diyorsun? Bir sakınca varsa, gelişimizi beş on gün ileri atabilirim. Ama önceleri 'ay sonunda gelme...' demiştin, telefonda 'Temmuzun yirmisinden sonra gel' dedin. Ne düşündüğünü yaz, öğrenmek istiyorum.

Ay başında alacaklarını alır, ben Ankara'dayken bana verirsin. Postada başına bir şey gelebilir. Hem biz yaylaya çıkmadan yetişmez. Karışıklık olmasın.

Annemin yayla hazırlıkları bitmek üzere artık. Evcek, hepimiz yorgunuz. Dikiş işleri bende, ama bu akılla pek yürütemiyorum.

Kendime kırmızı bir etek diktim. Bir de siyah rugan ayakkabı aldım; evet, tabii, *mokasen*. Öncelikle Ankara'da giyeceğim, valize koydum.

Derler ki; kalp neye bağlanırsa, varlık da onun... hatırladın mı bu sözü?

Şu düz ayakkabıda neyin nesiymiş yani? Her giyeceğin altına düz ayakkabı gider mi?

Arada bir izin ver de topuklu ayakkabı giyeyim. Giyebilirim, değil mi?

Ankara'ya ille topuklu ayakkabı getirmek istiyorum. Yok, zorlarsan kös kös valize koyarım yeniden.

Yalnız sen mi tutacaksın benim dediklerimi?

Ben senin doludizgin yazmalarına karşı değilim. Hiç değilim. Hoş görebilirim de. Yürek kalkınmalarına, beklenmedik coşkulara alışırdım da. Ama evi düşündüm. Seni ve kendimi düşündüm. Haftada bir yazarsak, karışıklık çıkmaz dedim.

Haftanın belirli gününde, belirli saatte oturup mektup yazmak... Çok sıkıcı elbette. Sana katılıyorum. Ismarlamacılık gibi bir şey, değil mi? Haklısın. Ben yayla olayını düşünmüştüm.

Cumartesiye kadar -yazarsan eğer- yaz, sonra ben yayladayım. Sen hafta içi yazarsan, ben nasıl alırım? Ben hafta içi sana yazarsam, kiminle şehre gönderip postaya verebileirim?

Ama cumartesileri babam yaylaya gelirken senin mektubunu getirir, ben de pazar günü karşılığını yazar, yine babamla pazartesi yollarım.

Gelecek yıl birbirimizden vakit bulursak, her saat başı birbirimize mektup yazalım, ne dersin?

Yazalım mı?

İstersen, bir posta kutusu alayım. Kör kısmet, yeni abone kabul etmiyorlarmış. Eskilerden kimden bulayım, kimi sıkıştırayım?

Dergilerin hepsini aldım.

Vesikalık fotoğraflarından bir tane istemiştım, unuttun mu?

Cahit hoca hem senden, hem Ali ağabeyimden mektup almış. Beni çatlatmak niyetinde.

Ali ağabeyimden kesin mektup gelmeli. Temmuzun dördünde yaylaya çıkacağımızı bilmiyor değil ki.

O da, sen de antikalarsınız.

Saçım uzadı, madem senin suyuna gidiyoruz, kestireyim istersen. Böyle çok iyi gibime geliyor, kalsa ne olur sanki!

Sayfalar doldu. Söylemek istediğim daha çok şey var.

Ama olmuyor işte. Hepsi yazmaktan çok oturup konuşulacak, üzerinde tek tek durulacak şeyler. Gelince hangi birini çözümleyeceğiz bilmem.

Şu seni bağışlama konusuna gelince... Geçti geçti. Bir anlıktı. Hem kızgınlık, kırgınlık da neymiş aramızda? Yaz yağmurudur hepsi. Bir bulut gelir, ortalık kararır, ilk damlalar düşer, ılıktır, sonra bulut boşanır, yağmur yağar. Kısacık ve gelip geçici türünden. Yağar ve diner.

Annenin ellerinden, küçük Esin'in gözlerinden öperek..."

"SENİ BEKLİYORUM"

Son mektubunu bugün aldım. Kimi sayfalarda garip lekeler var. Su mu onlar, ter mi, yoksa gözyaşları mı? Bilmiyorum. Ağlamış olmanı istemem.

Benim üzüldüğümü, acı çektiğimi sanıyormuşsun. Biraz yanlış. Üzülmüyorum, acı çekmiyorum, yalnızca kafam çatlayana dek düşünüyorum. Tanrı evlenenin yardımcısıdır, derlerdi sözde, hani. Bence yardım etmemek için ne geliyorsa elinden, onu yapıyor o.

Sana kimi şeyler var, yazamıyorum diyordum, zorlamasan, yine de yazmazdım; istemeye istemeye, gönülsüz yazdığımı bil. Farkında mısın, birbirimize ne yapsak, bir türlü açılmıyoruz. 'Seni tanımadan sevdim' diyorsun, kabul ediyorum; tabii, haklısın. Ya ben seni tanıdım mı, tanıyor muyum? Kesin bir şey diyemem. Günü gelir, o da olur. Bana kalırsa, bu o kadar önemli değil.

Önemli değil, evet!

Annem beni yapayalnız koydu ve başka bir eve taşındı. (Bunu şimdi açıklıyorum sana ve isteksizce) Ayrı oturacağım deyip duruyordu, sonunda dediğini yaptı.

Bir bakıma memnunum. Senin onunla beraber oturmanı istemiyordum zaten. Bir gün seni de kırabilirdi, öbür gelini gibi. Fakat bunu çok erken yaptı. Ben askerden geleli ne kadar oldu şunun şurasında? Topu topu kaç aydır para kazanıyorum ki!

Açıkcasi evlenmemi istemiyordu. Bunun seninle bir ilgi-

si yok. Sensin ya da başkası... önemsemiyor. Gözünde büyütüp kötü görme. Seni bilmiyor bile. Tek düşünüp istediği 'daha birkaç yıl olsun benim ekmeğimi yemek...'

Yemesin demiyorum, yesin... ama, her şeyden önce benim seni istemem var, karım olman var, yeni bir ev açmamız var, yığınla şey var üstelik.

Bana bu konularda birazcık olsun yardımcı olmasını istardım. Ben yalnızca ev kirasını vereyim, o da kocasından gelen para ile evin yiyecek içeceğini halletsin (o arada ben de bir kenara birkaç kuruş koyayım) diye düşünüyordum.

Ayrılıp başka bir eve gidince ortada kalakaldım.

Açık konuş benimle... deyip duruyordun. Mersin'e gelirken ağabeyime destek çıktım, sonra şu alıp alıp gönderdiklerim... Hepsi borç, hepsi.

Pişman değilim, hem de hiç.

Kötü şeyler düşünme. Benim tek kusurum, güvendiğim dağlara da kar yağabileceğini hesap edememek.

Bunun dışında her şey çok güzeldi, inan.

Seni istemeye gelmek... Seninle nişanlanmak... yarı yarıya seni kazanmak. Sana bir şeyler alabilme ayrıcalığına sahip olmak...

Sana çok söyledim, çok yazdım, ama sen inanmadın bana. Yoksulluk ayıp değil, evet, fakat boyunduruk. Sen bunu görmedin, hikâye gibi geldi sana. Her şey tozpembeydi senin için.

Annem gitti işte.

İyi de oldu. Hoş, o gitmeseydi, acaba ben gerçekten para biriktirebilecek miydim ki. İçki içmemek bana ayda otuz lira kazandırıyor. Bir yılda tutsun tutsun da üç yüz lira tutsun; ne yaparız biz bu para ile.

O yüzden bize beklemek bir şey kazandırmaz deyip duruyordum, hatırla! On yıl da beklese... durum hep bu, hep bu.

Bu bizim nişanlanmamız, evlenmeye karar verişimiz bir

hatadır demelere getirmiyorum; böyle bir şey aklına gelmesin sakın. Seni kaybedersem, bir daha ele geçiremem. Sensiz de yapamam. Ama elimden gelenleri, gelecekleri görüyorsun işte. Üç kuruş daha fazla kazanabilmek; geleceğimizden emin olmak için devlet memurluğunu bile göze aldım. *Emekli Sandığı*'na geçiyorum. Primi, ikramiyesi var ve ayda elime net iki yüz kırk lira geçecek.

Bunları senin için yapıyorum. Yoksa benim *Koç*'ta aldığım para bana yeter. Şimdi tek başımayım. İşin içinde sen olunca... gücüm artmalı, daha çok kazanmalı, daha rahat bir hayata çağırmalı seni diye düşünüyorum.

Hayatımda ilk kez iyi niyetli olayım diyorum, olmuyor. Suç benim değil. Arkası arkasına kötü olaylar gelip beni buluyor. Hangi biriyle başa çıkayım, şaşıyorum. Hep o şaşkınlık içindeyim de. Hangisini oluruna bıraksam, olmayacak. Bir başıma yolumu bulamıyorum.

Sana yazsam düşkünlüğüne uğrarsın diye korkuyorum.

Bütün bunları Ankara'ya gelince de konuşabilirdik, ama sen direterek yaz bana diyorsun, yaz bana, yaz bana, yaz bana. Ben de yazıyorum.

On yıl bekleyebilirsek, evlenmemiz gerçekleşebilir. Biriktireceğim para on yılda üç bin lira eder. Bu parayla rahat rahat bir ev döşeyebiliriz; tabii, o zamana dek paramızın değeri düşmezse...

Alay ediyorum sanma. Kendi kendime gülüyorum. Pek acınası haldeyim çünkü.

Sana olanı biteni yazıyorum işte; hazırlıklı geleceksin de ne olacak sanki? Senin bana varmana sizin aileden karışı çıkan yok ki, değil mi?

Niçin herkes beni bırakıp bir kenara çekiliyor?

Ben bunun böyle olacağını en başından biliyordum.

Senin parada pulda gözün yok, biliyorum. İyi, güzel ya, iki çıplak neye yararız?

Nasıl evleneceğiz, bunu düşündün mü?

Her şey, dünya bile bana vız geliyor. O konuda kaygılanma. Ben yenilmekten hoşlanmam. Oyuna getiriliyorum ve beni yeniyorlar. Çelme takıyorlar.

Yapılacak hiçbir şey yokken bile yine senden vazgeçmiyorum.

Nasıl vazgeçerim? Seni buldum bir kez. Her insan tek doğar, öbür yarısını ararmış. Benim yarım sensin.

Şimdi yalnızım.

Kocaman, iki odası bomboş bir evdeyim. Bir somyam, bir yatağım, bir yorganım, bir battaniyem, iki tablom, senin resimlerin ve küçük kitaplığım, elbiselerim, bir de pardösüm var. Bunların dışında da bir şeyim olmadı bugüne dek. Evlenirsem daha nice şeylerim olur diye kurardım.

Hoca ile gel, yalnız gel, nasıl gelirsen gel, ama sen gel. Başka bir şey istemiyorum. Gel, bir sonuca, bir karara varalım, ne yapacaksak onu bilelim.

Seni bekliyorum."

"BANA HEMEN YAZ, ÇOK YAZ"

Mektubunu şimdi aldım, öğle suları, on ikide. Ne tuhaf, ben de sana dayanamamış, 27 Haziran Pazar sabahı bir mektup postalamıştım. O mektubu almış olmalısın.

Hani, artık hiçbir şeye üzülmeyecektin; hani, bütün sıkıntılar sana vız gelecekti? Ah, bir haftadır bittim ben zaten, ne oldu sana, neyi gizliyorsun benden? Seni böyle mektup yazmaya zorlayan olay nedir? Yalnız başına nasıl dayanabiliyorsun o yüke?

Aklıma gelenlerin hiçbirisi değildir belki de. Söyle, yoksa ben miyim asıl neden? Durup dururken ne oldu, niçin oldu, niye oldu?

Dün akşam Nevin'lerden bir telgraf aldık. Aile son derece üzgün. Ben zaten seni düşünmekten, seninle dolu olmaktan, senden mektup beklemekten yorulmuştum.

Nevin ağır hasta imiş. Bizden birini acele istiyorlarmış. Babam bu sabah 5.20 treni ile gitti. Gelebilirse, Nevin'i alıp Mersin'e getirecek. Hafif hasta diye duyuyorduk; beni bekliyorlardı gezip dolaşmak için. Beynimizden vurulmuşa döndük. Osman ağabeyim 'mutlaka çocuğu olacak, kusuyor ve korkuyordur' diyor. Ben de 'evet, öyledir' diyerek onunla birlikte evi avutuyoruz.

İşte böyle. Bizim halimizi sual edecek olursanız efendim, böyle ve böyleyiz.

İnan, ben Nevin'i unuttum, senin için üzülüyorum. Ne olur, Tanrı aşkına bir şey saklama benden; sen ne istersen

ben onu yaparım. Benden, babamdan mı biter bu problem?
Sanmıyorum.

Öyle olsa, sen bu kadar şaşkın bir durumda olmazsın. Onlara her istediğimi yaptırabileceğimden emin ol. Şimdiye dek güvenlerini hiç sarsmadım. Bana ellerinden geldiğince yardımcı olacaklarından kuşkum yok.

Seni de benim kadar çok seviyorlar. Ama ben onlardan çok seninim. Beni kabul et, ne pahasına olursa olsun, sana yardım edeyim.

Bütün sıkıntılarına neden annen mi yoksa, üvey baban mı, ne ne? Faruk ağabeyin ya da yengen mi?

Hep sende duruyorum ve yanında olayım istiyorum.

Bir aile anlaşmazlığı mı bu? Benimle ilgili ise... ne diyebilirim? Sonucu bekler, iyiliğin peşinden gideriz.

Telefonla görüştüğümüzün akşamı bana yazacağını umuyordum ya da ertesi günü... Sana inanıyordum çünkü. Pazara bırakmışsın.

Nasıl elin ermedi, niye gecesine yazmadın bana? Ali ağabeyim de o gece Faruk ağabeylerdeydi, değil mi? Seni üzen olaylardan Ali ağabeyimin haberi var mı?

Ah, anlayamıyorum, ne oldu, ne oluyor, ne olacak? Ben nasıl dayanırım 15 Temmuzlara kadar?

Üzüntün benden geliyorsa, kendimi hiç bağışlamam. Ben her zaman seninle birlik olmaya söz verdim. Senden ne olursa olsun ayrılmamaya da, seni üzmemeye de.

Ben hayatı seninle istiyorum. Benden hiçbir şeyi saklama, ne olursun! Ben seni tanımadan sevdim, anlıyor musun? Seni tanırken sana daha çok bağlıyorum. Kimi zaman çocukluk edip birbirimizi kırıyoruz, olsun. Bizim kusurumuz değil, sevginin kusuru o.

Ne desem, boş. Çünkü olaylardan habersizim.

Bana üzülme deme, sen üzülürken ben ne yaparım?

Yaz bana, sana hazırlıklı gelirim, daha iyi olur. Hepini-

zin diyeceklerine alışırım. Ben de ne düşünüyorsam, ilk sana söylerim.

Bana yaz. Yazmazsan, o problemleri öylece bırak, ben gelince birlikte düşünelim. Ama bana iyi ve güzel mektuplar yaz. Dirençli ol. Bastığın yere sıkı bas. Ne olursa olsun, her şeyi serinkanlılıkla karşıla. Hepsinin üstesinden geleceğimiz günleri düşün. Bundan kaçabilir miyiz? Oluruna varmıyorsa, biz onu öldüracağız. Birlikte ve ellerimizle.

Babam Akşehir'den gelmeden söyleyebileceğim en kesin söz şu; önce Ankara'ya ve 15 Temmuz'da geleceğim. Seni her şeyin üstünde tutuyorum da ondan.

Sevin'i de bıraktım, söz. Eğer hoca 15 Temmuz'da gidecekse... Onunla beraber, yoksa yalnız. Benim aklım başımda, bizimkiler bundan eminler. Ben seni de istiyorum, problem yok. Ali ağabeyime telgraf çekerim, ne ile geliyorsak, bizi o karşılar. Hoca, otelde kalacak, benim nerede kalmam uygun olursa oraya götürür. Yalnız bu karşılamada sen de olsan iyi olur. Sensiz edemem, sen de Ali ağabeyimle gel.

Senden korkuyor muyum, bilmiyorum. Belki biraz. Vahşi sayılırım, ondandır. Birbirimizi idare ederiz. Ya da... beni korkutmazsın, olur biter. Şu anda pek aklım başımda değil mi ne!

Üzgünken, ağlarken bütün gücüm kuvvetim gidiyor.

Böyle giderse, iki yıllık ayrılığı biz nasıl taşıyoruz?

Henüz paket maket almadım, alınca bildiririm. Cahit hoca şimdi yaylada. Perşembe günü Mersin'de olacak. Ona bir şey demem. Yalnızca Ankara'ya ne zaman gideceğini soracağım. Babam, hocaya güvenir. Onunla gelmem uygun olabilir mi sence de?

Şu sıra yanımda olsan benden mutlu kimse olamaz. Galiba elimi tutmandan, bana sokulmandan da korkmayacağım; öyle geliyor.

Senden tek istediğim şey, yalnız senin olacağımı bil-

men. Buna kimse engel olamayacak. Bu hep böyle bilinsin. Kimse senin gözünle bana bakıp beni göremez.

Akşama kadar uyumaya çalışacağım, ağlayacağım, seni aranacağım. Akşama doğru da belki Sevin'le dışarı çıkarız. Sabah söz vermiştim, alışveriş de yapacağız.

Evde kötü bir hava var, herkese dokunuyor. Bana daha çok.

Ne olursun bana hemen yaz. Çabuk yaz. Çok yaz."

"SEN DE, AŞKIN DA, İYİLİĞİN DE..."

İyi ki bu öğlen yolumu Avni'ye düşürmüşüm. Senden mektup gelmiş. Evet, bu kadar erken bekliyordum, beklemiyordum değil.

Son mektubumu yazıp postaladıktan sonra hayli sarsıldım. Gözünde alçalmayı istemezdim, ama buna neden ben değilim, biliyorsun. Bütün gün aklım fikrim yazdıklarım ile doluydu.

Eve dönerken şarap aldım, domates aldım; ekmek, salatalık, zeytin, bir de küçük tonbalığı aldım, öyle geldim. Yalnızlık ve sensiz olmak... Beni öldürecek. Hayır, askerdeki yalnızlığıma benzemiyor bu, kendimi hiçbir şeye tam veremiyorum. Düşünüyorum ve düşünmekten bıkiyorum. Kendimi biraz daha kapıp koyversem yok mu... oturup ağlayacağım. Zor tutuyorum.

Ben fena bir adam değilim. Öyleyken niçin bunca olumsuzluklar gelip gelip beni buluyor, peki?

Bu gece o uzun hikâyemi de bitirdim. Onda sen varsın, senin mektuplarından kimi parçalar var, benim sana söyleyemediklerim var.

Mektubunu bir daha, bir daha okudum. Bir yenisi gelene dek hep eski yazdıklarını okuyorum zaten. Bana karşı çok iyisin. Buna değer miyim acaba? Yazdıkların beni çok etkiledi. Bana karşı hep böyle iyi olabilir misin? Çünkü buna ihtiyacım var.

Ağabeyim ilk kez bu konuda benden yana. Meraklanma.

Evlenmemize hiçbir şekilde yardım edeceklerini sanmamakla birlikte, bütün iyi niyetleri bizim üstümüzedir, inan. Bugün için daha fazlası ellerinden gelmez. Beklersek, düş kırıklığına uğrarız.

Bu mektubun çoğu kimseleri yanılttı. Hepsi senden biraz kırılmanı, hiç değilse birazcık olsun bükülmeni bekliyorlardı. 'Heves' ise bu, diyorlardı; biraz duracak, düşünecek. Yok, seni gerçekten 'seviyor' ise, her şeye katlanacak, her şeyi kabullenecek, gözüne aldırarak.

Ah, yanımda olabilsen şimdi, ama hiç ayrılmasan benden, bir daha gitmesen.

O fotoğrafı geçenlerde Emekli Sandığı için çektiymiştim. Pek ahım şahım değil ama, aldırma.

Senin bende tam bir taşralı kız fotoğrafının var ki, bayılıyorum. Vesikalık hani. Çirkin mi çirkinsin. Uzun saçlısın. Gözlerin ufacık. Korkarım ayaklarında da topuklu iskarpinlerin vardı o fotoğrafı çektirirken.

Bu mektubuma karşılık yazarsın, öyle umuyorum. Henüz vaktin var, sonra sen geleceksin.

Ne yapacağız sen gelince, bilmem. Fakat, yapılacak kimbilir ne kadar çok şey bulacağız. Konu öylesine geniş ki, değil mi? Biz bunu bir yıl, iki yıl, hatta üç yıl konuşabiliriz. Ağabeyimlere, Sunullah'lara, Salim'lere, Yılmaz Gruda'lara gideriz. Yılmaz'ın ablasını seveceksin, iyi kızdır.

Tabii, anneme de gideceğiz. Sinirinden ileri geri konuşmaz inşallah. Olmazsa ağabeyimi de takviye alırız giderken. (Yengemi demiyorum, onlar kavgalı ve küsler. Yengem bir fırsatını bulduğunda nedenini sana anlatacaktır.)

Hiçbirine aldırma. Ben nasıl yalnız sana kulak veriyor, yalnız senin dediklerini dinliyorsam sen de benim gibi yap. Bize gerekli olan ikimiziz. Biz ikimiz birbirimize yeteceğiz. Başkaları için yaşamıyoruz.

Nevin'e uzaktan selamlarımı söyle.

Sana gelince... Daha böyle kaç sefer gidip geleceksin acaba? Buna bir çözüm bulamayacak mıyız?

Son olaylardan sonra artık benim tek başıma kalmam ne dereceye kadar doğru olur ya da olabilir ki?

Kesin karar, demek temmuzun on beşine. Bu yılın en uğurlu ayları bence mayıs ve temmuz ayları, başka aylar değil.

Bana kalsa takvimlerden öbür ayların hepsini silerdim.

Saate baktım, bir olmuş. Uykum yok ve henüz uyumadım. Evin içi bomboş. Eşyasız ve insansız. Dün akşama kadar 'dediklerime ne diyecek, nasıl karşılayacak... Ya vazgeçerirse...' diye kötümserlik içindeydim. Uyuyamıyordum. Şimdi, tersine... Çok iyimserim. İçim seninle dolu, sevinmek istiyorum.

ve uyuyamıyorum.

Hediyelerini almışsın. Azlığı ve yoksulluğu için beni ayıplama. Senin için yüz katı daha fazlasını, daha iyisini almayı elbette isterim. Ama bu yalnızca istemekle olmuyor; görüyorsun.

Günü gelir, daha iyilerini alırım, üstelik sen yanımdayken. Taksitle ya da peşin para ile. Orasını bana bırak, düşünme.

Şimdi iyiyim. Daha iyiyim. Seni bekliyorum. Üzüntüm falan yok. Neyim var, neyim yok, sana bağlıyım. İyiliğini kaybetmemek için ne diyorsan, elimden geldiğince yerine getirmeye çalışıyorum.

Sen de, aşkın da, iyiliğin de bana gereksiniz çünkü."

"GECENİN BU SAATİNDE MEKTUP YAZMAK..."

Mektup 2/3 Temmuz 1954 tarihini taşıyordu ve yazıldığı yer Mersin olarak gösterildiğine göre, henüz yaylaya çıkılmamıştı. Sol üst köşeye sonradan eklenmiş ve *Redis* ucunun tersi ile en incesinden şunlar yazılmıştı; *Nevin'le babam gece 0.30'da geldiler. Sağlığı yerinde. Bugün doktora gidecekler. Yaylaya çıkmak önümüzdeki haftadan sonraya kaldı.*

"...Mektubunu akşamüzeri aldım, son 1/2 Temmuz tarihliisini tabii. 30 Haziran'da yazdığını da dün almıştım, ikisini birden cevaplıyorum.

Önce geçmiş olsun diyeyim. Üzülmemek elde değil, üzüldüm. Ağlamadım, bundan sonra da ağlamayacağım hem. Sesimi duyabiliyor musun?

İstrati'nin *Angel Dayı'sını* hatırla, onun bir yerinde Dayı, yeğeni Adrien Zografi'ye şöyle der; 'İnsanı ezen, bedeni kangrene karıştıran ve kafayı unutturan hayattan hiçbir şey ummalı, beklememelisin. Sürdüğün bu yoksulluk hayatı da ne oluyor? Bu ısmarlama elbise de neymiş? Bu gösterişli yakalık da neyin nesi? Ya o pırıl pırıl kolalı kolluklar. *Angel Dayı'nın* acınası sonunu bilen bir gencin bu yapmacıklara, ne gereği var?'

Anlıyorsun değil mi, niye bu satırları kitaptan alıp sana aktarıyorum? Bize felaket gibi görünen, bizi üzen kimi olaylar, *Angel Dayı'nın* ve hayattaki Ahmet'lerin, Mehmet'lerin, Ali'lerin, Veli'lerin uğradıkları felaketlerden çok daha az yıkı-

c1. Her geçen günün kr yorgunluğu bir öncekinden daha azdır. Araştırılırsa, bu böyle. Habire hayattan bir şeyler beklemekteyiz. Ama dş kırıklıklarımız da o oranda artmıyor mu?

Beklememeliyiz. Hayata biz vermeliyiz asıl. Onu yoksullaştırmak, biraz asalak geçinmek olur, düşünen insana bu yakışmaz bence.

Mektubunu defalarca okudum. Biraz düşündüm, baktım, yeni olan; evde senin yalnız oluşun, tek başına kalışın...

Birbirimizi yle istemiyor muyuz? Annene ait eşyalar etrafını sarmışken, sen zaten bir başına değil miydin? Tut ki bir adadasın, tut ki Robenson sensin.

Tolstoy ne diyordu; '*Allah gerçeği görür fakat bekler.*' Ona başkaldıran, ona en çok yaklaşan insandır.

Hâlâ o '*Hikâye Yerine Geçecek Aşk Mektubu*'nun ya da orada sözünü ede ede bitiremediğin yoksulluğunun bana bir masal gibi geldiği düşüncesinde misin? Kaç defa söyleyeyim ben de sana bunu, bilmem. Yüz m oldu? Al dört yüz olsun, beş yüzüncü kere de *biliyorum, anlıyorum* diyeyim, yeter mi acaba? Hem şimdi daha da iyi *anladım*.

Köyde iken benim bir somyam, iki kişilik bir masam, küçük bir yer halım, basma perdeli bir pencerem vardı. Yemeğimi de kendim yapardım. şu son aylarda hep düşünürdüm; onunla böyle bir odamız olsun, yeter diye. Ama biz, ikimiz çok daha iyi bir ev dayayıp dşeyeceğiz kendimize. İstersen, babamı da karıştırmadan bunu yapabiliriz. Bir onur meselesi sayamazsın. 'Ben yapmıyorum, baban da, sen de yapamazsınız' diyemezsin. Bırakalım, onlar öbür çocuklarına yaptıkları kadarını yapsınlar en az. Senin yapacaklarını da biz ikimiz yapalım.

Seni sevdiğim, beni sevdiğin için bunu kabul et.

Evin dayanıp döşenmesi problemini ben gelince konuşamaz mıyız?

Üzme kendini, bir yılda göreceksin bak ne kadar çok şeyimiz olacak. Bir somya da bende var, işte oldu sana iki karyola. ne sanki mutluluk süslü püslü karyolalar, gardrop-lar, masalarda mıdır? Bunlar olmadan mutlu kadın, mutlu erkek olunmuyor muymuş?

Ah, bilirsin de yine ve yine her mektupta yazarsın. Büyük şehirde yaşıyorsan, yaşayacaksak... tepeden bakıcılık ne-yimize bizim? Küçük odamı, bana verdiği mutluluğu *Kervansaray*'lardaki, *Karpiç*'lerdeki, *Bomonti*'lerdeki bilmem nelere değişmem. Öylesi yerlerde yetişmedim de ondan.

Annene acıdım. Hiç kızmadım. Sen hayırsız evlat çıktın. Kırmayacaktın onu. Seninle şimdi hiç mi konuşmuyor? Faruk ağabeylerin düşüncesi ne? Onlarla olsun aran iyi, değil mi? Yoksa bütün hediyeler senin olur, hepsini sana veririm. Üstelik üzülmem de.

Annene bir yazlık elbiselik almayı kuruyordum. Caydım. Hangi anneye vereceğim? Hay Allah, bu yaptıklarına karşılık, yine de anneni seviyorum, iyi mi? İkimiz için de iyi yapmış ya, düğünden sonra yapsaydı keşke. *Mülkiye* dergisinde çıkan hikâye gibi.

Erken oldu ama... biz kârlı çıkacağız, görürsün. Ona boyun borcumuz bile olacak böyle yaptığından ötürü.

Bizim kalbimiz iyi, onu bu haliyle de seviyoruz, seveceğiz.

15 Temmuz gelmeyecek galiba. Motorlu tren biletimiz hazır. Hoca ve ben. İstersen karşılamaya çık. Ali ağabeyime tel çekerim, o da karşılar.

İlk gece tek yataklı otel odasında uyku ilacı alır, sızarım, sen kaygılanma.

Yaylaya gitme işimiz hâlâ kesinleşmedi. Nevin hasta, evet. Mersin'e henüz gelmediler. Sen yine eve gönder mektubunu. Ama sırasını bozma, ne olursun! Hiç değilse, ben Ankara'ya gelinceye kadar.

Sık dişini, az kaldı.

Evde hava değişmedi. Sana gelmekliğimle ilgili birtakım terslikler olmamalı diyorum.

Bana iyi şeyler yaz.

Senden mektup geldiğinde biz yaylaya çıkmış olabiliriz. Bakarsın merakından Kâmil açar, okur. O nedenle diyorum, kötü şeyleri bir yana bırak, iyi şeyler yaz mektuplarına.

Paketi de dün almıştım. Hoşuma gitti doğrusu. Seninkileri ben gelirken getireceğim. İki gündür çarşının altını üstüne getiriyorum. Ancak dün ikindi beğenebildim elbiselik kumaşını. Osman ağabeyim sevdi, iyi kumaşmış. Aldanmamışım.

Bunları birlikte, beraber olana dek kullanmasak, olur mu?

Biz farkında değiliz, ama annen bizi eşya sahibi de yapacak, ev sahibi de. Onun bir iyiliği de bu işte.

Elimize kaç kuruş geçerse, bir kenara koyup biriktirelim ve eşya alalım kendimize.

Peki ama önce ne almalıyız, biliyor muyuz?

Bence en gereklilerinden başlamalıyız. Ayda kırk, elli lira taksitlerle ne alamayız ki?

Sana gelirken iki evi döşeyecek eşya verirler bana.

Şimdilik sabır.

Karyola, masa, sandalye vb. ikimiz gizlice ödeyerek alı-
rız. Hem Ankara dönüşünde her şey yoluna girmiş olacak, inanıyorum ben. Şimdi neler olur, onu bilmiyorum. Evimizi yavaş yavaş döşeriz. Bütün yaptıklarımız kendimiz için. İki-
miz arasında kalır elbet. Biz ne yaparsak yaparız, kimseyi il-
gilendirmez.

Evimizi birlikte kuracağız ve ikimiz çok güzel yaşayaca-
ğız."

VE YORGAN KAPLADIM"

Senden daha önce mektup alırım diye umutlanıyordum, olmadı, araya cumartesiler ve pazarlar girdi.

Bir hayli de meraktaydım; şimdi eskisine oranla daha içli dışlı, daha birbirimize yakınlaştığımızdan merak etmekte ve üzölmekte hoş görölebilirim.

Yalnızlığa bir türlü alışamadım. Bir yanım eksilmiş gibi geliyor. Öyle dillere destan bir sıkılmışlığım da yok üstelik, fakat biraz fazlaca şaşkınım. Tutukluğum da sürüp gidiyor.

Ben öyle yufka yüreklinin teki değilimdir. Ağlayamıyorum. Acının böylesi çok hoş mu tutuyor insanı, nedir?

Dün akşam hayatımda yapmadığım şeyleri ilk kez yaptım.

Yorgan kapladım.

Gömleğimi yıkadım.

Sonra akşamına da ütüledim güzelce. Yengen bir elektrikli ütü hediye etti.

Yorgan kaplamak yorucu bir şeymiş. Kırk dakika falan sürdü. Çok da canım sıkıldı tabii.

Hele çamaşır yıkaması...

Askerdeyken bile böylesi kötü durumlara düştüğümü hatırlamıyorum.

Elbet bunlar tümüyle geçecek. Geçecek ya, tek korkum, senin gelme vaktine kadar bıçağın kemiğe dayanmamasında. Yoksa, nedir ki?

Senden dilediğim şu; sevgime körü körüne güvenme. Dedimdi; insanları yanıltmak, düşündüklerinin, gördüklerinin tersini yapmak hoşuma gider. O nedenle 'beni seviyor... Değil kasım ayı, değil yılbaşı, baharın sonuna dek bile beni bekler, güvenirim ona...' deme emi sakın!

Ben başıboşluğa, sürünmeye bir son çekmek için seninle evleniyorum. Seni seviyorum, seninle anlaşacağımıza inanıyorum, bunlar ayrı konular. Ama kış kıyamette de ben yine eski hayatımı sürdürecektim olduktan sonra... evlilik benim neyime Tanrı aşkına?

Annemden ayrı oturmamın bile bir anlamı kalmaz. Salim'le gece yarılara kadar matbaa köşelerinde göznuru dökmem. Kırık dökük İngilizcemle boyumdan büyük işlere kalkışmam; oturduğum yerde oturur kalırım.

Ya da çeker giderim.

Sen olmasan, ben bu küçük memur hayatına da katlanmazdım.

Sana gözdağı vermiyorum. Yalnızca dediklerime iyi kulak vermeni istiyorum. Hepsi hepsi bu.

Sabrımın ve direnmemin dışındaki şeyleri benden isteme. Bekleme de. 'Aşktan insan ölmez'miş. Belki haklısın. Doğrusun da belki. Fakat insanın aşksızlıktan, başıboşluktan, kimsesizlikten ölebilmesi daha akla yakın değil mi? Bir de benim açımdan baksana!

Ağabeyim pazar günü döndü. Yengemle karşıladık. Bu akşam da annemden yürüyerek döndük birlikte. Annem yarın sabah İzmir'e gidiyor. Olayı konuştuk. 'İş nasıl buluncak,' dedi.

'Bana sen bununla meşgul olma, biz buluruz, bize bırak dediler...' dedim. Öyle dememiş miydiniz?

Benim payıma düşenleri bir bir saydım. Ekim ayı içinde bir yerlerden bir miktar para bulacak bana, eminim. Eve gir-

diğımızde ödenecek yalnızca bu borcumuz olmalıymış. Bura-sını özellikle belirtti. Yalnızca bu borç, başka bir borç daha değil, dedi.

Sen ne dersin buna?

'Sandık'tan almayı düşündüğünü alır, bir de onu ödeme derdine düşersek... İkisi de bizi yıkar diye düşünüyorum. Belimizi güç doğrulturuz. Bana bunların üstesinden nasıl geleceğimizi açık açık yaz emi!

Gelecekteki iyi günlerimizi gölgelendirmeyelim. Tedirginliğimiz çok yönlü olmasın. Borçtan korkuyor muyum? Evet, korkuyorum. Artık yalnız olmayacağım da ondan korkuyorum. Evlilik, yan yana ya da koyun koyuna bir yatakta sabahlamak değil. Sorumlulukları olmalı. Seni mutlu etmeliyim. Bize ne gerekse onların tümünü değilse bile en azından yarısını karşılamalıyım. Kolay mı bunlar?

Geleceğimiz güven altında olduktan sonra istediğin kadar borca harca girebiliriz. O gün geldiğinde ödeme gücümüz artar. Şimdi? Hayır, öyle değiliz.

Beni korkak belleme. Borç yapmak, hüner midir? İstersem fazlasıyla borç yapabilirim. Ama sen evimize geldikten sonra, ne zaman olursa olsun, yağ dedin mi yağ, tuz dedin mi tuz alabilecek paramız olmalı elimizde.

Yanlışı da olsa ben böyle düşünüyorum.

Seni almaya galiba yalnız geleceğim.

Kimselem gelemiyor.

Ekim ayında kömürle sobayı alıyorum. Boya ve badana da aynı ay içinde olacak.

Geri kalanlarını kasım başında alabiliyorum. Ona göre sen de kasım ayına kadar neler yapmayı tasarlıyorsan onları yapmanın yollarını bul. Hem bu konuda ille de yılbaşı da yılbaşı diye diretip benimle gönül eğlendirmesen iyi olur.

Ben kasımı bile geç sayarken... sen nasıl olur... Anlamıyorum, anlamıyorum.

Yaylaya gider gitmez süt içmeyi unutma sakın, sabahları kuvvetli kahvaltılar yap.

Hem sonra evine nakış işlerinden daha başka şeyler de gerek. Kendini çok yorma.

Benim kendime iyi bakmam konusu başka. Bekâr biri kendine ne kadar iyi bakabilirse ben de o kadar iyi bakıyorum işte.

Evet, bakacağım. Söz!"

"HADİ, KASIMDA EVLENELİM!"

Merhabalı mektuplarına epeyce geç karşılık veriyorum herhalde. Bana yazalı şöyle böyle bir haftayı bulmuş.

Mektubunu dün aldım. Akşam eve misafir doluştu, ancak bu sabah yalnız kalabildim. İkinci suları ağabeyim güvenilir birini bulup bu mektubumu ona verecek, o da yarın şehre inince postaya atacak.

Görüyorsun ya, sana mektup göndermek ne kadar zor, nasıl bir törenden geçiyor. Neyse, şunun şurasında pek bir şey kalmadı. Dayanmasını bilirsek, her şey gelecek ve geçecek...

Gerçekte diyeceklerimiz bitmişmiş. Ne diyeyim şimdi, kestiremiyorum. Çok tuhaf sözlerin var; seni seven, seni isteyen biri olmasam... bağışlamam hiç seni.

Alıp başımızı nerelere kaçalım, bir bilsem...

Hiç işsiz güçsüz bir dünya olur mu, var mıdır acaba?

Ben asalak yaşamadım ömrümde, istemem de. Yaşamak için çalışmak zorunluymuş, öyle dediler, biz de öyle kabul ettik.

Geldiğimde zorda isen, sana var gücümle yardımcı olurum. Başlangıçtan beri de böyle kuruyordum. Kimi zaman çocukça konuşuyorsun da...

Canımı da sıkıyorsun ama.

Kendime neden bu kadar güveniyormuşum ve sen de buna çok şaşıyormuşsun. Ayrıca bu durumum az biraz seni sinirlendirmiş de.

Ben kendime güveniyorum elbette. Kendimden korkmuyorum, kuşku duymuyorum, ondan güveniyorum. Neden seni sinirlendiriyormuş benim kendime olan güvenim? 'Bana bu kadar güvenme, sinirlendiriyorsun beni' dese idin, daha doğru bir söz etmiş olacaktın. Ama, şunu da bil, ben sana kendimden daha çok güveniyorum. Hep güvendim. Bu, sonuna kadar da böyle olacak. Kız, sinirlen, ne edersen et; sana güvenmek, seni sevmekten çok daha güzel çünkü. İnançsız aşk olmaz, hiç olmaz.

Senin bekleme gücün ancak kasıma kadarmış. Kabul. Bütün iş benim ellerimdeymiş, ben istersemmiş, kasımda gerçekten olurmuş. O da kabul. Yer değiştirdik galiba. Şimdi her denilene kabul deyip 'nasıl olmamamı istersen, öyle olayım' diyen ben oldum. Ben daha bağlı kalırım bu sözlere. Çünkü sen bağlı kalmadın.

Kasımda evimdeyim, evimizdeyiz say artık beni.

Sen erkeksin, bekleyemezsin, ben kadını; dayanmak, direnmek, her denilene 'peki' (!) demek bana düşer. İkimiz için hangisi daha hayırlı olarsa, öyle yapalım, öyle olsun, ne diyeyim?

Hani Taşer'in 'sanatçı evlenmemeli' diye bir çevirisi vardır, bilmem kimden. Saçma demiştin o zaman bana; ben de alacağı kadın iyi olursa –benim gibi aptallık derecesinde iyi olursa– evlenebilir... demiştim.

Ankara'larda sıkım sıkım sıkılan, İstanbul'da rahat yaşayabilir mi acaba? Gün gelir, İstanbul'dan da sıkılırsın sen. Başka ellere kaçarsın. Böyle göçmen kuşlar gibi yaşamak, içmek, evsiz barksız, kadınsız, korunmasız, sevgisiz yaşamak bizim sanatçılarımıza mı vergi?

Ben Tanrı olsaydım... her birini iyi birer kadınla evlendirirdim.

Mutluluk hiçbir zaman uzaklarda değildir.

Eski mektuplarına bakıyorum da... yeni seni daha er-

kekçe, tam sence buluyorum. Hoş değildi öyle 'nasıl olmamı istersen öyle olayım' demeler. Bilerek söylemiyordun sanıyorum. Şimdi ortada olan, senin asıl gerçek yanın işte.

Ankara'da iken zaman zaman öyle iyi oluyor, öyle mutlu ediyordun ki beni. 'Ben fena biri değilim' dedin bir ara; 'beni parasız olmak fena ediyor.'

Bu ve bunun gibi kimi sözler daha, iyi hatırlıyorum hepsini de. Bunları söylerken ne durumlardaydın, onlar da gözlerimin önünde. İçim yandı, gözlerim doldu, sana bakıyordum, başımı çevirdim.

Sen iyisin, dürüstsün, duygulusun. Elinde olmadan, istemeyerek kötülükler yapmış olabilirsin. Ben onların hiçbirine aldırmam. Geçmişine saygı duyuyorum. İnsanlar kötü ve namussuzlar. Olsunlar!

Sorumlu yaşamak bence iyi bir şey. Bu erkeği mutlu da eder. Neden yakınıyorsun öyle? Ben sana karşı sorumlu değil miyim? Kendimi baskı altında tutmuyor muyum? Sana bağlanmak bana keyif veriyor. Şimdilik bu da yetiyor.

Mevsim yaz. Kış basmadan yanında olacağım. Sakın bir çocukluk etme, sağduyulu ol birazcık. Şu '*ben senin nişanlınım*' sözümü de kabul et. Tabii, ayrım yapar, insan diyeceklerini derken... Annen sana hiç '*senin olacağım*', kardeşin sana hiç '*seni seviyorum*' der mi, bu kadar ileri gider mi?

Ancak kanından olmayan biri senin eşin olabilir.

Neden kabul edip '*ben senin nişanlınım*' dememi hoş karşılamıyorsun. Yarın karın olacağım demek yok mu bu sözde acaba? Biraz daha yumuşak olsan... var, hoşgörülü olsan... var.

Hatalarımı yüzüme vurmaktan zevk mi alıyorsun? Hata saydıklarını da yüzüme vermuyorsun üstelik. Sen öyle düşünmüş, öyle yapmışsın. Ben böyle düşünmüş, böyle yapmışım. Satır altılarını çizmişim, şöyle ya da böyle etmişim. Ne var bunlarda?

Hoş görsene biraz!

İkide bir 'saçmalık ediyorsun' der gibi bir bakışın da vardı...

Hangi gün seni kötüledim ben?

Sana kötülük edenlerle bir oldum mu?

Seni zayıf görünce senden soğudum mu?

Beni tanıyalı, sana karşı hep iyi olmadım mı?

Böyle davranışım seni şımartıyor mu?

Kötü olmak kadar kolay ne var dünyada? Ama ben sana karşı hiçbir zaman kötü olamam.

Yanımda olsan, her şeyi unutursun, buna inanıyorum. Çünkü denedim, biliyorum. Sen de böyle olacağını çok iyi biliyorsun. Ama uzaktayım. Birbirimizi istediğimiz ve ayrı olduğumuz için iğneliyoruz durmadan. Sen erkeksin; bir kadının yakınlığına, sıcaklığına, sevgisine gerek duyuyorsun. Bakımına da.

Beni onun için daha çok seviyorsun.

Senin yerine kendimi koyuyorum da... Anlıyorum, evet!

Sık dişini ve biraz daha sabret.

Sanatçı yanını bir yana koy şimdilik. Beklerken üstün insan falan olma. Ne bunal, ne sıkıl, tamam mı?

Çünkü ben istemiyorum.

Buralarda beni yıkma.

Bana ne diyeceğimi, ne yazacağımı şaşırtıyorsun.

Naz eden kim acaba? Sen mi, ben mi?

Ali ağabeyim 'sana iş bulmak, her zaman olabilir' diyor. Mümkünmüş. Ben senin yanında olanı yeğlerim elbet. Hani beni iki üst derece ile Sandığa almaya söz vermişti o şair Aldanır?

Gelecek mektubunda bundan da söz et bana, hazırlanmam gerekiyorsa hazırlanırım.

Sahi, kasımda ben gelince, hemen o ay çalışacak mıyım?

Annen de yok ki Ankara'da, yeni gelin hanımlar kaç gün sonra sokağa çıkarlar... Bunu öğrenelim.

Ah, bu evliliğin hangi kuralına uyuyor, hangi kuralını yerine getiriyoruz ki, değil mi?

Biz kendimiz neyi istiyorsak onu yapıyoruz, onlar da kurallarımız oluyor zaten. Yeni kural icat ediyoruz, yeni kural koyuyoruz. Biz. İkimiz. Etraf da çaresiz, bize ayak uyduruyor. Kabul de ediyorlar üstelik, ne yapsınlar!

Aferin bize. Aferin bize boyun eğenlere ve aferin bize ayak uyduranlara!

Ekim ile kasım başlarında alacaklarını alacaksın, öyle mi? Hemen de alıp beni Ankara'ya götüreceksin, öyle mi? Güzel şeyler ya, aklımda bir yığın soru işareti. Şu ne olacak, bu ne olacak falan filan gibi.

Nikâh işine ekim başında başlayalım. Kasım ayına ancak biter. Daha vakit var, var ama biz ne yapacağımızı şimiden bilelim. Daha kırk modaya döneriz, o da başka.

Bu acelecilik inşallah bizi pişman ettirmez.

31 Ağustos günü Mersin'deyim. Epeyi bir alışveriş yapıp yaylaya döneceğim.

Artık burada nokta koyuyorum yazacaklarıma. Yine senin dediğin oluyor hadi! Kısmetli çocuksun."

"AŞKIN BENİM GÖMLEĞİMİ YIKAR MI?"

Mektubunu cuma günü aldım. O günler iki ayağım bir pabuçtaydı; hemen cevap yazamadım.

Emekli Sandığı'nda cumadan beri çalışıyorum. İyi iş, hoş iş ama, bir türlü ısınamadım. Eskiden beri devlet memurluğundan hazzetmezdim. İşte, üç kuruş fazla diyerek boynumu zu kırdık, girdik.

Bir mektubumda söylemiştim; kim daha fazla para verirse ben oradayım, orada olacağım. Amaç, seninle sıkıntısız bir hayat yaşayabilmek.

Aldanır, beni Sandığa çağırdığında şart koşmuştum; gelince 'iki üst derece ile' senin de aynı daireye alınman söz konusuydu. Bunu kabul ettirdim. Ellerinden geleni yapacaklar.

Bu mektubumu ne gün alacaksın, bilemiyorum. Yola çıkmadan önce alacağın da kesin bence. Artık bir karşılık yazman gereksiz.

Perşembe günü (istediğin gibi) istasyonda olacağım, merak etme.

Son mektubunu (diğerlerinde yaptığım gibi) birkaç kez okudum. İyi şeyler düşünüyor olman beni sevindiriyor.

Yalnız şu Mayıs 1955 üzerinde epeyi bir çekeceğiz seninle. Öyle de gerek. Belki bu konuda tümüyle sen haklısın, haklı da olabilirsin, hayır diyerek sana karşı durmuyorum. Ama sen hep kendi yönünden böylesin. Olaylara benim gözümle ya da tarafsız bir gözle bakmıyorsun. Canımı sıkan da o zaten.

Aceleciliğimi neye yoruyorsun ya da ben ne istiyorum sanıyorsun? Tabii, mayısın bilmem kaçına kadar kimse aşksızlıktan ölmez. Ben de ölmem. Ne var ki, bakımsızlıktan, her gece ve gündüz dışarılarda yemekten, içmekten; kolacıdan, ütücüden medet ummaktan, daha bir sürü olumsuzluk fiillerinden insan bıkebilir, usanabilir.

Bunu hesaba katmıyor musun?

Aşkın benim gömleğimi yıkar mı? Elbisemi ütüler mi? Sabahları çayımı pişirir mi? Öğlenleri yemeğe bekler mi? Akşam kulakları kapıda, yaklaşan ayak seslerimi dinler mi? Sıcak çorbalı bir sofraya hazırlar mı?

İşin bir de cinsellik yanı var ki... onu geçiyorum.

Senin aşkın benim bütün bu saydıklarımı yapar mı bana? Yapamaz. Ben kendim de yapamam. Bunlar yoksa, ben bütün bir yıl ne olacağım?

'İyi ama sen yalnız bunlar için mi evleniyorsun benimle' diyebilirsin. Salt bunlar için değil elbet. Gelgelelim, bunlara da kim omuz silkip geçebilir ki?

Bir yıl sana uzun gelmeyebilir. Ben yirmi dört ay askerlik yaptım. Beklemenin öldürücü, yıldırıcı, göz karartıcı gücünü bilirim.

Yoksa, atla bir trene ya da otobüse, Mersinlere taşın dur. Seni okulunda bekle, paydos sonrasında al... Eve getir. Olmadı, Hastane Yolu'na uzan ve...

Şiir gibi değil mi hepsi de? Ben de senin kadar isterim bunları, ama gerçek o değil.

En iyisi bunları sen gelince konuşmak. Etrafımızdakiler bizi yalnız bırakırlar mı, bilinmez. Onları elimizden geldiğince ekmeye çalışırız. Bizi yalnız bırakmazlarsa, buna onları zorlarız biz de.

Yoksa Ankara'ya gelmenin ne anlamı olur?

Otelde kalacağınıza göre... Ali ağabeyini yarın arayıp görmeliyim.

Annem ayrı evde ya, 'kızı bu eve getir, bizde kalsın, nasıl olsa sen yoksun' deyip duruyor.

Tabii, son söz yine senin. Korkmazsan, istersen... annemlerde de kalabilirsin. Otelde kalmaktan iyidir, sonra seni ilk kez göreceği için kendini ağırdan alacaktır. O, iyi bir kadındır, ev de senin için çok uygun.

İlle annemlerde kal demiyorum, bunu da bil. Ağabeyim de öyle düşünüyor. 'Otelde kalmasındansa...' diyor.

Hareket gününüz perşembe. O gün saat, akşamın yedisine doğru Ankara'da olacaksınız.

Ankara'ya ilk kez mi geliyorsun?"

MUTLULUĞA GİDECEK UZUN BİR YIL

Seni inandırmak, senin güvenini kazanmak, sana bağlandığımı bilmek... çok hoş. Seni senden başkası gözümde küçültemez.

Bu ikindi Nevin'le postaneye kadar gitmiştik. Kocası Etem'e mektup yazmış, onu attı. Ben de Ali ağabeyime bir posta kartı oracıkta yazdım, verdim. Uzun uzun yazmak içimden gelmiyordu, Ankara'ya geldiğimde kimseyi incitmek istemiyorum; dilerim, her şey yoluna girer.

Ali ağabeyime Nevin'in iyi olduğunu, bizim hoca ile birlikte 15 Temmuz'da Ankara'da olacağımızı yazdım, bildirdim. İsterse buyursun karşılсын bizi.

Sen gel. Ben istiyorum, gel, ne olursun! Dönüşte yolcu etme istemezsen. Ayrılığa ben de senin kadar üzüleceğim, bunu biliyorum.

Bizim postacı biz postanedeyken ertesi günü dağıtacağı mektupları çantasına dolduruyordu. Eski emektarımızdır, özellikle de Nevin'e Etem'in yazdığı bütün mektupları hep o taşımıştır. Bizleri görünce 'size mektup vardı' diyerek bana senin mektubunu verdi, pek sevindim.

Çarşıdan alacaklarımız vardı, birçoğundan vazgeçtim, eve erken dönmek için can attım.

Fotoğrafın ne kadar iyi. Tam benim istediğim gibi çıkmışsın. Az önce misafirler vardı: Şevket beyler, bir dul zengin hanım ve bir nişanlı çift daha. Seni sordular, 'çok iyi' dedim. Nevin fotoğrafını getirmem için yalvardı. Getirdik orta-

ya, herkes tek tek baktı. Beğenildin, övüldün. Annemin 'çok ağır, çok sessiz çocuk' demesine ise, bayıldım.

Oysa, ben yaramaz çocukları severim. Senin gibileri yani. Çocuklarımız büyüdülerinde senin gibi olsunlar, yalnız olsunlar, güçlü olsunlar. Bana da benzesinler birazcık.

Annemler bu cumartesi yaylaya çıkacaklar. Artık kesin. Ben gitmiyorum, ne iyi değil mi? Bir kandırıştır oldu. Üç dört gün için gidilmez... dedim, yorulurum... dedim, gitmem... dedim, oldu, gitmeyeceğim.

Çarşambaya kadar Mersin'deyim. Perşembe de Ankara'da.

Senin için tuttuğum bütün dileklerim gerçekleşiyor.

Milli Piyango almaya devam ediyorum.

Uzun hikâyenin bitmesine sevindim. *Seçilmiş Hikâyeler*'e mi vereceksin? Ankara'ya geldiğimde onu bana okuyacaksın, değil mi?

Yanımda kimse olmadan ama. Nasıl okuduğunu merak ediyorum. İyi okuyormuşsun, öyle diyorlar. Yalnız benim için oku da uzun uzun dinleyeyim, seni seyredeyim bu arada. Kıskançlık, bencillik falan demiyorum öyle, sana olan güçsüzlüğümden diyorum. Özlemimden, suspus olmuşluğumdan, neye sayarsan ondan işte.

Fenadan da fena sardın.

Beni koru, beni yönlendir, bana yol yordam göster.

15 Temmuz'a kadar karşılıklı mektuplaşabiliriz.

Demek ziyaret edeceğimiz yerler belli oldu. Arısoy evli galiba, değil mi? Yılmaz Gruda'nın soyadı ne garip. Ne anlama geldiğini anlayamıyorum.

Seni üzen olayları her önüne gelene anlatmamalısın. Sen kendi iyiliğinin, açıkyürekliliğinin farkında mısın? İnsana en büyük avuntu yine kendisinden gelendir.

Kimseden bir şey beklemeyelim biz de. Kimsenin acımasını da istemeyelim. Sevmenin en çirkini, acıyarak sevmektir.

Yengene geçmişler olsun. Ne yaptı da annenle bozuştı? Gelince öğrenirim herhalde. Dilerim, bizi koruyor diye çatışmamışlardır annenle yengen. Ağabeyinle, yengenle aranın iyi olmasına seviniyorum. Bu konuda çok dikkatli ol.

Yine Koç'ta mısın sen? Emekli Sandığı'na geçeceksin diye biliyordum. Yeni işinden memnun musun?

Düşünüyorum da içimden gülüyorum. 'Yapılacak sürüyle iş var' diyorsun. Korkarım, ben sana geldiğimde yapacak iş bulamayacaksın. Birlikte güleriz o zaman. Bizi yalnız bıraksalar, inanıyorum, hepsi on beş dakikada bitiverir. Bu konular fazla düşünmeye gelirler mi? Biz biraz da oluruna bırakırız olur biter.

Kendimizi ilgilendiren şeyleri biz seninle akşamları mı konuşacağız? Vakitsizliğin canımı sıkıyor ya, neyse!

Ankara'ya geliş-gidişler olayına gelince... Bir yıl içinde belki belki bir defa daha olur bu geliş ve sen fırsat buldukça Mersin'e taşınırsın. 26 Mayıs'a kadar bu böyle sürecek. O kadar aceleci olamam ben. İsterim, ama alışma dönemsiz benim için bir yıkım olur.

Bizim gibiler için bir yıl iyidir, iyi.

Hazıranda evlenip temmuzda işe başlamalara benzemez bu şey. Gelecek mayısta evleneceğiz; dört ay boyunca Ankara'da işsiz, rahat bir sevgilin olacağım sana, fena mı?

Kapıdan pencereden seni bekleyeceğim. Okullar açılınca (tarih, Ekim 1955) istifamı verip yeni bir işe gireceğim. Bu böyle artık, böyle ve böyle.

Biri dedi ki; evlenmek boyacı küpüne sokup çıkarılan fırça değildir.

Sen bir hazırlık yapmayacaksan, hazırsan, bu durumda benim iki katı hazırlanmam gerek. 'İki çıplak bir hamam'a mı yakışsın yani?

Nevin çok güzel bir nişan hediyesi getirmiş. Beyaz ipekli bir kumaştan bir karyola örtüsü. Yalnız beyaz ipek iplikle

işlemiş ki, ömür. İstanbul'dan ablamla eniştem de güzel şeyler almışlar. Bluzluklar... elbiselik kumaşlar... eteklik kumaşlar falan.

Hepsi kalacak, sonra dikineceğim. Bir yıl kadar hayli eşyamız olur. Giyecek şeyimiz de çok zaten.

Okul açılana dek nakış işleri de biter.

Bu öğretim yılı içinde elimize ne para geçerse hep ev eşyasına bağlarız seninle. Evimizi dilediğimizce dayar döşeriz. O zaman işte alır beni götürürsün. Hep birbirimizin oluruz.

Bir yıl o kadar çabuk ve güzel geçer ki.

Bana serbestçe ve her istediğin an yazarsın. Ben de öyle. Mersin'e gelirsın, bizde kalırsın. Birlikte asfalta değil, Hastane Yolu'na gideriz. Ya da okula gelirsın; sana sınıfımı, çocuklarımı gösteririm. Sonra paydos zili çalar ve beni eve götürürsün.

Düş mü bütün bunlar yoksa?

Ama olmayacak neleri var? Öğretmenliğimin üçüncü yılını, hem de son yılını elimden almana razı olamam ki. Son-suza dek başkalarına bırakıyorum zaten. Senin için bırakıyorum, biliyorsun.

Sana bağlanıncaya kadar böyle bir şeyi yapmayı aklımdan bile geçirmedim. Hatta başlangıçta Elmadağ'ın bilmem ne köyüne gitmeye bile razıydım. Şimdi o denli şeyleri yapmam artık.

Senden ayrılamam. Senden uzak kalamam. Bunu çok iyi biliyorum.

Çok iyi anladım.

Ne yazayım başka, söyle!

Ne desem, düşündüğümüz gibi olmuyor, niçin?

Gününde bütün zorlukların üstesinden geleceğiz.

Sensiz olmak ne kötüymüş!

'Söyleyin ona' diye başlıyordu şiir: 'Söyleyin ona/o göz-

leri bir daha görünceye kadar yaşayamam/hayat bende nefret uyandırıyor, söyleyin ona/Söyleyin ki/Her düşünce, her duygu, her yer/Onsuz kötü bir rüyadır/İnsanlar bir afet/hayat bezdirici/ve bütün sözler anlamsız.'

Doğrusu bu mu?

Sence?

Gece ilerledi. Uykum da gelmek üzere artık. Arka sayfaya geçmesem iyi olacak. Fotoğrafın komodinin üzerinde. Arkasında bir litrelik limon kolonyası şişesi. Seni düşündükçe limon çiçeği başka.

Uyku, iyiden iyiye dört bir yanıma kuşatmakta. Hadi, hoşça kal. Sensiz yatağıma sokulayım. Hava da öyle sıcak ki. Dayanabilmek mesele.

Ağabeyinlere selam.

Nişanlılar mektuplarını nasıl bitirirler, öğrenemedim git-ti.

Gözlerime takılmaktan başka ne bilirsin sen acaba?

Kendine çok iyi bak ve üzülme. Hiç üzülme."

GELECEK ZAMAN İÇİNDE İKİLİ KONUŞMALAR

"Hiç hatırlamıyorum," dedi. "Sen?"

"Ankara'ya gelişini mi?"

"Evet."

"O kadar uzak ve hatırlanmaz mı geliyor sana."

"Bir ara düşlerime giriyordu. Unutmadan önceydi."

"Nasıldı?"

"Temmuzmuş aylardan; çok sıcakmış, trenle büyük gara gelmişiz. Seni arıyorum ve bulamıyorum. Ali ağabeyimle Faruk ağabeyin bize karşıcı gelmişler. Onlara seni soruyorum, ikisi de nerede olduğunu bilmiyorlar."

"Gerçekte ben de gara gelmiştim. Ali ağabeyin vardı, Faruk ağabeyim yoktu. Yengemle dairede mesaiye kalmışlar-mış."

"Niçin sürekli aynı düşü görüyorum? Yine gardayız, ben hep tek başımayım, elimde bir taşra bavulu... arıyorum, seni bulamıyorum."

"Bu düşünüyü hatırlıyorum, bana da anlatmıştın. Ama ben seni karşılamaya gara gelmiştim. Motorlu trendi, perona girmişti; pencerelerden birindeydin ve gözlerinle aranıyordun."

"Çok korkuyordum, biliyor musun? Ya seni göremeseydim, ya bana karşıcı çıkmasaydın... Kalbim duracak gibiydi ve çok korkuyordum."

"Ama ben seni karşılamaya gelmiştim."

"O gece Yenişehir'deki o büyük parkta, ikimiz yan yana taş sıralardan birinde otururken de çok korkuyordum. Omu-

zun omuzuma değiyordu, yazdı ve üzerimde ince bir krepdö-
şin bluz vardı, etinin sıcaklığını kendimde duyuyordum."

"Seni öptüm, unuttun mu?"

"Unutmadım fakat çok korktum."

"Ellerini ellerimin içine almıştım."

"Avuçlarım ne kadar çok terliyordu, utanıyordum."

"Seni öptüm."

"Evet, beni sahiden öptün. Sana karşı koymadım, değil
mi?"

"Hayır, çünkü sen de beni öpüyordun."

BİZ ŞİMDİ İSTANBUL'DAYIZ"

Tarih, 1954 yılı Temmuz ayının son günleriydi; bitimine üç gün mü ne kalmıştı ve günlerden bir perşembeydi. Yer, Mersin de değildi, Ankara da. İstanbul'du.

" Şimdi boş günler var," diye başlıyordu. "Avarelik var, üzgünlük var. Bunlara neden sen olduğun kadar benim de. Ya hep ya hiç olmalıydı. Senden ayrılmamalıydım ya da evleninceye kadar semtine uğramamalıydım. Ne de olsa kadının işte. Kadın ne yapsa ne etse sonunda yeniliyor.

İstanbul'a gelinceye dek sık sık ağladım. Elime bir şey geçmiyor. Sen yoktun.

Hoca da ahlamlarda kalıyor. Rahatımız iyi. Öğle ve akşam yemeklerimizi dışarıda yiyoruz. Başka bir şeye para verdiğimiz yok. Dün bütün günümüz Gülhane Parkı'nda geçti. İnsan seli içinde.

İstanbul vakit öldürmeye bire bir bir şehir. Boğaz'a bayıldım.

İki günde seni aradım hep. Yok, boynumu vursalar, yılbaşını geçirmem artık. Seni yalnız bırakmam, bırakamam. Elimde olsa, bugün 'peki' deseler...

Ne çabuk geçti on gün. Maltepelili geceler hele, değil mi? Bir tür çılgınlık da olsa, ben mutluyum. Pişman değilim. Gençtik ve biz öyle istedik.

Böylelikle kendimi de tanıdım.

Bir an önce evimizde olmalıyız.

Ablalar eylülde Mersin'e geleceklerinden küçük yeğeni o zaman verecekler anneme. Enişte bey treni öğrendi.

Salı günü *Meram Ekspresi* ile Mersin'e dönüyoruz. Konya yoluyla tabii.

Seni bir daha ne zaman görebileceğim acaba?

Ayrılmak çok zormuş, şarkıların ve şairlerin hakları var.

Hepinizden çok memnun ayrıldım. Küçük Halit'in siyah gözlerinden öpüyorum. Annen yarın gidiyordu galiba, yeti-şirsen ellerinden öp benim adıma. Esin'e de sevgilerimi ilet. Yengeye, büyükhanıma da elbet.

Seni üzdüm, yordum, uykusuz koydum mu?

Bağışla.

İşlerin, yazıların aksadı mı?

Tashihleri bir güzel bitirip başka fasla geçecektik hani. (Suç bende mi? Elektrikler kesildi. Aldırma, Salim Şengil bizi anlar. O da bir zamanlar gençti.)

Bu mektubu sabah on suları yazıyorum. Hoca kahvaltıdan sonra yatmıştı, hâlâ uyuyor. Yemeğe Boğaz'a gideceğiz. Ama... Sen niye yoksun, peki?

Buradaki lokantalarda pirinç pilavı hiç görmedim. Aklıma geldikçe gözlerimin içi yanıyor.

3 Ağustos'ta Mersin'e benim için bir mektup yazıp yollarsan, trenden iner inmez alırım. Ne olur yaz, seni bekliyorum, yazacaklarını okumak istiyorum. Kırma beni.

Hemen yaylaya gideceğim. Çok yorgunum. Yalnızlığın beni yıkıyor. Henüz mevsim yaz, beni bekleyebilirsin.

Kış olsaydı, geri dönmezdim zaten. İnân, dönmezdim. Hemen bir işe girer, akşamları kendi evimizde olurduk.

O günler, o kadar uzak günler mi sahiden?

Biz beklemesini de öğreneceğiz. Susmasını nasıl öğrendik ve şimdi nasıl biliyorsak, öyle.

Buraya kadar. Kendini yorma, üzme. Beni düşün.

Bana yazacaksın, değil mi? 4 Ağustos'ta Mersin'de olacağım. Senden bir mektup gelmiş, beni bekliyor olsun istiyorum.

Ne yaptın, ne yapıyorsun, bana anlat."

ŞEYTANA YA DA DELİCE BİR AKIŞA UYMAK

Arada bir mektup yoktu; ya yine kaybolmuştu ya da birinden biri yazma sırasını şaşırmıştı. Son mektubun tarihi 29 Temmuz 1954'tü ve İstanbul'dan yazılmıştı. Acele cevap isteniyor, İstanbul dönüşünde ve Mersin'de mektubun kendisini bekler bulması umuluyordu.

Ankara'dan yollanan mektup 11 Ağustos 1954 tarihliydi ve gün belirtilmemişti.

Tarihi belli olmayan mektup yerine ulaşmıştı, ama kızgınlık yaratmıştı nedense. Çok açık olarak belirtiliyordu zaten: ilk okuyuşumda çok kızdım, hatta mektubun ardı arkasını keseyim de o da kurtulsun ben de kurtulayım diye düşünmedim de değil."

Ama sonra sonra pişmanlığın ağır ezikliği çıkagelmişti ve o da ne diyeceğini şaşırmıştı. Ayrıca, pek bir şey diyeceği de yoktu. Ne düşündüğü sorulmuştu, o da açık açık söylemişti, hepsi buydu.

" Bundan sonra söyleyeceklerimin dikkate değer bulunacağını sanmıyorum. Hele babanın üç ay öncesi bir kız evlendirmiş olması olayına benim hiç aklım yatmadı.

Bir babanın üç kızı da olur, beş kızı da. Günü gelince kuşkusuz evleneceklerdir. Ama o baba kalkar da kızını isteyen kişiye 'iyi hoş da ben üç ay öncesi bir kız evlendirdim. O yüzden bu kızımı ancak gelecek yıla seninle evlendirebilirim' mi diyecek.

Öyle mi demesi gerekir?

Fakat... haksız da değil. Elin meteliksiz yabanına verirse, sonucun böyle olmasından daha doğal ne olabilir?

Sen bu durum karşısında restini çekmişsin. 'Ben yılbaşından önce gelemem' diyorsun. Ankara'dayken çok söyledin, ben de çok dinledim, karşı koydum, dediğime gelmene çalıştım. Demek olmuyormuş. Olmasın efendim, şarttı şart olmasına ama, şartın da bir şartı varmış, öyle görünmekte.

Onun için susuyorum.

Uzaktan bana 'sen yorgan kaplamamalısın, sen yemek pişirmemelisin, sen çorap yıkamamalısın, bunlar senin işlerin değil, benim' de bakalım, de ve... insanın sabrını taşır.

Herkes iyi burada. Halit seni unutamamış, sorup duruyor. Eylülde ağabeyim, yengem ve büyükhanımla Halit hep birlikte İzmir'e gidecekler.

Ali ağabeyini bir türlü göremiyorum. Arıyorum, bulamıyorum.

Sıkıntıdan patlama sınırındayım. Epeyi bir zayıfladım. Yorgunum. Bunalıyorum. Kararsızım. Dediğin gibi galiba ben düzenli bir hayata alışkın değilim. Bu bana zor geliyor. Şeytana ya da delice bir akışa uyuvermekten çok korkuyorum.

Hele bir kış bastırsın, bu istek bende daha da şiddetlenecek herhalde. O zaman kim tutar beni? Kim tutacak beni?

Kendini benim yerimde düşünebiliyor musun?

Sanmam.

Sen yalnızca ağlıyorsun. Hep ağlıyorsun.

Ağlama demiyorum artık. Madem elinden bir şey gelmiyor, ağla!

Bu kadar. Başka edilecek sözümüz olsaydı, onları da ederdik.

Yazılanı bozabilir miyiz biz?"

"AĞLAYAN NAR İLE SUSAN AYVA"

İstanbul'dan 3 Ağustos Salı günü hareket etmiştik. Çarşamba saat 16'da Mersin'de olabildik güç bela. Perşembe ikindi de babam yaylaya yolladı.

Mektubunu eve gelir gelmez aldım. Mersin'de elbet. Osman ağabeyim almış ve radyonun üzerine bırakmış, ben ille de göreyim diye. Her şeyi bir yana koydum, oturdum bavulun bir ucuna, okudum. Yorgunluğum çıktı, sonra kalktım ve işe koyuldum.

Şimdi yaylada radyo hafif hafif çalarken sana bu mektubu yazıyorum. Önce mektubunu birkaç kez, üstüste okudum. Bakıyorum, hep o dediğin gibisin; insanları yanıltmaktan, onların düşündüklerinin tersini yapmaktan hoşlanan biri yani.

Aferin sana, bu yanını da beğeniyorum.

Sana ve aşkına körü körüne güvenmemeliymişim. Daha önce kimse ile nişanlanmadığın ne kadar da belli. Sözünü dudaktan esirgemiyorsun.

Biraz daha Nermince olamaz mısın?

Benden istediğin şey çok acı. Sana 'körü körüne güvenmemeli'ymişim. Geçti artık, çok geç artık.

Hep eski nakarat. Kasımdan sonra pek bekleyemeyeceğini çok söyledin Ankara'dayken. 'İstanbul'da bil beni' dedin hem.

Nasıl da duygusuzlaşıveriyorsun ansızın? Aklını da kullanmıyorsun.

Kim diyor sana ben erken gelmek istemiyorum diye? Seni nasıl aradığımı bilmiyor musun? Sen delisin vallahi. İşte sana yemin, delisin.

Bugüne gelene dek az mı çektik, söyle? İstanbul'a çekip gitmek sana avarelikten başka ne kazandıracaktı ki? Derli toplu, düzenli bir hayat seni sıkacak, belli. Bir de beni yük ettin kendine.

Demek yılbaşından önce gelmezsem... gözümün yaşına bakmayacaksın, mektupsuz koyacaksın beni. İstanbullara da gideceksin. Ne diyeyim? Ne diyeceğimi biliyorsun.

Seni tanımadan sevdim. Sen de beni. Şimdiye dek hep mutluluk duyduk. Birbirimizi üzmedik. Sen dilediğince hürsün. Ama ben yine de sana körü körüne inanıyor ve güveniyorum.

Seni seviyorum.

Evlenme işini eve açtım. Yılbaşından önce olamaz, diyorlar. Hem 'asla'yımı. 'Ocak ayının ilk haftasına olsun diye hızla çalışalım...' dedi annem. Babamla ağabeyim de aynı kanıdalar. Sen erkeksin ve bir kızın evlenme hazırlığını kolay sanıyorsun. Bir şey istemez diye düşünüyorsun ama, bize öyle geliyor işte. Karnımız tok sırtımız pek iken, sevişmek için bir somya bile yeterlidir. Bir de öbür yüzü yok mu madalyonun? Bilirsin sen onları. Nişandan önce durmadan 'iki çıplak bir hamama yakışır' diye yazıyordun.

Üç ay önce Nevin evlendi, kasım ayında. Babam, nasıl altından kalksın onca yapındırmaların. Milyoner olsa yapamaz. Bir genç kız evini çarşı işi eşya, örtü vb. ile donatamaz. Yapmacıklı olur, yakışmaz. Kendi özünden de bir şeyler vermemeli mi?

Hepsinden geçtik, dört ay bekleyemeyen, aşksızlıktan, başboşluktan, kış kıyamette tekil kalmaktan çok korkan o nişanlıyı (bir şiirdeki gibi) 'fırına sürmeli.' Aşk başına vurmuşu başka ne paklar?

Bana güvenmiyorsun, görüyorum, üstelik beni kırıyor-sun.

'İstanbul'a giderim, seni mektupsuz korum' nasıl dersin, nasıl diyebilirsin?

Biliyorum, 'ipe sapa gelmez sözlerimi nasıl olmuş da ciddiye almışsın' diyeceksin belki. Demezsin, ciddi konuşur-sun ya, 'ihtimal' diyelim. Ben yılbaşına gelebileceğim, sen nasıl istersen öyle yap. O dört ayı dinlenmek için istemediği-mi bil. Sana körü körüne güvendiğimi de bil. Seni sevdiğimi, sana inandığımı, sana her an gelmek istediğimi fakat bunun benim elimde olmadığını bil ayrıca. Biliyorsun ve domuzluk yapmayı seviyorsun. Beni sarsamazsın, devam et bakalım, asla zayıf değilim.

Annem yarın pirinç pilavı pişirecek; ağlamadan hem de iki tabak birden yiyeceğim, görürsün.

Babam, Osman ağabeyim bayram tatilinde yaylada olacaklar. Kâmil burada, onunla avunuyorum. Ankara'da, İstanbul'da gördüklerimi anlatıyorum, bayılıyor. Benimle gelmediğine çok pişman. Beraber olsaydık kesin bir çingar çıkarırdık. Yine beni korumalara kalkardı. Ama seni seviyor, beğeniyor.

Dinle beni. Gözlerim doldu, dudaklarım titriyor, acı biraz. Sen bu kadar katı yürekli olamazsın. Ağlama diyorsun, nasıl ağlamam, peki? Benim erkek olmadığımı hesaba kat. Duygularımı daha fazla baskı altında tutamam; ağlamak güzel, insan boğulur gibi olmaktan kurtuluyor. Bu halimi sen görsen...

Ben... Tıpkı senin o evde bir başına, yapayalnız oluşunu görüp ağladığım gibi... Çamaşır yıkamak, ütü yapmak, yorgan kaplamak bana yakışır, sana değil. Sabahları kahvaltını hazırlamak da benim işim. Sana bakmak da tabii.

Nasıl üzüldüm, üzüldüyorum bilemezsin. Sen kadın değilsin, seven bir genç kız hele, hiç değilsin.

Beni bırakmışsın gibime geliyor. Bir şey diyebilmek için kendime güç arıyorum.

Beni kırma ve... biraz acı.

Her şeye benim açımdan olduğu kadar senin açımdan da bakmaya çalışıyorum. Bana inanıp inanmamakta serbestsin. Sana karşı elimde hiçbir kozum yok. Sen benim öbür yarımısın. Kim kendine kötülük etmek istermiş?

Ben seni incitemem bile.

Annen, Esin İzmir'deler değil mi? Mektup yazarsan, selam yolla tarafımdan da.

Borç yapmak istemeyişin güzel. Güzel de, hiç olmazsa kısa sürede ödeyebileceğimiz kadar borç yapmaya zorunluyuz sanıyorum. Son söz senin. En azından yapmayı tasarladığımız listeyi biliyorsun.

Benim de son ay epeyce masrafım oldu. Bundan sonra aldığım hep gidecek zaten. Yalnız en gerekli şeylerden başlamalıyız almaya. Buna ikimiz de dikkat edelim. Ben bu bakımdan çok düşünmeliyim, titiz davranmalıyım. Lüks ile ihtiyacı açık olarak görmeli insan, bilmeliyim.

Havaleyi almışsındır herhalde. Yalnız gönderen olarak Neriman Toker'i beğenmedim, gelecek defaya güzel bir erkek adı bulmalıyım. İstanbul'dan epeyi hediye aldım; Mersin'e indiğimde cebimde dört yüz yirmi kuruşum vardı. Babam çok kızdı. Tel çekip para istemeliymişim, olur muymuş! 'Ne gerek vardı' deyince daha bir küplere bindi. Parasız yola çıkmak delilikmiş.

Haklıydı.

Bu yıl yayla çok güzel. Senden uzak olmak ise kötü. Eylülün ilk günü Mersin'e ineceğim. Aylığımı alır, birkaç gün kalır, yeniden dönerim yaylaya. 25 Eylül'e kadar burdayız. Sonra da okullar açılacak. Çocuklar biraz olsun beni oyalarlar.

Bugün lise ikiden iki çocuk geldi ders vermem için. Yor-

gunum, dedim. Hiç niyetim de yok. Geçen yıl bir gram et toplayamadım. Bu yıl ayrılığına dayanabilmem için sağlıklı olmam gerek.

Belki yirmi gün kadar ders veririm. Kimya ile matematikten takmışlar. İkisi de birbirinden pis dersler.

Vakit ilerledi. Her yanıma ağrıyor. İlaç alıp yatmalı. Bitişik odadan sesler geliyor. Annemin romatizmaları azdı yenden.

Bana insafli davran. Senden bunu bekliyorum. Bugün ve her zaman."

ZOR ZAMANLARI YAŞARKEN...

Yine 'ben'im. İki gecedir (bir aydır ilk oluyor) boşum ve yapacak hiçbir işim yok. Evde ne kadar polisiye roman varsa, hepsini ezberlercesine okudum.

Ne iyi etmişsin fotoğraf göndermekle. Seni bir hayli göreceğim gelmişti; oysa, gideli şunun şurasında bir ay bile olmadı.

Mektuplarında kimi lekeler, silintiler var, korkarım, yine ağladın değil mi? Seni üzmemek için ne gerekiyorsa yapıyorum, yapmaya çalışıyorum; demek bu noktada başarılı olamıyormuşum ki...

Gittiğinden beri yazdığın mektuplarında şu evlenme tarihi üzerinde tartışıp duruyoruz. İkimizden biri çıkıp da diğerinin dediğini kabule bir türlü yanaşmıyor, neden?

Sen yılbaşı diyorsun tutunarak. O tarihte olmasıyla ne olacak diye düşünüp duruyorum. Benim istediğimle senin istediğin arasında topu topu kırk ya da kırk beş gün var. Ben bu kırk beş gün içinde hiçbir şey yapamam, biliyorum. Peki de, sen ne yaparsın? Sana ne kazandırır? Anlamıyorum. Ol-
sa olsa, iki sehpa örtüsü ve daha ne bileyim iki tıraş önlüğü daha fazla işleyebilirsin.

Eğer bütün iş babana dayanıyorsa... baban memur değil ki, ay başında maaş alacak da senin eksik gediğini kapatacak diyelim. Bizim de kendi kendimizce kapacağımız hiç eksik gediğimiz olmayacak mı? Sen istiyorsan, diretiyorsan... bir yıl da, iki yıl da bekleyebiliriz. Fakat göreceksin, ne ka-

dar beklersek bekleyelim, yine açık kapılarımız, bir yığın ek-siğimiz olacaktır.

İşin kötüsü ne biliyor musun, bekâr kalmak benim arayıp da bulamayacağım bir şey. Biraz dışımı sıkıversem, biraz ipe un sersem...

Bereket, Salim'in işleri, gazete, daire derken sokağa çıkmaya bile zaman bulamıyorum da Yenişehir'in tüm kızları...

Yengemle ağabeyim bir olup geçen akşam epeyi bir haşladılar beni. Bekârlık, bakımsızlık bir yandan, sıcaklar bir yandan, gece on ikilere kadar çalışma bir yandan beni bir hayli sarsmış, zayıflamışım.

'Yazalım nişanlın olacak o kıza bir mektup, gelsin, seni bir güzel çekip çevirsin. Sen bu gidişle öleceksin...' dediler.

Hoş, ölmelere pek niyetli falan değilsem de, bu böyle sürüp giderse, aklımdan zorunun olması daha gerçeğe yakın galiba.

Fotoğrafların arasından çıkan kısa mektubunda 'ne yapıyorsun, günlerin nasıl geçiyor?' diye soruyorsun. Bundan böyle günlerimi nasıl geçirdiğimi sana yazmaktan kaçınacağım. Çünkü yüreğin kalkıyor, ağlıyorsun. Senin gibisi ile hiç karşılaşmadığım için ne yapacağımı şaşıırıyorum.

Tamam, bir an önce gel de ağlamaların dinsin, olur mu?

Sen ne benden geçiyorsun, ne de evinden.

Biz, galiba, bu yılbaşına da seninle kolay kolay evlenemeyeceğiz. Geçende bir rastlantıyla okudum, beynimden vurulmuşa döndüm. Öğretmenlerin *Yardımlaşma Sandığı* kaldırılmış, kendi kendini feshetmişmiş. Yani, senin düğünden önce son alacağın, alıp bana göndereceğin, benim de yenisinden sana göndereceğim para...

Bu mektubu salı günü yayladan Mersin'e ineceksin de alabilesin diye yazıyorum. Yoksa geçen hafta yazdığımı karşılığını senden almış değilim. Fotoğraflarla gönderdiğin mektubunu mektuptan saymıyorum.

Eski günlerimizi anıyorum. Ne güzel günlerdi o günler, değil mi? Pek becerememekle birlikte yine de ortadan yukarı aşk mektupları yazıyordum sana; nişanlandık, huysuz ve hırçın atlara döndük. Durmadan birbirimize kendi kendimizi ya da dediklerimizi kabul ettirmeye savaşıyoruz. Bakalım neye varacak bunun sonu?

Benim en çok meraklandığım bu."

"MAALESEF BİRBİRİMİZDEN KURTULAMAYACAĞIZ"

Mektubun en üst sol ve sağ köşeleri sert bir yan çizgiyle ikiye bölünmüştü. Sol üstte yer alanında şöyle deniyordu: *"... 11 Ağustos tarihisini 16 Ağustos'ta aldım. Cevap bunun sonunda. Dün akşama göre bu gece iyiyim. Bulutlar dağıldı."*

Sağ köşede, en tepede yer ve tarih dikkatle belirtilmişti; Fındık Pınarı, 15-16 Ağustos 1954 Pazartesi. Ve bitişik nizam elyazısı yerine küçük harflere indirgenmiş, daha da göze batması istendiğinden olacak, birbirinden ayrık harflerle *"Bir Bey'e bir taşra kızından duygusal komedi"* diye yazılmıştı.

Seni iyilikle düşündüğüm zamanlar yaşamayı daha çok seviyorum. Seni istemek, senin yanında olmak da öyle tabii. Bunları düşlemek bile güzel hatta. Aşk, maddiyata dökülüverince çekilen acı daha bir başka oluyor.

Şimdi (diyorum) onun yanında olsam, şöyle etsek, böyle yapsak... Peki sonra diyorum; peki, sonra?

Sonrasını ikimiz de biliyoruz. Göz altlarında mavimsi lekeler, kemiklerde ince bir sızı, gevşeklik falan filan.

Bütün bunlar senin deyişinle küçük insanın hayvan yarıları, değil mi?

Biz ve hayvan yarımız...

Birkaç gündür iyiyim. Seni eskisi gibi iyilikle düşünmeye başladım. O kötü duyguyu, içimden söküp attım.

Pişman da değilim. Hiç değilim hem.

Ankara'da, annelere giderken sormuştun; o gün ne kadar gariptin, sana kızmak geçiyordu içimden, kendini durmadan kötülüyordun. Az sonra o duygu geçti. Bana sen yardım ettin. Seni yanımda güçlü görünce bendeki güçsüzlük yok oldu. Bir daha da pişmanlığı aklımdan geçirmedim.

Şimdi daha sakın düşünebiliyorum. İyi bile oldu diyorum. Bin dokuz yüz elli yediyi falan beklemeyeceğiz hiç olmazsa; yirmi altı ya da otuz mayışları da. Sonuçta önceden bir ortam hazırlayabilirsem yılbaşı mümkün olur.

Ama sen bana kırıldın, biliyorum. Seni, durumunu düşünmüyorum sanıyorsun. Ben asıl buna yanıyorum.

Sana ayın altısında karşılık yazmıştım, bugün ise ayın on beşi ve senden mektup yok.

Bayram tebriklerini aldık, teşekkürler. Bana gönderdiğin hele, çok güzeldi. Hoşuma gitti, ne kadar iyisin. Osman ağabeyim de gördü; 'ince çocuk' dedi senin için.

Burası yayla ve tebrik bulunmuyor.

Posta işi de bir felaket. Anlatılır gibi değil.

Sen bana kızdın mı? Sanki darılmışsın gibime geliyor. Hatırlıyorum, 'Delisin sen,' dedim sana; 'damdan düşer gibi konuşuyorsun... Ciddiye alıp gözünde değerim eksildiyse, ben yandım. Ama o sözleri niçin dediğimi biliyorsun. Ona göre, beni bağışla. Ben seni nasıl usulca bağışlıyorsam... öyle. Kim demiş hem, kırmadım ki seni.

Bu kırmalar bizim kusurumuz değil. Aşkın kusuru hep, hep onun kusuru.

İyi şeyler düşünmeye çalışıyorum, kötü düşünceleri kafamdan atıyorum.

Kalbimi göğüs kafesinden çıkarıp güneşin merkezine bir yollayabilsem...

Delicesine senden mektup bekliyorum.

Başka ne diyeceğimi bilmiyorum. Belki düğün tarihi

üzerinde son sözlerini söyle diyeceksin yine. Ya da o korkutmacaların: 'İstanbul'da bil beni.. Seni mektupsuz bırakırım, karışmam... gözünün yaşına da bakmam. Aşkına da çok güvenme.' Biliyorum, insanları şaşırtmayı, beklediklerinin tam tersini yapmayı seviyorsun.

Ama bir düşün; ben, o insanlar mıyım, onlar mıyım ben de? Ayrı bir yanı yok mu?

Ben senin nişanlınım. Ailelerimizi kırarak birbirimizi istedik. Boyun büktüler, yolun bu kadarını neler, neliklerle geçmedik mi?

Kasımı kesin olarak söyleyemiyorsam, bir suç mu işlemiş oluyorum. Ya olaylar ve gidişler bunu böyle gerektiriyorsa?..

İlk kez yetim ya da öksüz bir kız olmadığımı yaşıyorum. O zaman işte atlardım bir trene ya da otobüse, elimde bohçamla çat kapı, sana gelirdim. Sen de bana onca sözü etmezdin.

Ağladım.

Kış gelmiş ve sen yapayalnızsın, odsuz ocaksız. Kalbim bunu götürmez.

Sen yalnız edemezsin.

Ben seni düşünüyorum.

Geçen mektubumda seni kıran sözler etmişsem, geri alayım.

Beni bırakman için, gözyaşlarımı görmezden bilmezden gelmen için, beni mektupsuz koyman için acaba hangi nedenden yeterlidir?

Üzerimde bir bulut dolaşıyor yine, biliyorum. Süngüm düştü ve ağlıyorum.

Kim beni mutlu edebilir senin kadar? Kim beni düşünür ve anlar senin kadar?

Bana neden böyle katı davranıyorsun?

Bu gidişle yılbaşına kadar bekleyemem. Ev de bunu böy-

le biliyor. Annem, Ali ağabeyime 'bekleyemez bu kız yılbaşlarını' demiş.

Yayla beni fena etti, senden daha da uzaklara düştüm.

Sana karşı güçsüzlüğümü yalnız sen bil, olur mu? Evdekiler bu kadarını bilirlerse, sonra beni ayıplarlar.

Gece şimdi ve dışarıda ay var. Samanyolları görünmüyor. Bu odada Sevin'le ben yatarız. O şu anda çocukluğunun düşlerini görüyor. Bitişik odada annem ve babam elli yedi yaşlarının mutluluğu içindeler. Salonda ise ağabeyimle bir akraba çocuğu uyuyor. Su sesi, köpek havlamaları, cırcırböceklerinin sesleri geceyi yırtıyorlar.

Bu gece uyuyamam.

Uyku ilacım da yanımda değil, Mersin'den gelirken getirmemişim. Olsaydı...

Uykusuzluğun önemi var mı? Ben de gündüz uyurum.

Biz, maalesef birbirimizden kurtulamayacağız.

Ne güzel!"

ONU PARASIZLIK FENA EDİYOR

Kaynak dergisinde Aragon'dan bir şiir çevirisi çıkmıştı, okudun mu onu? Ben bayılıyorum o şiire. Hele bir yerinde 'Efkârlıyım Lou/Ellerinden öperim' der. Aragon o sözleri etmemiş olsaydı diyorum şimdi, hiç kuşku yok, ben ederdim.

Sen ayın otuz birinde Mersin'e inmedin mi? İnmişsin. Para göndermişsin, paket göndermişsin. Onların hepsini aldım. Yarınla on beşinci gün dolacak, salt o gün eline geçsin diyerek sana bir mektup yollamıştım. Almamış olabilir misin? Nedense bir karşılık yazmadın. Yazıp yazmaman önemli değil. Ama kimi şeyler diyordum, senin buna karşılık ne dediğini bilmek isterdim.

'Kasıma geliyorum' diye yazıyorsun mektubunda, bu yüzden de 'şanslı çocuk'muşum. Hiç sanmıyorum. Oysa, yazdıklarını okuyunca ne kadar sevinmiştim, anlatamam. Sen geliyorum deyince o günden başlayarak her kapının ipini çektim, boş bırakmadım.

Anlayacağın, bana kimse evlenmek için borç para vermiyor. Hiç kimse ama. Son umut bizimkilerdeydi, o da avuçlarını gösterdi. Olsa, esirgemeyeceğini biliyorum. Herkes öyle akla yakın yokluk nedenleri gösterdi ki, isteme yüzüzlüğü için ben utandım.

Biz, ne bu kasımda, ne gelen yılın mayısında evlenemeyeceğiz. Bu bakımdan 'şanslı çocuk' ben değil, sensin.

Erken olmasını istemeyen, herkesin iki ayağını bir pabu-

ca sokmaktan çekinen, olunca dört başı bayındır olsun diyen, sen değil miydin? İşte bütün engeller ortadan kalktı. Şimdi var dilediğin gibi tam gönlüne göre hazırlan artık.

Bu hafta içinde can sıkıcı bir başka olay daha var; biri, ben dairedyken eve gelmiş, elinde adresli adresli kartım, sormuş. Kapıcı çıkmış. 'Burada mı oturuyor?' diye sormuş kapıcıya benim için.

'Evet' dediğinde de 'benim Mersin'de baldızım var, onunla evlenecekmış. Kayınbiraderlerimden büyüğü bana mektup yazdı, 'aman, git şu adamı bir güzel sorup soruştur: Nerede çalışıyor, kaç lira aylık alıyor, öğren!' dedi, ben de o niyetle geldim...' demiş.

Kapıcı, 'benim bu konularda bilgim yok, ben kapıcıyım' demiş, beriki de bunun üzerine çekmiş gitmiş.

Gelen orta boylu, tatarımsı yüzü çiçek bozuğu biriymiş ve Ankara'ya kursa gelmişmiş.

Bu, Nevin'in kocası Etem'e ne kadar benziyor.

Sorulacak bir şey varsa, hâlâ da kalmışsa... beni ben-den iyi bilen bana niçin sorulmuyor acaba?

Benim para bulamamamla bu olayın bir ilişkisi yok, aklına bir şey gelmesin.

Peki ama, ne zaman para bulacaksın da biz evleneceğiz, diye sorarsan, bu konuda sana hiçbir şey söyleyemem. Tanrı baba gökten para yağdırmayacağına göre, ben de bilmiyorum.

Benim para biriktirmem de zorun zoru. Durumu bir toparlayabilirsem gelecek yılın kasım ayına falan olabilir. Olağanüstü bir şey olursa, daha da erken elbet. Ya da... daha geç.

Her şeyin başı para. Bilmezmişim.

Aldanır'ı dün gördüm. Senin işinle ilgili olarak umutsuzmuş. Yani, yaya kaldık.

Benim elime geçen para yalnızca yüz yetmiş lira. Bu-

nun (almış olsaydık) yüz lirasını borca kestirecektik. Daha sonrası için iki yüz lira bulmamız gerekiyordu ki Avni'ye evin kirasını ödeyebilelim.

Ne yiyecektik biz borç ödenene kadar, sen bir işe girene kadar?

Hava civa.

Bu mektup seni yıkacak. Senden önce benim yıkıldığımı inan. Her zaman olduğu gibi bu kez de suç benim. İyi niyetli olmanın, her önüme çıkana güvenmenin cezası işte.

Evdekilere ne diyeceksin, bilmiyorum. Bana soranlara sövüyorum ben. Seni üzdüm, kusura bakma. Metin ol bakalım.

Gazete ile kavga ettim, ayrıldım. Yarın öbür gün Salim'le de kavga edip ayrılabilirim.

'Beni parasızlık fena ediyor' mu demiştim sana bir aralar? Çok doğru, yine aynı şeyleri söylüyorum 'Beni parasızlık fena ediyor.'

Hadi, hepiniz birden varın üstüme bakalım!"

"BANA GELMEK İÇİN YOL PARAN DA OLMAZSA..."

Mektubunu bugün ikindi aldım. İstanbul'dan ablam-
lar gelmişlerdi, bana yaylaya onlar getirdiler.

Ağabeyimi dün sabah yolcu etmiştik Mersin'e. Bugün
akşama Ankara'da olacak. Önceki gün sana bir mektup yaz-
mıştım, dün de ağabeyim postaya atmak üzere götürmüştü.
Senin muktubundan haberim olmadığından belki biraz si-
temli, ama aldırma artık sen. Hep derim, kusur bizim değil,
aşkın.

28 Ağustos tarihli mektubunu Mersin'deyken alamamış-
tım; yaylada olduğum için yazmaya üşendimdi. Sen de ge-
ciktirince epeyi bir üzüldüm. Bundan sonra böyle şeyler yap-
mayalım.

Sırayı bozunca olmuyor işte. Bana kızdın, kırıldınsa ba-
ğışla. Bizi birbirimizden başka kimse dinlemiyor. Sağ olsun-
lar, benim bir dediğim iki olmuyor burada, ama, bana gerek-
li olan sensin asıl.

Ağlamayayım diyorum, yine ağlıyorum, neden?

Sen benim kadar iyi değilsin.

Bana niçin inanmıyor, güvenmiyorsun?

İkimiz de şanssızız, şansımız yok. Fakat biz evlendikten
sonra olacak. Mutlu olacağız, göreceksin.

Biraz daha gözüpek ol, erkekler kadınlara benzemezler.
Olanlara hiç aldırma.

Sana evleniyorsun diye kimse para yardımı yapmayabi-

lir. Yapmasınlar. Yine de herkes sağ olsun. İlerde biz onlara yardım ederiz.

Dinle beni, biraz beni dinle, ne olur.

Avni'nin evini bırakmak istemen güzel. Seninle o evde birkaç ay kalmak, bir geçmişte biz... deyip anılara dalmak isterdim evlendiğimizde; unutmayız inşallah.

Annene git. Onu hep hoş gör, yüzüne gül. Dinle beni.

Elinde bir elli lira da mı kalmaz? Otuz lira da ben gönderirim; neler olur bu parayla neler.

Sen bir borçtur tutturmuş gidiyorsun. Tamam da kaç liraymış bu borç? Kaç lirayla biter? Taksitle ödeyelim bari.

Annenle otur. Evlenmek için alacağın borç parayı, ben buradan bulayım. Seni küçük düşürmemek için babamdan isteyemem. İhtiyacım var, borcum harcım var derim, bulurum. Gelinlik elbisem, nikâh masraflarım, yol masraflarımız bu alacağım paradan çıkar.

Düğün ne zaman olacaksa (yılbaşından sonraya ben kesinlikle dayanamam, iyi mi?) o zamana dek ben aylıklardan biraz bir köşeye ayırıyorum, evlendiğimiz ay onunla idare ederiz. Ben değil, sen geçim edemezsen annenle, ben işe girince, ikinci ay başka bir eve taşınırız.

Benim iş bulma problemimi sen düşünme sakın. Emekli Sandığı dediysem, birlikte gider geliriz aynı daireye demiştim. Olmuyorsa, olmasın.

Ben burada işimi hazırlatır, öyle giderim. Ankara'ya geldiğimin on ya da on beşinci günü işe girerim.

Karyola, koltuk işi ise... Koltukları bilmem ama önce karyola gerek bize. Annende kalacağımıza göre, karyolayı annene yerleşir yerleşmez al. Ayrı çıkacağımızda hasır koltukları, diğer eksikleri birlikte alırız.

Annemin karyolası var... deme. Sonra alamayız.

Elbise, gömlek dikimi, ayakkabılarını sen halledersin ar-

tık. İlk ay taksitlerini sen, ikinciden başlayarak da ikimiz öderiz.

Bana gelmek için yol paran olmazsa onu da yollayayım, bildir.

Şanslısın şanslı. Övünebilirsin de, sevinebilirsin de.

Senin için her şeyi yaparım. Seni sevdiğim için sana yardım edeceğim.

Sakın bunları kurup mesele yapma. Gelecekte sen de bana bakmak, beni mutlu etmek uğruna elinden geleni esirgemeyeceksin. Ne kazanırsak ortak mutluluğumuz adına harcayacağız.

Bunları düşün ve ince eleyp sık dokumayı bırak.

Evdekiler de zaten yılbaşına olsun istiyorlardı. Ben de ne koparırsam kârdır diyorum içimden. İstediklerimi yapacak güçleri kuvvetleri var. Yapıyorlar da. Bu yaz alınıp yapılanları bir görsen... çok şaşırırsın.

Şimdi yeşil ipek karyola takımı diye ayak diriyorum. Annem alacak. Yaşasın!

Her şey yoluna girecek. Dün iki büyük kavanoza yemeklik domates ve biber salçaları bile kondu. İki yıl da beklese bir şey olmaz. Reçel, yağ, sabun, şu bu en âlâsını yapındırırım, kaygılanma.

Birlikte hiç aç kalmayacağız.

Yarın bizim için çok güzel olacak.

Gecenin bu vaktinde ben niye ağlıyorum ama?

Biz sınanıyor muyuz?

Ben kimseye kötülük etmedim. İlk günahım seninledir.

Dinle beni ve kesenin ağzını sık. Ah, seni tanımadan önceki eli bol günlerim benim, neredesiniz?

Ali ağabeyime karşı hep neşeli ol. Bana iş bulma konusunda o ve ailenin öbür üyeleri yardımcı olacaklardır, biliyorum.

Eski o güzel günlerimin paralarını geri verseler...

İktisatlı olmalıyız, iktisatlı. Bize o gerek artık; iktisatlı. Bekârlık evliliğe benzemez. Benzer mi?

Hâni sen o sinema sayfalarından, tashih işlerinden, daha bir yığın bilmem neden para alıyordun ya... Değil mi? Bir konuşmasını okudum, *Caldwell* de dergilere, gazetelere her yazdığını yollar, beş kuruş vermezlermiş. 'Sen de onun gibi bedavaya mı çalışıyorsun yoksa?

Bittim. Yorulmuşum. Uykum da geldi çok. Yazmayı bırakıp yarın bu mektubu sana nasıl ulaştırabileceğimi biraz düşünmeliyim, evet!"

TARİHSİZ BİR CUMA AKŞAMI MEKTUBU

Mektubunu aldım. Dün de Ali ağabeyin bir mektubunu getirmişti.

Bu son mektubunda dediklerini dikkatle okudum. İyimserliğine diyeceğim yok. Fakat elini biraz çabuk tutmazsan... halimiz duman, ona göre. Yani, yılbaşını falan bir yana koy ve yeşil ipek karyola bilmem nesinden de vazgeç. Öyle şeyleri olmayanların da bu dünyada yaşadıklarını ve ölmediklerini düşün.

Kasım başında aylıkla beraber bir haftalık izin alacağım. Benim nüfus kütüğüm İzmir'de. Oraya gitmesi, gelmesi, Mersin'e taşınması, Mersin'de muamelenin takip edilmesi en azından ik ay sürer. O nedenle kasıma kadar sen hiçbir şeye elini sürme. Kasımda gelir gelmez (ertesi günü tabii) doktorun birinden bir rapor alırsın, mahkemeden de izin... Bir yıldırım nikâhı, olur biter. Düşün için bir şey dediğin yok. Kararım onu da yapacağız. Nasıl olacak, kestiremiyorum. Bizden hiç kimse gelmeyeceğine (gelemeyeceğine) göre, sizinkileri eğlendiririz biz de.

Avni'nin evinden çıkmıyorum. Ben anneme (annem de olsa) tekrardan yüz suyu dökmem. Hele o daracık iki odalı evde seninle, annemle bir arada olmak beni öldürür. Yağlı yeriz, yağsız yeriz; yemeyiz, ama bu ikimizin evinde olmalı. Sorumluluğu, yükümlülüğü, iyiliği, kötülüğü bizim olmalı, bizde kalmalı.

Bu konularda daha çok konuşulabilir fakat ayın yirmisi oldu. Daha günümüz var, diyemeyiz. Sen ne yapıyorsan onları çabuklaştır. Evin badanası boyası ekim ayının on beşinde yapılacak. Bu ay başı kömür parası yatıracağım için kitabım *'Hasangiller'*in telif hakkını kasım başında alacağım demektir. Ankara'ya bir aya kalmaz.soğuklar gelir ve kar düşmeye başlar.

Sana belki seksen kere söyledim; kasımda olmalı, kasımda olmalı. Bu yüzden senden şöyle bir telgraf bekliyordum: *'Kismet değilmiş. Stop. Yüzük postada. Stop. Selamlar. Stop.'*

Kendimi de buna hazırlamıştım. Eh, diyordum; madem kismet değilmiş, ben de çeker, yılbaşında temelli İstanbul'a giderim.

Görüyorsun ya, sana yalan konuşmuyorum, İstanbul benim hep aklımda.

Sen yanımda olmadın mı, İstanbul'u kafamdan silip atamıyorum. Ama yediğim ekmek gibi biliyorum (...) beni çoktan unutmuştur, onlar her şeyi çabuk unuturlar zaten.

Yılbaşından sonrasına da sen dayanamazmışsın. Olur şey değil.

Saçların yine uzun mu?

Topuklu mu, mokasen mi, yoksa makara topuk ayakkabı mı giyyordunuz?

Kasımda olmazsa, gelecek yılın ekimine olsun efendim. Ne cehennemde olursa olsun, yeter ki şu yılbaşında olmasın, tamam mı?

Demek ben bir korkağım? Hayır demem. Düşün, her şeyden önce de şarklıyım; dünyada her şeyden önce ve her şeyin üstünde ben varım. Ama bunun yarısını olsun seninle bölüşmek... cesaret işidir, bunu bil.

Annemler dönmedi. Küçük Esin'i özledim. Ağabeyimlerin gelişleri ekimin yedisinde falan.

Yani ne ana, ne baba, ne kardeş arama bende şimdi.

Dün akşam İlhan Berk beni ayarttı, bir güzel içtik. O dokuz buçukta gitti; evi ve karısı onu bekliyordu. Benim karım yoktu, gidecek yerim yoktu, bekleyenim yoktu. Evdeki yalnızlıktan da korkuyordum.

Beni çocuklar eve getirmişler, yatırmışlar.

Sen şanslısın... hayır hayır, asıl sen şanslısın da nereden çıktı ki?

Evet, biz seninle zor anlaşıcağız sanıyorum. Kavgadan da inadına nefret ederim. Ama seninle herhalde keyifli olacaktır.

Yazdıklarımı derleyip toplarsak sonuç şu çıkıyor; kasım başında evleniyoruz, kasım başında geliyorum, kasım başında Ankara'dasın, kasım başında karımsın ve başımın tacısın.

Kasım başında yıldırım nikâhı yapıyoruz, kasım başında paramızın yettiği kadar evde oturuyorsun, işe gitmiyorsun, evinin hanımı oluyorsun.

Seni almaya gelmeden önce eve birkaç kutu karbonat, birkaç şişe de soda alıp bir kenara koymalıyım. Yemek konusunda, bakarsın, sıkıntıya düşeriz.

Benim borçlarımı mı merak ediyorsun?

Ben askerdayken ev dışında herkes bana para gönderdi. Askerlik dönüşü bir buçuk ay boş gezdim.

İşe girdikten sonra da har vurup harman savurdum. Evlenmeye niyetli değildim. İş ciddi tutmuyordum. Yeni aşklar peşindeydim.

Anladın mı şimdi niye bir türlü bitmez borçlarım varmış?

Keşenin ağzını sıkamak hiçbir anlam taşımaz.

Şu evlenme tarihini sakız gibi çiğneyip durma artık.

Tekrar tekrar değiştirilmekten onun da canına tak diyecek. İlle de 'onlar yapacak, yapmak zorundalar efendim' di-

yorsan, otuz kırk günün kazancı (dediğim gibi) iki masa ile bir sehpa örtüsü olacaktır, ben bunu istemiyorum.

Ah, niçin hâlâ anlamazlıktan geliyorsun; sana, sıcaklığına, kadınlığına, beceriksizce pişireceğin yemeklere, ütülerine, lapa pilavlarına ihtiyacım var."

AYLARIN EN GÜZELİ, KASIM

Yarın sabah Mersin'e ineceğim. Yayla faslı sona erdi artık. Sen de, ben de kurtulduk.

Annemler daha sonra, önümüzdeki pazar günü incekler; babam onları almaya gelecek.

Ailecek çok üzgünüz. Dayımın oğlu bir aylık bir hastalıktan sonra öldü. Annem üç gündür Mersin'deydi, bugün geldi, mektubunu da o getirdi. Ağabeyimden de mektup aldım, senden söz ediyor. Seni iyi görmüşmüş. Tabii, senin onun gibi ense göbek büyütmen mümkün olamaz. Sen ince düşünür, duygulu bir çocuksun, o ise kaygısız.

Küçük bir yeğenim var, şeker mi şeker bir çocuktur. Sana mektup yazmak için oturduğumda, aldı dolmakalemimi eline: 'ben açayım' diye tutturdu ve düşürüp ucunu kırdı sonra da.

Gecenin bu saatinde kızamadım. Bitişik odada ablamla enişte bey yatıyorlar. Çektik sineye gitti işte. Redis uçlu kalemle yazıyorum mektubunu.

O, arada bir yorganı minicik elleriyle itiyor, gözleri hayret dolu bana bakıyor. En çok da kızmadığıma galiba. Gideyim öpeyim şunu diyorum, zor duruyorum. Olmaz, şımarır çünkü.

Bu mektup yarım mı kalacak nedir? Aşağıdan kovulan bütün yeğenlerin hepsi gelip çevremi sardılar. Ali dayılarına yazıyorum sandılar. Sana yazdığımı anlayınca sanki çok ayıp bir şey yapmışlarcasına en büyük yeğenim diğerlerini sustur-

du. 'Yatın hadi, ayıp' dedi. Şimdi üçü de yattıkları yataklarından gizli gizli beni gözetliyorlar, eminim.

Dünyadaki en temiz yaratıklar, çocuklar değil mi sence de?

Çok âlemsin, biliyor musun? Sen ne dedin de ben yapmadım bugüne kadar, söyler misin?

Ne yapalım, kasım olsun! Yalnız izin ver de kasımın başında mı, ortasında mı gelmelisin? Onu bil, ona göre hazırlan, tamam mı? Kasımdan sonra izinli çıkarsan iyi de olur.

Lütfen öyle olmasına çalış, emil!

Ben herhalde bir ay bile çalışmadan istifayı pek basamam. Kolay mı istifa etmek? Ancak bir ayda 'cevap' gelir, insafli ol biraz.

Yüzüğü gönderecek kadar ilkel düşünüleceğimi hiç ummazdım doğrusu. Ben yeni aşklar aramıyordum, tecrübe de etmedim öylesini.

Yüzüğü gönderecekmişim...

Beni de ciddiyet dışı aşk oyunu oynuyor mu sandın?

Tanrım, şu erkekler ne zalim, ne katil ruhlu kulların senin...

Sen kadınlara acı Tanrım!

Nişan oluncaya dek ben senin '*dalgan*'dım, öyle mi?

Yenişehir sana az mı geliyordu kuzum?

De bütün diyeceklerini, de ve bana kıy.

Seni seviyorum.

Çok iyi, yalan söylemiyorsun, fakat geçmişten açma artık. Seni hep ilk gördüğüm, ilk tanıdığım erkek olarak bende kalasın istiyorum. Beni korkutma, ne olur!

Saçlarımla mokasen pabuç her mektubunun evlenmekle eşdeğer konuları. Bırak beni basit ve çirkin görünüyorsam, yine buralarda öyle kalayım. Ankara'da sen nasıl istersen öyle olurum. Buna çok çalışırım. Lise sıralarına kadar *Leslie*

Caron saçlarından usanmıştım. Şimdilik beni kendi halime bırak.

Karın olduğumda usturayı alırsın eline, vurursun saçlarıma, kel yaparsın ve sesim çıkmaz.

Ben hazırım. Sen gayrete gel bakalım. Biliyorum, yalnız olduğun için beni kırıyorsun durmadan. Elinde değil, dayanamıyorsun. Çünkü sen hiç bu kadar uzun zaman yalnız kalmamıştın. Çünkü benim için dayandın.

Ben sana teşekkür ederim.

Mutluluk; etli yağlı yemekler yemek, ipek çarşafli yataklarda sevişmek değildir.

Avni'nin evinde oturmaya hiçbir şey demiyorum. Elbet aç açık kalmayız. Sen neresini istersen oraya gelmeye, seninle birlikte yaşamaya hazırım. Avni'nin evi, ilk düşlerimi süslediğim ev. Annenin evini iki aydır hiç aklıma getirmemişim; önceleri hep 'ayrı otururuz,' diyordun. O nedenle, seninle yalnız bir evde, Avni'nin evinde olmalıyız başlangıç günlerinde. Elimiz, paranın daha fazlasını tutunca, daha iyisini bulur, taşınırız.

Ben o evi çok seviyorum, bir zaman o evde kalalım.

Üstelik o evde üşümeyiz de. İçten, geçmişten gelen bir sıcaklığı yok mu sence de?

'Görüşürüz kışa' deme, beni korkutamazsın. Ben soğuktan kaçmam. Kavga etmeyelim ve kendimize soğuk olmayalım, yeter.

Demek sizin taraftan kimse gelemiyor?

Bizimkilere bir şeyler uydururuz.

Cahit hoca bize şahit bulur.

Nikâh işini beş altı kişi içinde yaparız. Düğün de evde, bizde. Gecesine trendeyiz. Yorgunluğumuzu evimizde çıkarırız, başka yerde değil.

Annenler hayli gecikti. Evet. Demek Esin'i göreceğin geldi? Benim de öyle, gözlerini bir türlü unutamıyorum. O

ne keskin bakışlardı insana bakarken, müthiş! Yakında gelirler diyelim.

Yemek yapma konusunda beni neden beceriksiz buluyorsun acaba? Dernekteki konuşmam mı neden oluyor ki? Karbonat, madensuyu hoş şeyler...

Ali ağabeyime sor, sana söylesin ben nasıl yemek pişirmişim.

Karyola, sandalye ya da hasır koltuk takımı nasıl olacak?

Tabii, sana hediye aldığım kumaşı diktirip onunla geleceksin Mersin'e. Nikâhı, düğünü evde bile yapsak, koyu renkli bir elbise zorunlu sana. Damatlık çünkü.

Benim eşyalarım da hazır. Ali ağabeyime yazacağım, işe girmem olayını o da hızlandırırsın bir yandan. Borçlarımızı, taksitlerimizi seninle bir olup hemen ödemeye başlarız.

Sen varken her şeyden vazgeçmek o kadar kolay ki! Sana geleceğimi düşündükçe gözümde her şey küçülüyor. Ayrılığın bu türü de hoşuma gitmiyor değil.

Mektubunun sonunda iyi diyorsun; 'her şey senin ellerindedir, sen istersen olur.' Gerçek de öyle, sana yeminle. Ne istersem, o oluveriyor. İkimizden başka kim kırılırsa kırıl-sın, aldırmiyorum.

Beni bencil yaptın.

Bir sen varsın, bir ben.

Kasımdan sonra her şey yoluna girecek.

Bana bir daha 'biz, ne bu kasımda, ne gelecek yılbaşın-da evlenemeyiz' deme sakın.

Mektubunu geciktirme. Bana söyleyeceklerini çekinmeden söyle, yaz. Açıkyürekli ol, ama az açıkyürekli ol.

İşte bak, bize birbirimizden başka kimse el uzatmıyor. Yalan mı?

Söylenecek şeyler var, söylenmeyecek şeyler var. Geçmişin seni yetiştirmemiş olabilir mi?

Kasıma çok var diyorum ya, aslında hiç çok yok. Gün olarak çok az.

Son diyeceklerini de yapmaya hazırım. Aklımın erdiği, gücümün yettiği kadar olanca hızla kasıma hazırlanıyorum. Hazırım hatta.

Not: Nikâhtaki imzamı nasıl atacağım acaba? Benim için bir sayfa örnek imza atsan iyi olacak. Ben şimdiden birkaç sayfa doldurdum, hiçbirini de beğenmedim. Düpedüz, açık seçik, bir metre uzunluğunda yazacağım herhalde.

Yardım et bana..."

"KIŞ GELİYOR, HAYATIM!"

...Mektubunu dün bekliyordum, bugün aldım, tam da akşam sularında. Sırası olmasa da kış birden geliverdi. Nasıl geldiğini kimseler anlamadı bile. Akşamüstüne doğru bir serinlik çöktü ortaya. İnsanların tümünün değiştiklerini gördüm. Soğuğun gücüne dayanamadılar. En erken giden kadınlarla genç kızlar oldu.

Erkekler cesurdular ama üşüyorlardı onlar da ve yavaş yavaş hepsi ortalıktan çekildiler. Ben bulvarda yapayalnız kaldım. Özen Pastanesi'nin dış bölümünde kimseler yoktu, eski ihtiyarcıklar camların ardındaydılar.

Üşüdüm ve sen aklıma geldin.

Bu gece bir polis romanı okuyacaktım sözde, yerine senin mektubunu okudum. Sonra güç almak için sana yazmaya oturdum.

Şu evlenme işinin artık bir sonuca bağlandığına memnunum. Herhalde sen de seviniyorsundur.

Dayının oğlu ölmüşmüş, tanımıyorum, ama ölümü sevmem, o yüzden üzüldüm.

Bütün kadınlar böyle oluyorlar. Gerçeği nasıl düşünmüşsem, düşünüp olduğu gibi nasıl yazmışsam... suç oluyor demek? Ben sana bir şey diyeyim mi, *temiz aile kızı* diye yer yüzünde bir şey yoktur; benim diyenin alnını karışlarım.

Ben pek ciddi bir kişi sayılmam. Yaradılışımdan mıdır, sonradan mıdır bilmiyorum; hergelenin tekiyimdir, kimi in-

san benden çekinir. Zeki olduğumu ileri süremezsem de aptal olduğumu kanıtlayan çıkmamıştır henüz.

Kadınseverlik zor bir uğraş sayılmaz. Biraz yüzüne bakılır, biraz eli ayağı düzgün her erkek başımıza Don Juan kesilebilir pekâlâ. Enstitüler, kız liseleri ne güne duruyor?

Bütün bunların dışında durmama senin aptalca iyiliğin mi neden oldu, bir şey diyemem. Sonra bu iyilik lafı da ne ola ki?

Senin iyiliğin, benim kötülüğüm, Cahit hocanın şusu busu ya da Tanrının eli, kismet mısmet de... geç! Kesinlikle bir neden mi gerek yani?

Herkesin bir geçmişi vardır. Geçmişi olmayan kişiye yaşamış diyebilir miyiz? Diyemeyiz.

Benim geçmişim karanlık değil. Dünya orospularla, temiz aile kızlarıyla, sokak süprüntüleriyle doluydu; karşıma kim çıktıysa ben de'hepsiyle yattım.

İlhan Tarus'un geçenlerde benimle ilgili söyledikleri çok hoşuma gitti. Demiş ki; ...tabii efendim, gençliğinde yaptığını, başından geçenleri yaza yaza bitirdi. Evlenecekmiş de. Artık aşk serüvenlerine elveda. Yazamaz. Bitirdi kendini çünkü.'

Saçların için dediklerimi geri almıyorum. Uzun saçlılardan hoşlanmaz oldum.

Hazırım diyorsun. Bu da ne demek? Yani yeşil ipek karvola örtüsüyle, iki kavanoz biber ve domates salçasıyla mı?

Bunların anlamını bana birkaç sayfa ile açıklar mısın?

Mutluluk konusunda senin gibi düşünüyorum. İçli dışlı birbirimizi tanıdığımızı ileri sürmek saflık olur. Şimdi birbirimize karşı hep iyiyiz, iyi görünüyoruz. Fakat şurası da bir gerçek; ikimiz de nihayet gökten inme melekler değiliz. İnsanız. Elbet hatalarımız, deliliklerimiz, kırgınlıklarımız olacaktır. Ama karşılıklı anlaşma olduktan sonra bunların sözü

pek olmaz. Olmayacaktır da. Beni bir kenara bırak, önemli olan asıl senin pişmanlık duyup duymayacağındır.

Yalnız şunu da hatırlatayım sana; benim *dost* dediğim adamlarla ilgili olarak herhangi bir kötölemeye bulunma demiştim; yapma bunu, seni kırabilirim. Benim dost bildiklerim zaten üçü beşi aşmaz. Onlara karşı iyi olmanı dilerim.

Nikâhın *yıldırım nikâhı* olmasına karşı çıkan var mı? Düşün, senin paşa gönlün nerede isterse orada olsun. Yalnız gecesinde nasıl trende oluruz, aklım ermedi.

Gece Ankara'ya tren mi var Mersin'den?

Onu şöyle yaparız; ben kasım başında sana para gönderirim. Kesin tarihten bir gün sonrası için iki motorlu tren bileti alırsın. Hanım hanımcık evimize geliriz.

Karyola, masa ve hasır koltuklardan söz etmiyor muyum? İyi ama benim arayıp da bulamadığım paralar ne içindi sanıyorsun?

Getireceklerin üstüne bir düşündüğün var mı? Beraberimizde getirmemiz mümkün değil. Her şeyi (bu her şey nedir, bana yaz) ekimin sonuna doğru bir nakliye şirketine verir, gönderirsin. Meraklanma, açmayız, gelir, ellerinle sen açarsın, ellerinle sen yerleştirirsin.

Peki peki, iyi yemek pişirdiğine inanıyorum."

ÇARESİZ GÜNLERİN EŞİĞİNDE

Mektubunu bu sabah aldım. İlk oluyor, ne diyeceğimi bilemiyorum. Sözünü etmedik bir şey de kalmadı. Beni dediklerine getirdikçe zevk alıyorsun. İyi bir hikâyecisin, ama hiçbir zaman sevecen bir âşık olamamışsındır.

Şu evlenme işinin bir sonuca bağlandığına son derecede memnun olmuşsun. İyi, güzel ya, ben, bizim taraf, bakıyorum, hiç düşünülüyor. Kasımda gel demek, geliyorum demek kolay. 'Kasımda öleceksin' gibi bir şey ayrıca. Ya da 'Kasıma kadar.' Zaten zor olan yan, evlenme tarihine kadar olan süre. Ben sonrasında korkmuyorum. O zaman tek bir kişiye, yalnız sana bağlı kalacağım çünkü.

Şu son mektubun çok yakışıklı yazılmış. Sevdim. Bakıyorum da, birbirimizi tanıyalı 'dediydin', 'demiştin'lere karşılıklar yetiştirmekten başka laf edememişiz. Çeşitli zamanlarda aklımızca önemli saydığımız bir problemi almış, etrafında dört dönmüşüz. Tanışma, nişan, Ankara'ya geliş, evlenme tarihi... Her biri yirmi beşer sayfalık mektupların canına okundu. Hep de senin dediklerin oldu elbet.

Şunun şurasında kasıma ne kaldı? Sana her zaman diyorum; 'bana kalsa, bir şeyler yapmaları için beklemem, hemen evleniriz' diye. Şaşırdım ne yapacağımı. Her mektubumda bir başka ruh hali ile karşıma çıktın. Yıkılmış halinde de, mutlu hallerinde de düşündüğüm tek insandın.

Arayıp da bulamadığın paralar, kuşkusuz, sözünü ettiğimiz karyola ile hasır koltuk takımı içindi. Peki, ben eve ne

diyeceğim şimdi? Karyola ile hasır koltuk takımı taksitle alınamayacak şeyler mi? Başka lüks masalar, sandalyeler, koltuk takımları istediğimiz yok. Bu iki eşya, evi doldurur şeylerdi. İlk taksitleri de pek bir şey tutmazdı. Ben bunlarsız da evlenirim seninle. Ama eve karşı, Ali ağabeyime karşı hiç olmazsa, bunlar olmalıydı. İkinci taksiti ödemek için elimde param olurdu. Hiç değilse, satacak bir şeyim, bir bileziğim ya da başka bir şeyim hallederdi bu derdi.

'Madem ki para bulamıyorum, almıyorum hiçbirini' deyip nasıl kasıma çağırıyorsun beni? Kimsesiz olmadığımı ya-
nıyorum, fakat ne yapayım bir anam, babam ve kardeşlerim var. Akrabalarım da cabası. Artık hiçbirini daha fazla kıramayacağımı anlıyorum.

Dünyada en çok formalite, gelenek ve görenek isteyen şey, galiba evlenme olayı. En ilkel toplumlarda bile. Ama biz bütün kurulu temellerin üzerinde bir iş yapmaya kalkıyoruz. Belki en uygar ya da en geri kalmış ülkelerde olur böylesi. Yirminci yüzyıldaki bir ana baba bizim evliliği zor içine sindirir.

Haydi, sizinkiler kayıtsız kalıyorlar sana karşı... bizimkilere saygılı olamaz mıyız? Madem alacak paran, verecek dostun yok, kasımı nasıl göze alalım? Paran olmadığını, olamayacağını her zaman söylersin. Ben '*Hikâye Yerine Geçecek Aşk Mektubu*'nu da unutmadım. Ne var ki başlangıçta hemen evlenmeye niyetli değildin. Şimdi çıkıp babama 'bana gelin elbisesi, nikâh elbisesi yapacaksın' nasıl derim?

Ben elimdeki ve yakınımından alacağım parayla buradaki şeyleri halledebilirim ancak. Karyola ile öbürlerini değil. Kasımdan sonraya bıraksaydın, onları da alacaktım. Madem beklemiyorsun, benim yapacağım bir şey kalmıyor zaten.

Sen baba olsan, kızını benim gibi vermeye razı gelir misin? Ne yapayım, söyle! Ali ağabeyime soracaklardır elbet; 'nasıl olacak bu işler?' diye. Ona karşı bizim bir silahımız olmalı.

Karyola ve hasır koltuk takımı, seninki ile benim divan, perdeler, yer yaygıları, yatak yorgan, örtüler, mutfak eşyaları doldurur evi.

Bu iki şeyi kendi zevkim için, seni sarsmak için istiyorum sanma. Dedim; ben onlarsız da senin olabilirim. İleride ikimiz her şeyi yaparız. Fakat eve karşı ikisini de yapmamız zorunlu. Kimsenin gözünde küçülmeni istemiyorum ben. Kendim ne olursam olayım, sen küçülürsen, küçültülürsen ben daha bir zavallı durumuna geçerim, sonra kendimi de bağışlamam.

Alaylarında hâlâ cömertsin. Artık aldırmıyorum öyle sözlerine, alıştım. Tatlı aşk sözleri mi edecektin? Yorgun olduğunu ilk mektubunda yazmıştın zaten. Hiç olmazsa bana karşı iyi olmanı dilerdim.

'Her şey senin elindedir, sen istersen olur' deyip beni yalnız bırakmanın, bundan da zevk almanın ne demelere geldiğini anlıyorum ne yazık. Düşün ki, kimse senin bunca aceleci isteklerini yerine getirip bugüne kadar seninle evlenemedi.

Madem bir ailen var, evleninceye kadar onları dinlemek zorundasın.

Öğleden sonra derneğe gitmişim, bu yıl verildiğim ilkokulun başöğretmenini görecektim; Cahit hocaya rastladım. Seni sordu. Israr etti, durumu anlattım biraz. Mektup yazıp düşünüyüp geciktirmeni söyleyecekti, engelledim. İstersen sen yaz da belki o araya girer, bir çözüm bulur. Yoksa... böyle kasım güç.

Bırakmazlar beni. Sonra seninle evlenemeyiz.

Başka ne diyeyim?

Gelecek için kesin bir şey diyemiyorum.

Ekim ayının dördünde Mersin'deki İleri İlkokulu'nda öğretime başlayacağım. Kasımda hiç olabileceğini varsaymadığım düşün işi gerçekleşirse, on beş kasımda on beş günlüğü-

ne izinde görevimden ayrılır, aralık başından sonra da istifa etmiş sayılmaya başlarım. Ücretli memur olmadığım için ma-aştan sonra o ayın bitirilmesi gerekmiş. Nikâh, düğün, eşya yollaması gibi bütün işler on-on beş kasım arası biter Mersin'de. Tabii, on kasımda izinli çıkarsan, bu işin de düzeni bozulmamış olur.

Olay o durumlara gelsin hele. Nasıl olacağını ben de bilmiyorum. O yüzden bir şey de diyemiyorum. Kasımda olmasını isteyen sensin. Bu gidişle ben tek başıma bu işi olduramayacağım. Kasımdan sonraya kalacağız diye korkuyorum."

HÂLÂ KARYOLA VE HASIR KOLTUK TAKIMI

Mektubunu bugün aldım. Sana geçen mektubumda birbirimizi iyi tanıyıp tanımadığımızı sormuştum. Hayır, ne yazık tanımıyoruz. İki ayrı şehirde olmanın kötülüklerinden biri de bu. Bir arada kaldığımız saatleri güne vursak, hepsi beş gün, bilemedin altı gün tutar tutsa tutsa. Evlenecek insanlar için altı günün önemi olur mu?

Ben bunu göz önüne aldım, sana elden geldiği kadar, dilimin döndüğü kadar mektuplarımda kendimi tanıtmaya çalıştım. Başardığımı sanmıyorum. Açık olmam sana hiçbir şey kazandırmıyor. Üstelik, kayıpların oluyor. Ama ben de ikiye bölünmüşüm yapamıyorum. 'Canım yeryüzünde kala kala doğrucu bir sen mi kaldın?' diyebilirsiniz. Benden sonrakiler ya da öncekiler vız gelir. Ben böyleyim. Değişmem. Değişmek de istemiyorum. Her şeyden önce beni böyle kabullenmen gerekti. Sen de buna yanaşmıyorsun.

Benim bu konuda yapacağım hiçbir şey yok.

Sana gelinceye kadar yazdığım aşk mektupları sayılıdır. Aldıklarım da öyle. İnsanın kendisi varken, mektup, ille gerekli midir?

Benim sana yazdıklarım beceriksizce şeyler. Seni doyurmayan, alıp düşler içine götürmeyen şeyler yani. Senin yazdıklarına bakarak aynı şeyler söylenemez. Geçen mektubunda şairane taraflar yok değildi. Aşk ağır basmış. *"De diyeceklerini. Sana müebbed af ilan ettim. Öldür beni"* diyorsun.

Geçen mektupla bu mektup arasında dağlar kadar fark var; dikkat ettin mi bilmem. Ama bu benim gözümde kaçmadı. Gördüm. Parmağımı bastırdım.

Benim tersime, açık konuşmaktan korkuyorsun, dayatamıyorsun. Şu şöyle olacak diyemiyorsun. Yarım ağızla 'karyola ile hasır koltuk takımı almazsan, ben gelmem, gelemem' diyorsun... Bir yığın kapı gösteriyorsun, bin dereden su getiriyorsun. Bunlara ne gerek vardı ki?

İsterdim ki daha açık konuşasın.

'Bak yavrum, sen benimle evleniyorsun, öyle olmasına öyle de, benim bir ailem var, sen bir parça da onlarla evleniyorsun demektir' diyesin.

Ben bunun böyle olduğunu nereden bileyim? Şimdiye kadar hiç evlenmedim ki.

Cahit hocanın, oyunun bundan sonraki perdeler için rolü bitti.

Aşk nedir, aşk? Evlenmek, tutup adamın ya da kadının birine varmak mıdır? Sen bunlardan ne anlıyorsun?

Evlenen kişi, ailesiyle tüm bağlarını koparır atar. İpek-böceklerinin yaptığı gibi kendi çevresinde kozasını örür. Kendince özel bağlarını kurar. Çünkü o da bir aile olacaktır. Sen bugün anam babam, akrabalarım, kardeşlerim dersin, onlardan geçemezsen, yarın da geçemezsin, öbür gün de. O zaman kozanı öremezsin, açıkta kalırsın.

Birbirimizi aldatmak çirkin olur. Bunlardan vazgeçmezsen aşk yoktur; benim için ölmelerin, öldürmelerin anlamı yoktur. Hiçbir şey yoktur. Ankaralara gelmenin, öğretmenliğinden olmanın, anandan babandan, kardeşlerinden, akrabalarından ayrılmanın, binbir yokluğun, sıkıntının çekilme gereği kalmaz artık.

Bu işte en çok kaybeden sen oldun. Bunu görmeyecek kadar kör değilim. Benimkiler devede kulak bile olmaz.

'Korkarım kasımdan sonraya kalacağız' diyorsun. Bunun

için hiçbir neden yok güzelim. Karyola ile hasır koltuk takımını neden olarak gösterirsen buna bütün dünya güler.

Sen böyle küçük şeyleri bir yana koy da, ne demek istiyorsan, açık açık söyle bana.

Kimse bu kadar çabuk hazırlanıp evlenemezmiş. Sana ayaküstü sayısız örnek sayabilirim. Bizimle bir, bizden sonra nişanlandılar, iki üç ay oldu; hepsi evlendi.

Nasıl evlendiler diye sorma. Evlendiler işte. *Turgut Uyar*, Mahmutpaşa Çarşısı'ndan altı liraya sekiz ayar iki yüzük almış, karısıyla ver elini Posof. Yanlarında bir mangal, bir tencere, bir yatak yorgan dengi. Uyar'ın karısının da senin saydıkların kadar bağlı olduğu insanlar varmış.

Tabii, her şeyde ben acele ettiğimden suçlu olan da benim. Hoşgör artık. Herkes hata yapar. Benimki de bu olsun, bırak.

Her şey aklıma gelirdi ama senin kasımdan vazgeçeceğin gelmezdi. Bir bakıma güvenmemekte de haklı olduğumu kabullenmelisin.

'Tek başına sen olduramazsan' ben ne yapabilirim? Benim yapacağım nedir? Bütün gücüm kuvvetim seni sevmiş olmakta toplandı kaldı.

Bunların hepsinin günün birinde gelip bir noktada birikeceğini biliyordum.

Anan baban 'ille karyolası olsun, ille hasır koltuk takımı olsun bizim damadımızın' mı diyorlar acaba?

Benim küçüleceğimi sanmak, seni bu kadar mı korkutuyor? Korkmaya morkmaya değmez, inan.

Ben kimsenin gözünde küçülmedim, küçülmem de.

Bir karyola, bir hasır koltuk takımı için ailen beni küçümseyecekse... tümünden küçümsüyorsa... bu, hep böyle sürüp gidecek anlamına gelir.

Sana zengin olmadığımı söyledim. Sen ise, bunu onlara söylemedin. Beni olduğumdan fazla gösterdin.

Babana çıkıp 'bana nikâhlık elbisemi yap' da demiyorum. Fakat bu denli eskilikler çoktan tarihe karıştı. Kimse enayi değil. Ne diye başkalarını eğlendirecekmişim... diyor.

Uzun sözün kısası, kasımda evlenemiyoruz, onu mu demek istiyorsun? Kasımdan sonrası için benim ne düşündüğümü biliyorsun. Kimse beni şu tarihte evleneceksin, bundan kaçamazsın diye zorlayamaz.

Bir şey yapacaksam... beni buna zorlama, inadım tutabilir.

Peki, diyelim; 'hasır koltuk takımını da, karyolayı da almıyorum. Kasımda evlenmezsek, beni bir daha koydunsa bul' dersem, ne olacak?

Bana bir karyola, bir hasır koltukla mı bağlıydın sen?

Bunlarla kurulacak evde biz nasıl mutlu oluruz? Nasıl mutlu yaşarsınız? Birbirimize karşı nasıl anlayışlı oluruz?

Kadınların hepsi erkeklerden bir şeyler isterler. Kimi parasını, kimi gençliğini, kimi ününü, kimi erkekliğini, kimi de hasır koltuk takımını ile karyolasını...

İnsan evlenmeden önce sanki bulutlarda geziyor. Her şeyi tozpembe görüyor. Sen bunları bir vuruşta darmadağın ettin. Asıl gerçeğe döndüm.

Mektubunu geri gönderiyorum. İyice o '*salim kafa ile düşünenler gibi*' değil de kendin olduğu gibi oku... Aynı fikirde isen, problem yok.

Sana hiç açık kapı bırakmadığım için üzülüyorum. Dalıma binme."

Not: Bana son sözünü söyle. Bugün kömür parası yatıracaktım, durdum. Hafta içinde de ev badana yapıp boyanacaktı. Ne diyorsun?

"BEN DE İYİ ADAM OLURUM"

Mektubunu gündüz aldım. Seni fazlasıyla üzdüğüm, hırpaladığım belli. İsteyerek olmadı elbet. Sen yine de hoşgör beni, başışla.

Bütün iş karyolada, hasır koltuk takımında değil. Elimden geldiğince onların oldurulmasına çalıştım; bugüne kadar olmadı. Fakat... Kasıma kadar olacak. Sen üzülme. Bu kadarını yapabırım.

Dediğın gibi 'ne yapacağımı domuzuna' biliyorum. Ama bunu bana karşı bir silah gibi kullanmaya kalkınca beni deli ettin.

Ben bu şekilde yola gelmem. Bir şeyin olması için beni zorlama, bana gözdağı verme. Hırslanıyorum, yapacak bile olsam yapmamayı seçiyorum.

Mektubunu geri yollamamı başka başka şeylere yorumlamışsın. Yapma bu kadarını.

Haklısın, Ankara'ya geldikten sonra her şey düzelecek. Ben de değişir, başka iyi bir adam olurum artık.

Elimden tutarsın, beni yüceltirsın, sen bana lazımsın. Çalışmam için lazımsın; uyuyabilmem için, içebilmem için, hikâye yazabilmem için, her şeyim için seni yanibaşımda istiyorum.

Bu annemlerle de, ağabeyimlerle de, onlarla bir olsam ya da olmasam da olmuyor. Yoksa niye bu denli huysuzlaşıp hırçınlaşıyım?

Nikâh konusunda dediklerine dikkat ettim. Eylül başı

başlayalım dediğimde erken demiştin. Şimdi de geç. En azından iki ay sürecektir. Bugün bir açık kapı var mı... yeni baştan arayacağım.

Başka ne diyeyim?

İkimiz de barut fıçısına dönmüşüz. Allah kahretsin, bir olup bitse de başımız dinç olsa. Tek söz etmeye gelmiyor, hemen parlayıveriyoruz.

Birbirimizden ne istiyoruz, anlayamıyorum.

Senin biraz da benim suyuma gitmen mi gerek ne!

Ya üzgünlüğünden ya kırgınlığından demediğini bırakmamışsın. Artık aşk maşk ortadan kalkmış da, evlenmemiz bir gurur savaşına dönmüşmüş. İnanayım mı?

Kuşkuyla karşıladım. İnsan evini ocağını böyle gurur savaşına üzerine kurmaz. Senden böyle bir şey istemem. Üç gün, beş gün sonra kalkar da, 'ben seninle şerefim, onurum, gururum yüzünden; bir de, bak bak falanın kızı nişanlandı da evlenmeden ayrıldı...' dememeleri için evlendim; yoksa... deyiverdin mi, ben ne yaparım?

Düşünebiliyor musun?

Kasımdan sonrası şöyle ederim, böyle ederim deyişim seni korkutmak için değildi.

Bak, baştan alıyorum: Kasım ayı, kış ayıdır. O aydan sonra uzun bir kış başlar. Yazın Ankara'da her şey; yemek, içmek, yaşamak kolaydır. Kışın öyle değil.

Askerden önce yeterince avarelik ettim. Ankara, İzmir, İstanbul arası mekik dokudum durdum. Süründüm.

Ailede çok erken başıma buyruk bıraktılar beni. Yakınımda biraz aşk, biraz sevgi, biraz sıcaklık yoktu. Görmedim. Herkes karşılığında bir şey bekliyordu. İlk olarak sen karşılıksız, kendinden bir parça vermek istedin ve beni çok şaşırttın. Boşanıverdim. Benim aşkım işte bu boşanıştan gelme. Fakat sen yanımda yoksan işin rengi birden değişiveriyor.

Kış içinde bu saydıklarımın yokluğu beni bıkkınlığa götürebilir. Her şeyi yüzüstü bırakabilirim, senden olurum. Kurduklarımız yıkılabilir. Ben en çok bundan korkuyorum.

Çünkü sıkılıyorum.

Eşyaların gönderilmesi işine gelince... On kasımla on beş kasım arası göndeririz diyorsun.

Olur.

Bundan sonrası için sevecen bir âşık olmaya çalışacağım.

Söz.

Kadınlığını unutmayacağım. Sıra dışı biri olabilmek için başkalarının ilkeliklerini yüzlerine vurmayacağım, zayıfın yenilgisinden zevk almayacağım...

Söz.

Dilerim, bu günler geçer, oturup şöyle bir arkaya bakar, yaptığımız karşılıklı çocuklukları hatırlar, güler ve hoşça vakit geçiririz.

Biraz uyumaya çalış, sinirlerin yatıştır."

"BİR GÜN BEN DE ONLAR GİBİ..."

Mektubunu okul dönüşü aldım. Bugün cumartesi olduğundan öğleden sonra okul yoktu, biraz dinlenip çarşıya çıktım. Alınacak şeyler bitmiyor bir türlü. Annem her an 'onu da al kızım, şunu da al kızım' deyip ucunu getiriyor. Şöyle bakıp düşünüyorum da güzel bir evimiz olacak bizim diyorum.

Yarın ikinci katileyi gönderiyoruz. Nevin'le kocası, teyze kızı. Geçen pazar ablamlar gitmişlerdi. Ev boşalacak, hayli alışmıştık onların varlığına. Zavallı anneciğim durmadan yolcu eder evdekileri. Anne olmak gücün gücü ya, heves ederiz işte.

Yengenler gelmişler, sevindim. Nasıllar? Halit büyümüş mü? Büyükhanımı hiç unutamıyorum. İyiliğine, hoşgörüsüne diyecek yoktu.

Annenler ne zaman gelecekler? Esin'in okulu ne oldu? Esin benim öğrencim olsun isterdim.

Öğretmenlikten ayrılmak çok zor olacak. Fakat başka yapacak bir şey de yok. Talihimiz gülerse, yeni bir dilekçe, sıkı bir torpille olur bu. Ankara'da çalışmak zevkli olsa gerek.

Sen iznini tam on kasımda alır, yola çıkarsın. Otobüsle gelersen, akşamına Mersin'desin. Bizde tabii.

Eşya gönderme işini bize bırak daha iyi olur. Mersin-Ankara yolu, sizin İzmir yolu gibi uğraştırıcı değildir.

Düğün gecesi, 14 Kasım gecesi. Benim doğum günüm

o gün. Pazar gününe rastlıyor hem de. Güzel rastlantı. Pazartesi yola revan oluruz.

Nikâhı yıldırım istiyorsun madem, sen bilirsin. Bir aksilik çıkarsa, karışmam. Sen gelince her şeyi kararlaştırırız.

10 Kasım'da izinli çıkamazsan işler çok karışır. Bir üzüntü konusu olmasın, tamam mı?

Kim kimi diyeceksin, ama ben seni enikonu düşünüyorum.

Bu gelişinde de acaba yine somurtacak mısın? Konuşmaz, neşeli olmazsan bizimkileri kasvet basar. Ankara'dayken Mersin'e geldiğinde otelde kalırım falan demiştin. Onu aklından çıkar. Senin evin artık burası, bu ev. Sıkılacağın kimse yok. Ailem olduğu için demiyorum, hepsi iyi insanlar, candan insanlardır. Dilediğin odada rahatına, keyfine bakarsın.

Eşyalarımız Ankara'ya isterse geç gelsin, aldırmiyorum. Hatta birkaç gün geç gelse daha bile iyi olur. Senin eşyaların yeter. Hiç olmazsa ilk anlar hiçbir şeysiz, kimselerden çekinmeden senin olduğumu bilmeliyim. Aç kalacak değiliz elbet. Benim Ankara'da pek iştahım olmuyor. Kahvaltılıklarla idare ederiz birkaç gün. Sonra yemek yapmaya başlarız.

Yakında kışlık yağlar gelecek, üstelik tuzsuz da, biraz koparırım. Yemek faslını kapayayım, lapa pilavlar diye başlarsın, ben de kızarım. Ne yapalım, ilk zamanlar alışma zamanları.

Bakalım, hangimiz daha çok hata yapacağız ve hangimiz en çok bağışlayacağız?

Gerçek olan şu, senin her dediğini yapacağım. Beni dediklerine getirmeye alıştırdın.

Mektubunu yazarken gözüm karşımdaki aynaya ilişti. Kendime ve kısa kesik saçlarıma. Uzunken çok iyiydiler. Söylemedim sana, bu ay kestirdim, hâlâ ilk kesildiği gibi. Kasımın ortasına kadar uzar diye bekleyeceğim.

Düğün günü bu saçlar beni kızdıracak. Kısa saç bana yakışmıyor, göreceksin. Sen istedin diye kestirdim. Kuşa döndüm işte.

Hele o düz pabuçlar... Ankara'da aldığımızı okula giyiyorum. Okul çok uzak, rahat oluyor ayağımda, fakat eskidiler. Nikâhla düğünde giymek için bir yenisini aldım, yüksek topuklu hem de.

Sen lacivert kumaşını düğüne diktirteceksin değil mi? Aman, ne olursun düğün gecesi benden güzel olmaya çabalama. Sen erkeksin, ben gelin hanım. Evde olacak, ama nişandakine yaklaşır misafirlerin sayısı.

Tarus'un dediği olmayacak. Yazmak için kesinlikle geçmişe dönmek zorunlu mu? Sanatçı dediğimiz kişi, bugünden de harekete geçebilir. Senin için 'artık yazamaz' deyişine ben de güldüm.

Saat yine koşturmuş. Aşağıda yolcular hazırlıklarını bitirmişler galiba. Kendi aralarında konuşuyorlar. Ayıp olmasın diye ben de yanlarına ineyim.

Hoşça kal. Bir gün ben de onlar gibi bu evden ayrılacağım. Tek dayanağım sensin, sen olacaksın. Senin için her şeye katlanmaya çalışacağım. Birbirimize yardım edersek bu ayrılık zor olmaz.

Mutlu olacağımıza inanıyorum ben."

"HAPPY END"E DOĞRU

Mektubunu dün aldım. Akşamına sana yazmam gerekirdi, yazamadım. Bugüne kaldı.

Kömür parası yattı. Ay başına kadar (unutma, bu mektubun yazılma tarihi 13 Ekim 1954'dür) alınır. Soba ve boruları alındı. Evin badanası bugün yapılıyor. Kapılarla pencereler hafta içinde boyanacak.

Cumartesi günü karyola ile hasır koltuk takımını almıştım (nasıl alındı diye sorma, alındı işte). Koltuklar annemdekiler gibi. Yalnız bunlar mavisi. Ayrıca iki sehpa da var tabii. Ama hangi odaya koyacaksın, bilmiyorum.

Somyanın birini misafir odası olarak kullanılacak, dipteki odaya koymayı düşünüyorsan, yandık. O zaman koltuğun biri fazla geliyor. Ne yapacağız?

Artık bunları sen bir hale yola koyarsın. Sana ait şeyler.

Elbisemi (damatlık olanını) on beş gün önce diktirmiştim, gömleğimi de. Sen bunlarla uğraşıp kafanı yorma emi. Ben gücüm neye yettiyse ona elimden geleni yaptım, yapıyorum. Bu dediklerimin yanına bir de siyah kundura almayı unutmadım.

10 Kasım'da izinli çıkmak benim elimde. Nikâh işinde bir zorlukla karşılaşacağımızı sanmıyorum. Herhalde babanın Mersin'de o kadar forsu vardır.

Öğretmenlikten ayrılmaya üzülüyor değilim. Şimdilik yapabileceğimiz hiçbir şey yok. Ama gelir gelmez hemen di-

lekçeyi verir, sıraya gireriz. İki yıla kadar kesin çıkar. Biz de iki yıl dişimizi sıkarsız, ne yapalım!

Evin bütün eşyası aklında mı? Bir masa, bir somya, bir yatak, bir yorgan, iki sandalye, iki sehpa takımı ve bir kitaplık. Hepsi bunlar. Gelişimizin ikinci günü ben daireye gidiyorum; öğlen dışarıda, akşam dışarıda mı yiyeceğiz yemeklerimizi?

Dönüşü nasıl yapacağız?

En önemlisi, evet, dönüşün nasıl yapılacağı. Motorlu tren için bilet alsan... diyorum. Aksilik olmazsa, her şey yolunda giderse pazartesi günü hareket ederiz.

Düğünün sizin evde olması, sonra benim de sizde kalmam Ankara'da iken kararlaştırdıklarımıza uymuyor. Baban tutunursa ne olacak? En iyisi bizim evimiz.

Kısa mektup yazmak iyi değil. Uzun uzun yazarken senin böyle birden az'a, öz'e dökmeyi neye yormalı?

Bunu mektuptan sayma artık. Mektupsuz kalmaman için bir iki satır çiziktirdim.

Kaç mektupluk zamanımız kaldı ayrıca, değil mi? En çok buna seviniyorum. Artık mektup yazma yok, resimlere bakıp hüznülenme yok; ne iyi!"

"NE İYİ ETTİN DE ACELE ETTİN"

Mektubunu erkenden aldığım için sevindim. Yarın cumartesi, sabahleyin postaya atarım, sen de hafta içinde alırsın.

Gerçekten kısa mı yazmışım ben? Farkında değilim az'a, öz'e döndüğümün; aklına başka bir şey gelmesin, nasılsa olmuş işte.

Gündüzleri müthiş yoruluyorum. Okul çok uzak. Gecele-ri erkenden uykum geliyor. Sana da ancak geceleri yazabiliyorum. Okul dönüşlerim hep çarşıda ve alışverişte geçiyor. Sevin'le ancak karanlık basınca eve dönebiliyoruz.

Getireceklerimle ilgili bilgi istemiştin, biliyorum. İyi de, bir bir saymak biraz garip olmaz mı? Hepsi görünüşte küçük, kıymetçe tuzlu şeyler.

Yetmiş kilo pamuk geldi; yatak, somya yatakları, yastık, kırlent, minderler vb. yapıldı. Divan için altı kırlent de dün tamamlandı. Sandalye minderleri ile pamuk faslı sona erdi.

Bak, en önemlisi yorganları unuttum. Yeşil saten karyola örtüsü malum, ayrıca mavi ve pembe satenden olmak üzere üç yorgan... Sanıyorum, evde en çok kırlent olacak. Her takımını ayrı yapıldı.

Beyaz ipek, patiska yatak takımları karyolayı çok güzelleştirecek. Göreceksin, ne kadar güzel olacak evimiz. Gelecek ay bu gece inşallah evimizde olacağız.

Artık bitsin şu mektup faslı.

Sanki yazıyorum da ne oluyor; bir gün elbet görürsün, onları beraber kullanacağız.

Üç gündür mutfak eşyalarını tamamlıyoruz. Tencereler, tepsiler, porselen, cam eşyaları... Lüksünden çay, kahve takımları... Çatal, bıçak, kaşık takımları... Çaydanlıklar, cezveler... E, şimdi bir bir saymayı bırakıyorum. Mutfak eşyası anlayacağın. Yemek pişirme, lüksünden hazırlanmış bir yemek masası için ne gerekiyorsa, hepsi.

Nakışlı örtülere gelince... En aşağıdan on iki takım (yani on iki çeşit) masa örtüsü vb. Sen beğenirsin ince iğne işlerini, seveceksin. Erkekler takmazlar ama örtüsüz ev, yapraksız çiçeksiz ağaç gibidir.

Efendim, perdeler de alındı, bu ay hepsi işlendi. Tüller için korniş de aldık.

Gelirken bir sandık da getireceğim elbet. Yalnız denkler halı ile olmaz. Babam, 'evden halı yerine sana iki iyi Antep cinsi kilim alayım' diyor ki, kabul edeceğim gibi. O kilimler de halı kadar pahalı şeyler. Nevin'e aldığımız cinsten bulabilirsek, alacağız. Odamdaki küçük halıyı istiyorum. Bunlar bize yeter. Savan, battaniye işi de bugünlerde oluyor. Senin battaniyen yok muydu kuzum?

Ayrıca babam iki bilezik yapacak. Akrabalarla ağabeyleirim de iyi hediyeler yapacaklardır herhalde.

Gelinlik elbise, öte beri, şu bu da tamam. Müthiş para tuttular. Beyaz elbise benim aylığımla oldu. Ev, sen yaptırdın diye biliyor. İnşallah beğenirsin. Çok sade, güzel bir biçimi var. Sonra gece tuvaleti ya da elbisesi olarak her yerde giyilebilir. Tabii, gece eğlentilerine gidersek eğer...

Bugün ikindide beyaz ya da yeşil bornoz aradık, bulamadık. Sarılı bir şey bulduk. Aldık da. Severşen, senin olur. Ben sarıyı sevmem, tek bir sarı bluzum var, yıllardır giyiyorum, eskimiyor bir türlü.

Banyodan sonra bornoz yerine küçük bir banyo havlusu bana yeter. Şimdiden sarı bornozu sana bağışladım.

Neden anlat dedin bana bu kadar şeyi?

Her gün bir yeni alacağımız çıkıyor. Anneciğim her şeyi düşünüyor, sağ olsun. Bugün okuldan geldiğimde büyük bir bakır mangal bir de havan gelmiş eve. Hayli güldüm. Tabii, bunlar da ihtiyaç, evet... dedim.

Daha neler ve neler.

Memnun oldun mu bu yazdıklarımдан?

Âlem çocuksun vesselam; istersen yapıyorsun, kızdın mı öldürüyorsun.

Sen kızınca ben susmalıyım; istediğine, suyuna gitmeliyim artık. Şurada 15 Kasım'a ne kaldı ki?

Otelde motelde kalmayı düşünüyorsan, unut. Çünkü babamın tepesi atar. Ben de istemiyorum. 10 Kasım'da yola çıkmadan bize tel çekersin, ne ile geliyorsun, onu öğreniriz. Otobüsle olsa, zamandan kazanırsın. Seni karşılamaya geliriz; Kâmil, Sevin, ben, Cahit hoca...

Şimdiden öyle kararlaştırdık, bizi kırma.

Düğünün bizim evde olması, senin bizde kalman, Ankara'da kararlaştırdıklarımıza uymayabilir. Annem babam bir şeyi zor etmezler. Bizim istediğimiz olur.

Her şeyden önce biz insanız. Kimse bize karışamaz. Biz nasıl istersek, kabul ederler. Çocuk yaşıta değiliz. Bana da güvenirler. Nevin'in gözyaşlarını unutmadım. Etem'in suçu elbet. Yoksa evden ne annem ne babam zorlamamıştı. Onlar dağlı değiller. Ama beriki dağlı çıktı. Biraz da zorunluydu buna.

Pazartesi ne ile gideceğimizi geldiğinin ertesi günü kararlaştırırız. Motorlu tren çok para tutacak. Taksi bile ondan daha ucuz. Otobüs olamaz mı, olmasın mı?

Kesin bir şey diyemiyorum.

Elbet gidecek bir şey bulunur bize. Bir şey bizi götürür.

Eşyalar gelinceye dek dışarıda mı yiyip içeceğiz diye soruyorsun. Çok haklısın. Hiç olmazsa dört beş günlük yiyecek takımını bir sepete yerleştirir, dışarıdan takviye ederiz, o da mı tasa?

Yatağın, kömürün, soban da varmış, çok güzel. Giyeceklerimiz zaten üstümüzde, bavullarımızda.

Evimiz olduktan sonra aç mı kalırız?

Aldırmıyorum, hem eşyalar gecikmez. İsterse geciksin, onlar gelinceye kadar biz de dinlenmiş oluruz.

Burada bitsin bu mektup. Sabah kalkıp okul için on günlük plan yapacağım.

Ne iyisin, sen acele ettin de kasımda yanında olabileceğim. Bana kalsaydı 1957 yılına kadar bile hazırlanamazdım."

"EN ÖNEMLİSİ BİZE BİR RADYO GEREK"

Mektubunu pazartesi aldım, bugün çarşamba. Araya birtakım işler girdi, dün de akşama kadar uğraştım, bitirdim.

Baban bizim nikâh konusunda çıkacak herhangi bir pürüzü Mersin'deki tanıdıkları aracılığıyla kolayca halleder diye umuyorum. Fakat sen sızlanmaya başlayınca ben bundan vazgeçtim. Bu kadar uzakta olduğun halde sana dayanamıyorum. Ya geldiğinde, yanımda olduğunda ne yaparım, bilmiyorum.

Pazartesi mektubunu alır almaz beni yazar olarak çok seven bir doktora gittim, bana bir rapor yazdı. Salı günü Zihni Hazinesaroğlu'nu gördüm. Kalktık, adliyeye gittik, dilekçeyi verdik. Öğleden sonra dava açıldı, karara bağlandı. Ben de çok şaşıtm çabukluğuna. Şansım yaver gidiyor işte.

Sana nüfus cüzdanımla mahkemenin ilamını ve on adet fotoğrafımı gönderiyorum. Artık bundan sonrası sizlere kalıyor. Daha yirmi şu kadar günümüz var.

Mektubunda saydıkların hiç tartışmasız, iyi şeyler. Ama hemen şunu söyleyeyim, baban halı yerine sana sakın kilim milim almaya kalkmasın. Kilim tahta döşemeli evlerde kullanılır. Ankara'da böyle bir ev bulamayacağımıza göre, gerisini sen düşün.

Geldikten sonra yapılacak işleri anlatıyorsun. Güzel şeyler. Artık bir aksilik, bir engel çıkmaz diye umuyorum.

Dönüş olayına gelince; sen nasıl istiyorsan, öyle yaparız.

Benim iznim bir hafta; bir arambadan öbür aramba-ya kadar.

Annenin sana aldığı mangal buraya kismet olmayacak. Burada mangallık ne mevsim var, ne mangalda yakacak kömür.

Gelince dünya kadar şey almamız gerekecek galiba. Elbise dolabımız yok. Bekrlar gibi duvarlara çivi akıp elbise-lerimizi mi sıralayacağız?

Radyosuz ne yapacağız sonra? Namussuz yle de gerek-li ki... Benim aldığım borçları bir temizleyelim, radyo da alı-rız evimize, daha başka gerekli şeyler de.

u birkaç gündür farkına vardım, bende olağanüstü bir evcimenlik varmış meğer. Elde avuçta yok, ama ben hep bir şeyler almak istiyorum.

Karyolanın baucuna bir küçük komodin diyorum, üstü-ne bir gece lambası... nasıl olur?

Sen gelince alırız bunları, bir bütçe yaparız, engelleri açarız.

Perdelere, hele kornilere sevindim. Bir ara bfemsi o şeyi alacağıma 'u kızın getireceği perdeler için korni alsam ya... diye kuruyordum; sen, her zaman olduğu gibi benden akıllı çıktın.

'İte böyle ciğer kem' iyiden iyiye görüyorsun, evlen-meye aklım yatmı artık. Eh, seni de yeteri kadar seviyorum. İkimiz de anlaacağımıza, birbirimize anlayışla davranacağı-mıza inanıyoruz, problem yok.

Benimle evlenir misin?"

VE ONLAR ERDİLER MURATLARINA"

İki gündür düşlerime giriyorsun. Bir heyecanla uyanıyorum, yoksun tabii. Herhalde seni düşünerek uyuduğumdan olmalı.

Sana ilk gün kendi odamı vereceğim. Ben de Sevin'in odasında, onunla yatarım. Ertesi gün eşyalar denk yapılacağı için benim oda boşalacak. Biz gittikten sonra Sevin benim odama, Kâmil de onun odasına geçecekler.

Düğün gecesi biz nasıl istiyorsak, öyle olacak.

Mektup burada bitsin. Aynı şehirlerde nişanlı olmak ne güçmüş. Neyse ki, karşılıklı çözülebilecek birçok şeyleri mektupla giderdik. Kırdık, kırıldıksa da bitti artık. Zaten bu dünyada ne geçmiyor ki.

Bir yıldır neler oldu. Seni Akkahve'nin bahçesinde ilk gördüğüm zaman böyle bir hayatın beni beklediğini nereden bilebilirdim, değil mi?

Her insanın hayatı Tanrının yazdığı bir peri masalıymış sahiden. Haydi gel de '*seni almaya geldim*' de bana. Masalın güzel günleri başlasın."

B İ T T İ

1954: Mersin-Ankara/Ankara-Mersin

1999: Foça/Izmir

TARIK DURSUN K., 1931'de İzmir'de doğdu. Gazetelerde çalıştı, senaryo yazarlığı ve rejisörlük yaptı. Hikâyelerinin konularını önce gençlik serüvenlerinden, zamanla fabrika, yapı ve deniz işçilerinin, esnaf ve küçük memur sınıfının hayat savaşlarından alan ve bunları şiirli bir dil ve yoğun bir duyarlılıkla işleyen yazar, hikâyelerini **Hasangiller** (1955), **Vezir Düşü** (1957), **Güzel Avrat Otu** (1960), **Sevmek Diye Bir Şey** (1965), **Yabanın Adamları** (1966), **36 Kısım Tekmili Birden** (1970), **Bağrıyanık Ömer ile Güzel Zeynep** (1972), **Bahriyeli Çocuk** (1976), **İmbatla Dol Kalbim** (1982), **Ona Sevdiğimi Söyle** (1983), **Ömrüm Ömrüm** (1987), **Aşk Allahısmarladık** (1993), **Yaz Öpüşleri** (1996) kitaplarında topladı. Hikâyeciliğine paralel yürüyen romancılığının ürünleri: **Rıza Bey Aile Evi** (1957), **İnsan Kurdu** (1959), **Sabah Olmasın** (1967), **Denizin Kanı** (1968; televizyona uyarlanıp dizi olarak yayımlandı, 1980), **Kopuk Takımı** (1969), **Gün Döndü** (1974), **Alçaktan Uçan Güvercin** (1980; televizyona uyarlanıp dizi olarak yayımlandı), **Kayabaşı** (1980), **Kurşun Ata Ata Biter** (1983; sinemaya uyarlandı, 1993), **İyi Geceler Dünya** (1985), **Bağışla Onları** (1989), **Ağaçlar Gibi Ayakta** (1990), **Alo, Harika Hanım Nasılsınız?** (1999); düzyazılarını ise **Edebiyat Üstüne Narin** (1993), **Ben Unutmadan** (1994), **Göl Hafif Çalkantılı Olacak** (1997), **Geçti Akşam Suları "Ben Unutmadan/2"** (1997) adlı kitaplarında topladı. **Gönderdiğin Mektubu Aldım** adlı anı-anlatı kitabı 1999'da yayımlandı. Ayrıca **Deve Tellal, Pire Berber İken** (1970), **Bir Küçücük Aslancık Varmış** (1975), **Yaramaz Kuzu** (1991) adlı masal kitapları; **Hoşça Kal Küçük** (1979), **Otobüsüm Kalkıyor** (1990), **Kerem'i Kimse İstemiyor** (1997) adlı çocuk romanları; **İyilikçi Tilki** (1991) adlı hikâye kitabı ve Türkçeleştirdiği, **Là Fontaine'den Lafonten Masalları**, **Aisopos'dan Ezop Masalları**, **İvan Krilov'dan Horoz ile İnci Tanesi** adlı kitaplar yayımlandı. **Güzel Avrat Otu** ile *Türk Dil Kurumu 1961*, **Yabanın Adamları** ile *Sait Faik 1967* ve **Ona Sevdiğimi Söyle** ile de *Sait Faik 1985 Hikâye Armağanları'nı*; **Kurşun Ata Ata Biter** romanıyla *Orhan Kemal 1984 Roman Armağanı'nı*, **Ömrüm Ömrüm** ile *İş Bankası 1987 Büyük Edebiyat Ödülü'nü* ve **Ağaçlar Gibi Ayakta** ile *1991 Yunus Nadi Roman Ödülü'nü* aldı.

1954 yılı Nisan ayı içinde başlayıp yine aynı yılın 27/28 Ekim günü sona eren bu karşılıklı mektuplar, Tanık Dursun K. ile (sonradan eş olacak) Nermin Tok arasındadır.

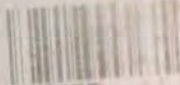
Mektuplar salt iki genç insanın 'sevgili' yanlarını açıklamaz; ayrıca bir döneme, o dönemin gerçekleriyle insan ilişkilerine de ışık tutar. Yaşam savaşının acımasızlığı, çevreden gelen türlü baskılara ortaklaşa başkaldırır, mektuplarda baş konudur.

Son mektubunu Nermin Tok şöyle bitiriyordu: "Hadi, gel de, seni almaya geldim de bana. Masalın güzel günleri başlasın."

ISBN 975 - 494 - 852 - 6
99 . 06 . Y . 0105 . 1621

KDV dahil

018455

